MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

50. Yıl Etkinlikleri
26 Mart 2008

T.C.
BAUHAUS EKOLÜ IŞIĞINDA DEVLET TATBİKİ GÜZEL SANATLAR YÜKSEKOKULU VE MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ'NİN DÜNÜ - BUGÜNÜ

DTGSYO (1957-1982)

Teşekkür

50'nci Kuruluş Yıldönümümüzde fakültemize maddi – manevi destek veren, 50nci yıl etkinliklerimize katkıda bulunan, sınıflarımızı yenileyen, projelerimize güç katan, başta değerli Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Necla Pur olmak üzere, çok değerli dostlarımıza, mezunlarımıza, kamu ve özel kurum ve kişilere teşekkür eder, şükranlarımızı arzederiz.

Prof. Dr. Nazan Erkmen
Dekan, 2008

Sayın Prof. Dr. Necla Pur, Marmara Üniversitesi Rektörü
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Kadir Topbaş
Kadıköy Belediye Başkanı Sayın Av. Selami Öztürk
Üsküdar Belediye Başkanı Sayın Mehmet Çakır
Tekstil Vakfı Başkanı Sayın Sadık Oğuz
Kapitol Alışveriş Merkezi Genel Müdürü Sayın Özkan Şenyüz
Anel Grup Başkanı Sayın Rıdvan Çelikel
Tekstil Bölümü Danışma Kurulu Başkanı ve Görsav Vakfı Başkanı Sayın Osman Benzeş
BHS – Siemens Genel Müdürü Sayın Ronald Grünberg
Alarko Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Leyla Alaton
İstanbul Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Murat Yalçıntaş
SETUR Genel Müdürü Sayın Üstün Özbey
İTHİB Yönetim Kurulu Başkanı Sayın İsmail Gülle
İTKİB Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Süleyman Orakçıoğlu
İstanbul Halı İhraçatcıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Sayın İbrahim Yılmaz
Fakültemize armağan ettiği eşsiz "İnsanlarım" oyunu Sayın Genco Erkal
Fakültemize Armağan ettiği "50nci Yıl " konseri ile Sayın Cem Mansur
Fakültemiz öğrencileri ile hazırlayıp 50nci yılımıza armağan ettiği
"Biz Sıfırdan Başladık"Müzikal ile Sayın Gülriz Sururi
Grafik Bölümü Danışma Kurulu Başkanı Art Point Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cemil Tahincioğlu
Seramik – Cam Bölümü Danışma Kurulu Başkanı Çanakkale Seramik Fabrikaları Danışmanı
1974 yılı Seramik Bölümü mezunu, Danışma Kurulu Başkanı Sayın Hasan Sazcı
Resim Bölüm Başkanı Sayın Haldun Dostoğlu
Heykel Bölümü Danışma Kurulu Başkanı Sayın Gönül Nuhoğlu

STV Danışma Kurulu Başkanı Sayın **Sevtap Aytuğ**
Fakültemiz için bina dış cephe projesi hazırlayan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi mezunu Sayın **Cahit Aytuğ**
Endüstri Tasarımı Ürünleri Danışma Kurulu Başkaın Sayın **Ali Akurgal**
İç mimarlık Bölümü Danışma Kurulu Başkanı Sayın **Adil Öngel**
Geleneksel Türk El Sanatları Danışma Kurulu Başkanı Sayın **Kaya Sungur**
Fotoğraf Bölümü Danışma Kurulu Başkanı Sayın **İbrahim Zaman**
Sınıflarımızı değerli katkıları ile yenileyen RPM – Radar Yönetim Kurulu Başkanı, fotoğraf sanatçısı Sayın **Paul McMillan**
TBWA Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Cem Topçuoğlu**
DTGSYO Grafik Bölümü 1980 yılı mezunu Ultra Reklam Ajansı Sanat Yönetmeni Sayın **Faruk Kaptan**
DTGSYO, Grafik Bölümü 1986 yılı mezunu Art Group Sanat Yönetmeni Sayın **Özgür Sağlam**
DTGSYO Grafik Bölümü 1969 yılı mezunu Tanıtım Reklam Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **İlhan Bilge**
MANAJANS- JWT Reklam Ajans Başkanı Sayın **Deniz Barlas**
Grafik Bölümü Bilgisayar Ünitesi Kurucusu ve üniteyi devamlı olarak destekleyen DTGSYO 1984 yılı mezunu Güzel Sanatlar ve Saatchi and Saatchi Reklam Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Alinur Velidedeoğlu**
Model Sınıfını ve Temel Eğitim Sınıflarını Fakültemize armağan eden MÜGSF 1986 Seramik Bölümü mezunu Badya Küvet Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Can Murat Bozdoğan**
Kültür Dersliği'ni armağan eden Turkcell Genel Müdürü Sayın **Süreyya Ciliv**
Kültür Dersliği'ni armağan eden Opet Yönetim Kurulu Üyesi Sayın **Nurten Öztürk**
1982 Tekstil Bölümü mezunu Dizayn Empirmecilik Başkanı Sayın **Hayrettin Doğan**
Zirve İnşaat Mimarlık Ltd. Şti. Genel Müdürü Sayın **Rıfat Çiçek**
1973 UESYUO mezunu Birlik Tekstil Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Yrd. Doç. **Burhan Bahriyeli**
Serigrafi Atölyesini armağan eden DTGSYO 1987 Resim Bölümü mezunu Sayın **Muzaffer Dikici**
İngilizce sınıfını armağan eden TEKA Serigrafi Atölyesi Ltd Şti Başkanı Sayın **Musa Teke**
Mimar Sinan Üniversitesi 1986 İç mimarlık Bölümü mezunu Sayın **Tamer Pehlivan**
MÜGSF 1990 Tekstil Bölümü mezunu , LCWaikiki İç Denetim Müdürü Sayın **Halil İbrahim Ayaşlı**
DTGSYO 1976 İç Mimarlık Bölümü mezunu Sayın **Mustafa Öney**
MÜSGF 1987 İç Mimarlık Bölümü mezunu Sayın **Nur Sema Öztürk**
DTGSYO 1980 İç Mimarlık Bölümü mezunu Sayın **Adil Öngel**
İç Mimarlar Odası Genel Sekreteri Sayın **Sema İşbilir**

Ana Sponsorlarımız

Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın **Kadir Topbaş**
Türk Tekstil Vakfı Başkanı Sayın **Sadık Oğuz**
Capitol Alışveriş Merkezi Genel Müdürü Sayın **Özkan Şenyüz**
Kadıköy Belediye Başkanı Sayın **Av. Selami Öztürk**
Üsküdar Belediye Başkanı Sayın **Mehmet Çakır**
ANEL Grubu Başkanı Sayın **Rıdvan Çelikel**
GÖRSAV Görsel Sanatlar Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Osman Benzeş**
B/H/S-Siemens Genel Müdürü Sayın **Ronald Grünberg**
TEKA Serigraf Market Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Musa Teke**
TUSDO Reklam Yönetim Kurulu Başkanı Sayın **Muzaffer Dikici**

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

CAPITOL

TÜRK TEKSTİL VAKFI

ANEL

görsav

SIEMENS

DEVLET TATBİKİ GÜZEL SANATLAR YÜKSEK OKULU MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÖZEL SANATLAR FAKÜLTESİ 50.KURULUŞ YILI KUTLAMA KOMİSYONU

Onur Kurulu

Prof. Dr. Necla Pur / Rektör
Prof. Safa Erkün
Prof. Mustafa Aslıer
Prof. Erol Eti
Prof. Hüsamettin Koçan
Prof. Tankut Öktem

Yönetim Kurulu
Prof. Nazan Erkmen / Dekan
Doç. Sibel Arık / Dekan Yrd.
Yrd. Doç. Serdar Gürses / Dekan Yrd.

Kültür Komisyonu Başkanı / Yrd. Doç. Devabil Kara / Dekan Yrd.
Sergileme Komisyonu Başkanı / Yrd. Doç. Kemal Gürbüz
Yayın ve Sempozyum Komisyonu Başkanı / Öğr. Gör. Esra Aliçavuşoğlu
Basın Komisyonu Başkanı / Yrd. Doç. Hakan Çiloğlu
Halkla İlişkiler Komisyonu Başkanı / Yrd. Doç. Didem Atiş
Teknik Komisyon Temsilcisi / Öğr. Gör. Alptekin Görünüş

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Bölüm Başkanları

Resim Bölüm Başkanı **Prof. Tayfun Erdoğmuş**
İç Mimarlık Bölüm Başkanı **Prof. Meltem Eti**
Tekstil Sanatları Bölüm Başkanı **Prof. Günay Atalayer**
Seramik-Cam Bölüm Başkanı **Prof. Zerrin Demirsu Bilir**
Grafik Sanatlar Bölüm Başkanı **Prof. Sema Ilgaz Temel**
Heykel Bölüm Başkanı **Prof. Nilay Kan Büyükişleyen**
Sinema Televizyon Bölüm Başkanı **Prof. Bülent Vardar**
Geleneksel Türk El Sanatları Bölüm Başkanı **Prof. Çiçek Derman**
Fotoğraf Bölüm Başkanı **Prof. Barbaros Gürsel**
Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölüm Başkanı **Yrd. Doç. Hakan Ertem**
Temel Eğitim Bölüm Başkanı **Prof. Mehmet Özer**
Animasyon Bölüm Başkanı **Yrd. Doç. Gülçin Balta Tezcan**
Müzik Bölüm Başkanı **Prof. Nazan Erkmen**

Bölüm Danışma Kurulu Başkanları

İç Mimarlık Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Adil Ongel**
Tekstil Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Osman Benzeş**
Fotoğraf Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Halim Kulaksız**
Grafik Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Cemil Tahincioğlu**
G.T.E.S Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Kaya Sungur**
Endüstri Ürünleri Tasarımı Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Ali Akurgal**
Seramik – Cam Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Hasan Sazcı**
Sinema Televizyon Danışma Kurulu Bşk. **Sevtap Aytuğ**
Resim Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Haldun Dostoğlu**
Heykel Böl. Danışma Kurulu Bşk. **Gönül Nuhoğlu**

Genişletilmiş Danışma Kurulu

Cem Mansur
Osman Benzeş
Hayrettin Doğan
Setenay Ozbek
Faruk Kaptan
İlhan Bilge
Muzaffer Dikici
Mustafa Öney
Sevtap Aytuğ
Burhan Bahriyeli

Tanju Ozergin
Ali Akurgal
Fatma Batukan
İlker Canikliоğlu
Atilla Kuzu
Prof. Erol Eti
Prof. Ergin İnan
Prof. Mustafa Asiler
Prof. Mehmet Ozer
Prof. Tankut Öktem
Prof. Mustafa Pilevneli

Özkan Şenyüz
Hüseyin Kurtuluş
Prof. Nurdan Tözün
Berna Tunal Mimaroğlu
Timur Güven
Paul Mc Millan
Güliz Sururi
Gökçen Kaynatan
Canan Beykal
Selim Sarper

Doğan Hasol
İnci Beşpınar
Sevtap Elmas
Azmi Karaveli
Zafer Doğan
Prof. İlhami Turan
Haşim Balcı
Cevat Demir
Gaye Ersoy
Hikmet Barutçugil

Katalog Düzenleme Kurulu
Prof. Nazan Erkmen (Dekan)
Doç. Sibel Arık (Dekan Yardımcısı)
Yrd. Doç. Serdar Gürses (Dekan Yardımcısı)

Genel Yayın Sorumlusu
Öğr. Gör. Canan Beykal

Editörler
Prof. Nazan Erkmen
Doç. İnci Deniz Ilgın

Çeviri
Prof. Nazan Erkmen

Grafik Tasarım
Öğr. Gör. Savaş Çekiç
Doç. İnci Deniz Ilgın
Arş. Gör. Fatma Cizrelioğlu

Baskı - Cilt
Ege Basım
www.egebasim.com.tr

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Küçük Çamlıca Acıbadem Caddesi No: 117
81020 Kadıköy / İstanbul
T: 0216 326 26 67
F: 0216 326 91 29
E: dekanlik-gsf@marmara.edu.tr
W: gsf.marmara.edu.tr

© Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
ISBN

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MÜGSF 50. YIL YAYINLARI

BAUHAUS EKOLÜ IŞIĞINDA DEVLET TATBİKİ GÜZEL SANATLAR YÜKSEK OKULU VE MARMARA ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ'NİN DÜNÜ - BUGÜNÜ

50. Yıl Etkinlikleri

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

GSF
Marmara Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi
50 YIL
1957 - 2007

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Sanıyorum kurumumuzun 50nci yılında fakültemizin kurulma amacı ve eğitim modelini ve bu modelin 50 yıl içerisinde geldiği yeri pek çok panel, konferans ve sempozyumda tartışarak inceleme olanağını bulacağız. Türkiye'de mimarlık, sanat, tasarım ,eğitim ve Bauhaus'ın tartışılacağı bu uluslar arası panel, 50nci yıl etkinlikleri arasında en önemlilerinden biri olarak yerini alacak . Sanat eğitimini etkileyen bir kurum olan Bauhaus 1919 da Almanya'da kuruldu. Bauhaus anlayışı uygulamalı sanatlarla, güzel sanatlar arasındaki duvarı ortadan kaldırarak her iki uğraş alanının karşılıklı etkileşmesine iyi bir ortam hazırlamayı amaçlıyordu. Bauhaus'da uygulanan eğitim-öğretim esası, becerileri geliştirecek atölye sistemi üzerine kuruldu. Bununla birlikte amaç hiçbir zaman zanaatkar yetiştirmek olmadı. Atölyeler araştırma laboratuarları gibi kullanıldı, endüstrinin gereksinimi olan modüller, bu atölyelerde hazırlandı. Bauhaus'ta ilk defa endüstrinin gereksinimlerini karşılama amacı ile tasarımları hazırlanarak, tekstil, cam, seramik atölyelerinde prototipleri yapıldı, fabrikalarda üretimleri geliştirildi. Toplum ilk defa sanatçılar tarafından yapılan tasarımları kullanma şansını elde etti.

Okulun kurulma amacı sanatçıyı, içinde yaşadığı toplumun sosyal konuları üzerinde bilinçlendirmek ve ona sorumululuk yüklemek idi. Eğitim sistemi, sanatçının kitlelerin sorunlarını dile getirebileceği gibi, sanatın, kitlelerin sorunlarına çözüm getirmesini de hedefliyordu. Bauhaus kurulup gelişmeye başladığı yıllarda Almanyanın politik ve ekonomik yapısı pek iyi değildi. Bauhaus 1919'da kuruldu, 1932'de kapatıldı. 1937'de de Chicago'da tekrar kuruldu.

Devlet Bauhaus Okulu (Das Staatliche Bauhaus) 12 Nisan 1919'da mimar Walter Gropius tarafından Almanya büyük bir karışıklık içerisindeyken kuruldu. Bauhaus bir devlet kurumuydu , Weimer'daki güzel sanatlar yüksekokulu ile uygulamalı sanatlar okulunu bünyesinde birleştirmişti. Öğretim ve eğitim üç ana sanat dalında mimarlık, resim ve yontu alanlarında toplanmıştı. Eğitimde serbest sanat ve uygulamalı sanat ayrımı yapılmıyordu. Gropius güzel sanatlar ve tasarım sanatlarının ortak köklerini görerek bu okulda,. sanatçı, mimar, zanaatkar ve endüstri arasındaki bağları yeniden kurmayı, böylece sanatla endüstriyi birleştirmeyi amaçladı. Bauhaus endüstri çağı düşüncesinin oluşturduğu bir eğitim merkezi oldu. 1919 – 25 yılları arasında koşullara ve gereksinmelere göre yeni atölyeler kuruldu ve her sömestir öğrenci programları yeniden oluşturuldu. Okul yapıcı düşünce temeli üzerine kuruldu. Bauhaus eğitim sisteminde yeni bir çığır açtı. Kısa zamanda başka ülkeler de bu sistemi, yerel koşullara ve gereksinimlere göre değiştirerek benimsediler.

Endüstri alanında tasarıma duyulan gereksinim sonucunda gösterişli süslemeler yerine her form içerisinde özgün doğallığın bir bütünlük olduğu, sade ve yalın düzenlemelerde kütlenin öne çıktığı bir yeni mimari biçim ortaya çıktı. Bu yeni biçim beraberinde yeni malzemenin de kullanılmasını topluma öğretti. Resim, heykel gibi disiplinlerarası bir sanat anlayışı bir çatı altında bütünleşiyordu. Resim ve heykel müzelerden dışarı çıkıyor,yepyeni malzemelerle tasarlanmış bir yapının içerisinde yerini alarak sanata hizmet ediyordu. Tüm görsel sanatların yapının bütünlüğüne katkıda bulunması doğrultusunda yeni bir anlayış gelişti.

Bizim okulumuz 1957'de mimar mühendis Adolf Schneck tarafından kuruldu.Adolf Schneck gelip de kendiliğinden okulu kurmadı. İsmail Hakkı Tonguç ve İsmail Hakkı Baltacıoğlu adlarında iki entellektüel eğitimle birebir ilgileniyorladı. Werkschuleler hakkında bilgileri vardı. Milli eğitim bakanlığı Adolf Schneck'i bizzat getirtti. Onun birlikte ilk yabancı hocalarımız ve bu Werkschule benzeri okullarda eğitim görmüş Türk hocalar da geldi.DTGSYO, Bauhaus prensipleriyle kuruldu. Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun amacı "ülkenin sanayi ihtiyacı olan uzman, teknisyen ve sanatkarların her bakımdan mükemmel yetişmelerini sağlamaktı. Öncelikle beş bölüm kuruldu Bu bölümler dekoratif resim, grafik sanatlar, mobilya, iç mimarlık, seramik sanatları, tekstil sanatları bölümleri idi. Her bölümde açılan öğretim ve iş atölyeleri, sanat eğitimine olduğu kadar yeni buluş ve düşüncelerin denenmesine ve realize edilmesine olanak sağladı. Okulun bir başka misyonu da ülkenin sanat yaşamına, örnek sanatçılarla destek vermek, ayrıca endüstrinin gelişmesine katkıda bulunacak tasarımcılar yetiştirmekti. Bauhaus sisteminde sanat ve tasarım çalışmaları ile yeni bir estetik anlayış getirildi, yaratma eyleminde olan sanatçı bağımsız karakterini zedelemeden farklı teknikleri eş zamanlı olarak kullanmayı ve zengin bir anlatım tarzı geliştirmeyi öğrendi. Bauhaus ilkelerine göre sanat tüm yöntemlerin üstünde tutuldu. Sanat öğretilemezdi ancak zanaat öğretilebilirdi. Bu nedenle de atölyeler kuruldu. Bauhaus eğitiminde öğretmen öğrenci değil, usta çırak mevcut idi. Okulla yaşam, sanat dünyasıyla endüstri arasında sıkı bir ilişki kuruldu. Bauhaus sosyal sorumluluk taşıyan, toplumun gereksinimlerine karşılık verebilecek olan yeni bir sanatçı tipinin yetiştiği bir okul oldu. Eğitimde güzel sanatlarla uygulamalı sanatlar arasındaki sınırlar ortadan kalktı, sanatı tasarım yoluyla ,yaşamla yakın bir ilişki içerisine sokmayı amaçlayan bir eğitim sistemi uygulandı. Bauhaus bu tutumuyla sosyal değişim ve kültürel canlanmaya büyük bir katkıda bulundu. Bugünkü tasarım çalışmalarının temeli, temel sanatlar eğitiminin esası, bu Bauhaus anlayışı bünyesinde gelişti.

Ülkemizde bundan kırk yıl önce kurulan Köy Enstitüleri Bauhaus'un kolektif iş eğitimine dayanan

düşünce yapısından hareket ettiler. Enstitüleri bitirenler, köylerinde oluşturucu birliğin öncüleri oldular. Köylünün bilinçlenerek kalkınması bu sistemin örnek alınması ile gerçekleşti. Bauhaus ilkesinin tarımcılık alanında da önemli bir gelişmeye yol açabileceğini bu enstitüler ispat ettiler. Ne yazık ki ilerici tüm hareketler gibi, Köy Enstitüleri de 1947' de kapatıldı.

Baskıcı düzenin kapattırdığı Bauhaus okulu dünyanın bir çok ülkesinde aynı mentaliteden hareketle yepyeni hareketlere neden olmuştur. Bugün kurumumuzdaki eğitim içerisinde Bauhaus'un temel prensipleri daima yeniyi araştırmak, denenmeyeni denemek şeklinde devam etmektedir.

Prof. Nazan Erkmen
Dekan

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883
MARMARA ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883
MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Panel

Bauhaus Ekolü Işığında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulunun ve Marmara Üniversitesi'nin Dünü ve Bugünü

05.03.2008 Sabah Oturumu.
Saat 10.00-12.00

Tatbiki'den Güzel Sanatlar Fakültesi'ne Değişimin Eksenleri Temel Sanat Eğitimi ve Önemi

Katılımcılar:
Prof. Nazan Erkmen (Moderatör),
Prof. Mehmet Özer,
Prof. Erol Eti,
Prof. Mustafa Aslıer

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

Prof. Nazan Erkmen: Sevgili öğrencilerimiz, sevgili öğretim üyelerimiz; "Bauhaus Ekolü Işığında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nun ve Marmara Üniversitesi'nin Dünü-Bugünü" paneline hoş geldiniz. Onur verdiniz.Türkiye'de endüstrileşmeye, teknolojik alanda gelişmeye karar verildiği zaman, el sanatları ve endüstri alanında yaratıcı elemanlar yetiştirecek bir okulun kurulmasına karar verildi. Amaç, tasarımcı yetiştirmek ve çağdaş sanat eğitimi uygulaması yapmak idi. Tasarım, Gazi Eğitim okulunda başladı. Okul ilk olarak tasarımla tanıştı, tasarımı yapacak eğitimcinin önemli olduğunu gördü. Ancak, geçen süre içerisinde sadece öğretmen yetiştirmenin yetmediğini, bu gerekçeyle tasarımcının endüstrinin gelişmesinde çok önemli bir yerinin olduğu anlaşıldı. Almanya'da kurulan benzeri okullardan örnek alınarak, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nun kurulmasına karar verildi. Okulun amacı yeni malzeme ve tekniklerle öğrencinin yaratıcı gücünü ortaya çıkaracak ve geliştirecek araştırmalar yapmasını sağlamak, öğrencinin sanatçı kişiliğini bulmasına yardımcı olacak yöntemler geliştirmekti. Öğrenciye yaptıklarından ürkmemesi, denemelerinde özgür olması, yaratmanın en yalın şekli "Var olmayanı yaratması" öğretildi. Bu eğitimin sonucu olarak, öğrenci yaratıcı gücünün varlığı ile ortaya çıkan yapıtları ürettikçe, kendine olan güveni arttı. Kurumumuz her zaman için insanın yaratıcılığına ve düşüncesine saygılı oldu. Her zaman duyarlı oldu. Öğrenciler de kendi fikirlerini her zaman özgürce belirttiler. Hocalarıyla kurdukları dostluk, bu özgür ortamın en önemli unsuru oldu. Zaman içerisinde kurum, eğitim - endüstri işbirliği içerisinde ve ülkenin tasarım gereksinimi karşılayan sanatçı ve tasarımcıları yetiştiren en önemli kurumlardan biri oldu. Eğitimde bu süre içerisinde pek çok değişiklik yeraldı. Ancak, bizler için bu gün en büyük sakınca kalıp bir eğitimi sürdürmektir. Bizi ve kurumumuzu ayakta tutacak olan hepimizin tek, tek bu kurumun tümünden sorumlu gibi düşünmemiz ve davranmamızdır. Önemli olan kuralları ortaya koymamız, uygulamamızdır. Önemli olan yaptıklarımızı ve uyguladıklarımızı her zaman için tartışmamızdır. Hepimizin kurumlarımız ve öğrencilerimizle olan ilişkilerimizi gözden geçirmemiz sanıyorum bizi daha iyi bir eğitime götürecektir. Bu kurumun verdiği eğitimin başarısının en büyük kanıtı mezunları ve onların başarılarıdır. Bu yıl Sedat Simavi ödülünün, Resim Bölümü mezunumuz Sayın Prof. Balkan Naci İslimyeli'ye verilmesi bunun en önemli göstergesidir. Kendisiyle gurur duyduğumuzu burada

da belirtmek isterim. Ayrıca öğrencilerimiz yurtiçinde ve yurtdışındaki başarıları, aldıkları ödüllerle kurumumuzu her geçen gün onurlandırmaktadırlar. Ben bu kurumda öğrenci olmaktan, bu kurumun Dekanı olmaktan büyük bir gurur ve onur duyuyorum. Bu kurumun dekanlığını yapmış olan hocalarıma da minnet duygularımı belirtmek isterim. Şimdi sözü her şeyi benden daha iyi bilen hocalarıma bırakıyor, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Değerli hocam sayın Prof. Dr. Mustafa Aslıer'i, değerli hocam sayın Prof. Dr. Erol Eti'yi ve Sayın Prof. Dr. Mehmet Özer'i lütfen panele rica ediyorum. Kendilerini alkışlıyoruz.

Prof. Nazan Erkmen; Sevgili hocam; Bauhaus ekolünün, sanat ve tasarım dallarında deneyip geliştirdiği eğitim ilkeleri ve yöntemlerinin özellikleri nelerdir? Bu ilkeler ve yöntemler 1957 yılında öğretime açılan Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulunda nasıl ele alındı? Nasıl uygulandı? Uygulamalarda başarılı olundu mu? 50 yıl sonunda nereye varıldı? Çok teşekkür ederiz sayın hocam.

Prof. Mustafa Aslıer; Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nun 50. kuruluş yılını kutlarken "Bauhaus Okulunun devamıyız" diye çok kestirme sözler söyleniyor. Biz Bauhaus Okulunun sanat eğitim programında uyguladığı yöntemleri alan bir okuluz. Yoksa Almanların kurduğu Bauhaus okulunun bir benzeri veya devamı değiliz. Bauhaus okulu mimar yetiştiren bir yüksek okuldu. Kısaca onun tarihinden bahsedersek, biz Bauhaus'dan nasıl yararlandık, onu daha iyi anlayacağız. Almanya'da "werkschule" dedikleri bir nevi "sanatlı meslek okulları diye tanımlanacak okullar vardı. Bu 17. yüzyıldan bu yana, aslında rönesanstan beri vardı da, 17. yüzyıldan bu yana teorileri de gelişmiş sistemde, tam anlamıyla kurulmuş örnek bir meslek okulları sistemi vardı. Bu bizde de yıllarca, yani 13. yüzyıldan beri, aile ve loncalar tarafından uygulanan sistemin okullaştırılmış şekliydi. Yani usta - çırak ilişkisine benzer bir eğitim yapılıyordu. Sonra bu okullar, sanat ve zanaati içine alan meslekleri de bünyelerinde bulunduruyorlardı. Birbirine benzer olanlar, daha çok anne- okul gurubunu teşkil ediyordu. Mesela, metal, ahşap, kil, taş, gibi meslekler gurubu içerisinde mimarlık da bulunuyordu. Mimarlık akademilerde ve yahut üniversitelerde öğretilen bir meslek değildi. Giderek akademiler daha çok halka değil de, prenslere, derebeylere hizmet eden elemanların yetiştirildiği bir kurum haline geldi. Ressamlar, hey-

keltraşlar ve mimarlar bir arada eğitiliyordu. Bir yandan da içinde sanat olan meslek okulları ki sonraları eserlerinde sanat olan mesleklerokulları haline geldi, sonra da aynı Tatbiki Güzel Sanatlarda olduğu gibi uygulamalı sanat okulları şeklinde belirginleştiler; bunlar ne akademi, ne ortaokul, yani doğrudan doğruya kendi dallarının yüksekokulları statüsünü taşıyan meslek okulları gibi ortaya çıktılar. Almanya'daki gelişmede ise , bir yanda mimarlığın, resim ve heykel ile beraber akademilerin içine girmesi, mimarlığın sanatlı meslek okullarının içinde olması ile paralel yürütülüyordu. Mimarlık, yine resim ve heykel gibi iki sanatla aynı bünyede bulunuyordu. 1879 yılında yeni bir mimarlık akademisi kuruldu, bu akademiyi Berlin'deki Mühendislik, yani Teknik Yüksekokula bağladılar. Bunun üzerine bir tartışma başladı, aynen bizde olduğu gibi, bizde de biliyorsunuz mimarlık hem Mimar Sinan' ın içerisinde, resmi Güzel Sanatlar Akademisinde, hem de Teknik Üniversite'de vardı. Güzel Sanatlar Akademisi Fransız sistemine göre kurulmuş, fakat, Orta Avrupa'da ortak olan, rönesanstan sonra gelişen "Resim, Heykel, Mimarlık bir arada" sistemine uygundu. Halbuki Teknik Üniversitemizde, Almanya'da Berlin'de kurulan teknik mimarlığı da akademi olarak içine alan mühendislik okulu paralelinde kurulmuştur. Bizde de bu tartışmalar sürmüştür. Bu tartışmaların esası şuydu. Teknik Üniversite'ye bağlandığı zaman Alman Pedagogların amacı, mimarlık kendi ortamında taş işleyerek, kil işleyerek sanat yapılan mesleklerden ayırmak ve mühendisliğin içerisine almak idi. Bu yanlıştır. Bunun üzerine çeşitli büyük pedagog grupları ve isim yapmış mimarlar, sonradan Bauhaus okulu olan bir kurumu kurmak için denemeler yapmaya başladılar. Yani mimarlık okulunun içerisine bu meslekleri, içinde sanat olan meslekleri öğreten bir okul kurmak istediler. Ve böylece Bauhaus okulu meydana geldi. Bauhaus okulunun genel yapısı şöyledir: Birinci yıl mecburi temel sanat eğitimi yapılır. Ve bunun sonunda da başarı elde edebilen öğrenci öğretime devam edebilir. Üç yıl eğitimden seramik, grafik, tekstil ve iç mimarlık gibi mesleki alanları içeren bölümlere geçebilirlerdi. Üç yıl o meslek alanlarında eğitim görürlerdi. Böylece sanatların yuvası saydıkları büyük yapıları yapacak mimarlar yetişirken, her şeyden önce bu sanatları yakından tanımış olurlardı. Ondan sonra mimarlık sınıfına devam ederek, yani üç yıl daha bu dalların birisinde mesleki eğitim gördükten sonra mimar olurlardı. Bauhaus böyle bir okuldu. Sanat ve tasarım eğitiminde bu okulun temelini teşkil eden yöntemler çağdaş yöntemlerdir. Aslında bu çağdaş yöntemlerin denenmesine İngiltere'de başlanmıştır. Almanya' da çok ciddi olarak ele alınmıştır. Ve bugün tüm dünyada tasarım ve sanat eğitiminde kullanılan çağdaş yöntemler, bu Bauhaus denemelerinden sonra dünyaya yayılmıştır. Naziler 1930'lu yıllarda okulu kapatmışlardır; Bauhaus okulu 10 yıl sürmüştür. 1920'de başlamış, 1930'lu yıllarda Naziler tarafından " soysuz sanat yapılıyor " mantığı ile bu okullar ka-

patılmıştır. Bu okulların kurucuları, yani zamanın otoritesi olan heykeltraşlar, mimarlar, ressamlar, bir kısmı okul kapatıldıktan sonra Almanya'dan Japonya ve Amerika'ya göç etmişlerdir. Bunların geliştirdiği yöntemler bu şekilde yayılmıştır. Kendimizin de aldığı bu yöntemler neydi? Bütün detayını verecek değilim. Fakat, esas yapıyı teşkil eden tüm sanatlar için temel sanat eğitimini uygulamayı örnek aldık. Temel Sanat Eğitimi sadece resim çizmek veyahut şekillendirme sanatlarını üstünkörü öğretmek şeklinde değildi. Bir sanatçı serbestliği ile, bir kişinin görsel öğeleri anlayacağı, bu öğeleri elde etmeye yarayan her türlü malzeme ve tekniklerle deneme, araştırma yapmak üzere bir eğitim uygulanıyordu.Yani öğrenci kısa sürede kendi yetenekleri ile bir şiirsel anlatım dili geliştirebiliyor, ondan sonra da mesleki alanda üretimine devam edebiliyordu. Bizde de aynen öyle olmuştur. Biz bu okulu kurarken Türkiye' de "tasarım" ya da dizayn lafı geçmezdi ama yaratıcı eleman yetiştirme sözünü ortaya koyan kişiler, bu anlayışla kişileri yaratıcı eleman olarak yetiştirdikleri için Bauhaus' un yöntemlerini almışlardır. İlk olarak Almanya ' dan eğitim yapmak üzere çekirdek kadro oluşturulmuştur. Bunların görevi tüm bölümlerde uygulanan ve en az bir yıl süren temel sanat eğitimi yapmaktı. Temel sanat eğitimi beş bölümde başlamıştır. Grafik, Seramik, Tekstil, İçmimarlık, Dekoratif Resim, ama bu beş bölümde de ayrım gözetmeden eğitim yapılıyordu. Temel Sanat Eğitimi dersini koyarken eğitimin iki amacı vardı. Birincisi öğrenci öğrencinin kendine güvenen, kendi yeteneklerini tanımaya başlayan bir kişi haline getirmek, diğeri de, bu kişileri daha uzun süreli gözleyerek seçmek ve eğitmek. Yetenekleri uygun olmayanların ise öğretime devam etmelerine son vermek şeklinde idi. Tatbikinin ilk yönetmelik sayılabilecek kurallarından bir tanesi şudur; bütün bölümlerde bir yıl temel sanat eğitimi uygulanır. İkinci yarıyıl sonunda öğrencinin yaptığı, uyguladığı işler, Temel Sanat Eğitimi hocaları ve Bölüm Başkanlarından oluşan bir kurul tarafından tek tek, öğrenci de içeride olmak üzere değerlendirilir, öğrencinin kaydolduğu bölüm önceden belirtilirdi. Öğrenciye hangi bölümde daha çok başarı elde edebileceği söylenirdi. Bir anlamda öğrenci yönlendirilirdi. Bir yarıyılın sonunda eğer bu kurul öğrencinin başarısız olduğuna karar verir ama hangi dalda eğitim göreceğine kanaat getiremezse, bir yarıyıl daha devam ederdi. Bir yarıyılın sonunda kesin olarak, okulun meslek sınıflarına geçecekler tespit ediliyordu. Diğerlerinin kaydı siliniyordu. İşte Türk Eğitim sistemine, yani Milli Eğitim Bakanlığının kurallarına ilk ters gelen buydu. Uyguladığımız bu sistem öğrenci velileri tarafından millet vekilleri aracılığı ile meclise götürüldü. Mecliste şu karar alındı; "Türkiye'de hiç bir okulda iki yıl üst üste kalmadan öğrencinin kaydı silinemez. Dolayısı ile Tatbiki Güzel Sanatlarda da silinemez." Biz başarısız olan öğrencileri bir yıl daha okutmak zorunda kaldık. O ilave bir yılın sonunda ya geçtiler, ya da kayıtları silindi. İlk çatışma bununla başladı.

Bauhaus'dan aldığımız ikinci ilke şu idi. Meslek sınıflarına, yani ikinci, üçüncü sınıfa geçen öğrencilere eğitim, iki eksen üzerine ağırlıklı olarak değerlendiriliyordu. Bu iki eksenin ağırlıkları eşitti. Değerlendirme açısından, sınıf geçme veya başarıyı tespit etme bakımından eşitti. Birinci eksen; Serbest Sanat Araştırmaları ekseni idi. İkinci eksen; o mesleğin malzeme ve teknikleri ile tasarım uygulamaları yapma ekseni idi. Yani önem bakımından ikisi de eşitti. İkisi de sanat yapıyor fakat birisi hayatta yeri olan uygulamaya dönük bir sanat yapıyor. Diğerinde ise hangi bölümde olursa olsun serbest sanat araştırmalarına devam ediyor. Yani bir nevi temel sanat eğitimindeki serbestliğin, aynı doğrultuda yaratıcı etkinlikleri sürdüren bir ekseni olarak devam ediyordu. Bauhaus'da ise yönetmeliklerinde, yaratıcı etkinliği ilgilendiren, o kadar güzel bir uygulama vardı ki, bölümlerde bu eksenin başında olan kişi aynı zamanda Bölüm Başkanı oluyordu.

Sorunuzda şu var, şimdi ne durumdayız? Kendiniz düşünün, şimdi nereye geldik. Yaratıcılık ekseninin paralelinde olan tasarım geliştirme ve uygulama projelerinde eksenlere bağlı olarak her bölümde kuvvetli teknik atölyeler kuruldu. En az kendi bölümünün mühendisliğini bitirmiş kişilerle, metal, ahşap, kağıt, gibi bütün maddeleri işleyebilecek atölyeler kurmaya başladık. Bauhaus'da da böyleydi. Bu gibi okullarda, bu teknoloji uygulama ve geliştirme derinliğinde yapılan atölyeler, sınıflardan daha büyüktü. Biz bugün dünyada ne durumdayız ? Bu atölyeler şimdi kapanma yolundadır. Bazı bölümlerde tamamen kapanmıştır. Uygulama ekseni üzerindeki çalışmalar geri kalmıştır. Bauhaus on sene yaşadı biz ellinci yıl nedeniyle ne durumdayız düşünmemiz gerekiyor. Neden bu duruma geldik, bunun nedenleri ne olabilir? Türk eğitim tarihinde bu olmuştur. Köy Enstitülerinde de bu olmuştur. Bauhaus da bunu yaşamıştır. Hızlı ilerlemeye karşı bazı kurumlar baskıya başlamışlardır. Tatbikinin rakibi veyahut benzeri kurumlara bakın. Biz Hollanda veya Almanya'ya paralel bir eğitim anlayışı gütmedik. Biz bir deneme yaptık Bauhaus. Bauhaus da kapanmıştır. Bauhaus'u da aynı niyetlerle kapatmışlardır. "Soysuz sanat" yapılıyor diye. Ve bize de bu sisteme uymadığı için baskı yapılmıştır. Bilinçsiz olarak, veya toplumun baskısı ile geri törpülenmeye başlanmıştır.

Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu üç yıl olarak kurulmuştur. Bir yıl temel sanat eğitimi, iki yıl seçtiği meslek dalındaki eğitim, fakat bizde orta öğretimde temel sanat eğitiminin temelini teşkil edecek bir sanat eğitimi uygulanmadığı için biz tamamen yeteneklerinin farkında olmayan yetişkin insanların temel sanat eğitimi ile kapasitelerini uyandırmaya çalıştık. Oysa Almanya gibi Avrupa ülkelerinde, ilk ve orta öğretimde çocukların yaşına uygun etkinlikler yapılır. "Ders" demek istemiyorum, çünkü dersler artık kapalı mekanda yapılmıyor, tamamen sanat üretme şeklinde yapılıyordu. Bizim para-

lelimiz, Almanya' da okullar üç yıl olduğu için Bakanlığın baskısı ile Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu üç yıl açılmıştı. Ancak bir yılı temel sanat eğitimi derslerine ayrılmıştı. üç yıllık bir okul için Bakanlık karar verememişti. Türkiye'deki hukuk sistemine göre, bu lise midir? Tekniker okulu mudur? yüksek okul mudur? Karar veremediler. Bu mesleğe yönelik bir okul olarak düşündüler kurumu. Yedek subay olamıyorsunuz, Memur olamıyorsunuz, memur olursanız nerden başlayacaksınız. Ortaokul mezunu gibi mi başlayacak, lise mezunu gibi mi başlayacaksınız? Halbuki öğrenci üç yıl yüksekokula gelmiş, okumuş. Müthiş itirazlar başladı. Temel eğitimde bir yıldan daha öncesi olmadığı için yıl kaybedilmiş gibi oluyor. İki yıl yetmeyince, biz bu sürenin dört yıl olması konusunda birleştik. Bu mücadele bir kaç yıl sürdü, 1966 yılına kadar sürdü. Yönetmelik çıkmadan eğitimi dört yıla çıkarttık. Hakikaten ayrıcalıklı bir okul gibi oldu. Bu mücadelede, mesela ilk müdür Hayrullah Örs istifa etmek zorunda kaldı. Bakanlık dört yıla çıkartmamızı çeşitli sebeplerle kabul etmek istemiyordu. Biz buna direndik. Şunu da belirtmem lazım, bu dört yıllık eğitime geçmemize en çok Güzel Sanatlar Akademisi elemanları yardımcı olmuştur. O zamanki Milli Eğitim Bakanı bizim okulda iki günlük bir toplantı yaptı. Ona dört yıllığa çıkmamız gerektiğini, sebeplerini ve gerekçelerini anlattık. Bakan müdür ve müsteşar ile Akademi Başkanı ve bir kaç hoca geldiler. Tartıştık, iddiamızı sürdürdük. O zamanki müdür arkadaşımız, okulu yüksek okul yapmak amacı ile, kurumun iki yılını yüksek okul olarak ilan etti. Yani çocuk, dört yıl okuyacak ama iki yılı ne olduğu belli değil. İki yılı yüksekokul. Buna tabii bizde itiraz ettik. Öğrenciler, veliler de itiraz ettiler. Akademi Başkanı Mimar Asım Mutlu şunu söyledi; "Biz Güzel Sanatlar Akademisini beş yıla çıkardık ki , bu dört yıl ancak yurt dışındaki lisansın karşılığıdır. Fakat daha iyi uzmanlar yetiştirebilmek için beş yıllık eğitime geçtik" dedi. Tabii, yüksek lisans yok o zaman, şimdi "mezunlarımıza yüksek ünvanı verebiliyoruz. Yani Yüksek Ressam, Yüksek Heykeltraş, Yüksek Dekaratör gibi isimler, dört yıl bir mesleği öğrenmek için asgaridir" dedi. Bunu söyleyince Milli Eğitim Bakanı "tamam" dedi. Yönetmeliğimiz hazırdı aslında, "Yönetmeliği hazırlayın bana gönderin" dedi. Ve ondan sonra biz dört yıllık tam bir yüksekokul olduk. Temel Sanat Eğitiminde öğrencileri iki yıl yönlendirip, yeteneksizleri ayıklama imkanını kaybettik.

Bizim iddiamız; Türkiye'deki yetenekleri bulup çıkartmaktı. Giriş sınavlarımız uzun süre ciddi yapıldı. Ümit ederim ki, bugün de böyledir. Biz alacağımız öğrenciyi seçmedeki başarımızla Türkiye'de tanınıyoruz. Şimdi merkezi sistemde veyahut herhangi bir test sınavında yetenekleri bulup çıkartmamız mümkün değil. Şu an giriş sınavlarımız onbeş gün sürüyor. Halbuki Bauhaus ' da bu en az bir yıl sürüyordu. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ediyorum.

Prof. Nazan Erkmen; Çok teşekkür ediyorum sayın hocam. Şimdiki sorumuzu sayın Prof. Dr. Erol Eti'ye yöneltiyorum;

Değerli hocam; Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nda Resim Bölümü, Dekoratif Resim Bölümü adı ile açılmıştır. Amaç resim sanatını yapı ile bütünleşmiş görmekti. Her türlü malzeme ve teknik ile gerçekleştirilen sanat, yapı içi ve dışında mimarlık ile yan yana bütün oluşturmuştu. Bu elli yıl içinde bu amaç ne kadar gerçekleşti. Bugün resim sanatının yapılarda mimarlık kadar önemle ele alındığını düşünüyormusunuz? Yürütülen uygulamalar karşısında ne dersiniz?

Prof. Erol Eti; Ben mesela şunu çok öğrenmek istiyorum; şu ortamda bulunan hocalar, öğrenciler içinde bulundukları durumdan memnunlar mı? Bunu açık yüreklilikle söylemek isterlerse çok sevinirim. Çünkü, eleştirel aklın hakim olması gereken bir yapıya sahip olmalıyız. Bu eleştirel akıl hangi akıl? Kendi kendimizi sorgulayan akıldır her şeyden önce. Bu nedenle birlikte konuşmamızda yarar var.

Şimdi Türkiye'ye genel bir bakışla ben bugün için konuşmak istiyorum. Türkiye'ye genel bir bakışta, ne yazık ki aydınlık bir portre söylemek mümkün değil. Özellikle sanat alanında, gerek yönetimde, gerekse sivil hayatta, sanatın yeterince desteklenmediğini gösteren bir sürü örnek gösterebilirim. Bunun en kötü örneği de öğretim kurumlarında oldu. Giderek azalan ve yok olan sanat öğreticisinin yokluğunu hissederek, sayın Aslıer ile birlikte önerge olarak Güzel Sanatlar Liselerinin açılması için başvuruda bulunduk. Ve açıldı. Ama bu Türkiye için küçük bir örnek yani, bir filizlenme başladı ama bunun dışındaki okullarda bunun hiç önemsenmediğini görmek son derece üzücü. Türkiye'nin duyarsız, çevresi ile ilişki kuramayan bir toplum olmasının nedenleridir diye söyleyebilirim. Ve tabii bu orta öğretimdeki deformasyonu her sene biz yaşadık. Yaptığımız giriş sınavlarında gelen öğrencinin istenilen düzeyde olmaması bizi gerçekten üzüyordu. Yine de bu ileri seviyenin azalması da eğitimin yapısını gösteriyor. Bu duyarsızlığı giderecek yöntemler çok kez söylendi. Ama nedense yöneticiler, politikacılar bu konuya yatırım yapmak istemediler. Şimdi biz Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu olarak gerçekten çok özel bir okul olduk. Mesleki ve Teknik Yüksek Öğretim Müsteşarlığı'na bağlı

idik. Sanatla ilgisi olmayan bir sürü insan, bize bürokratlar olarak direktifler veriyordu. Biz diretdik. Ve dinlettik kendimizi. Bunu hem akademik olarak, hem de işlerlik açısından kabul ettirdiğimizi söyleyebilirim. Nedeni şudur; okulun kurullarına öğrenciler oy hakkı ile katılıyordu. Beş bölüm vardı; beş bölümden beş öğrenci, okul kuruluna oy hakkı ile katılıyordu. Öğrenci temsilcileri sadece hocalara akademik ünvanlar verilirken dışarı çıkıyorlardı. Bu paylaşım son derece verimli hale getirildi. Ve mezunlar aranır hale geldi. Şimdi bugün ne durumda olduğumuzu söylemek istemiyorum. Belki ikinci etapta söylerim ama, sizden gelecek beğeni ve eleştirilere göre burada değerlendirmeyi yapmayı yeğlerim. Türkiye böyle bir fırsat kazanırken, geçmişte ne yazık ki, bir köy enstitüsü örneği kaybedilmiştir. Türkiye' nin önüne çıkan en büyük fırsat Bauhaus yöntemlerini uygulamak olmuştur. Yine politik nedenlerle yok olmuştur. Öyle bir okulu, düşünün ki kendi okulunu yapar, derslere dans ederek ve yahut halay çekerek başlayan, dinamikleri kazanmak için bu yöntemleri uygulayan bir kurum düşünün, işliklerde uygulayarak öğrenilen ve yöresel özellikleri korunarak ders programı hazırlanan bir kurum. Ve bugün okulun son öğrencileri hayatta hala, son derece verimli, bulundukları ortamlarda, son derece aydınlık etrafına ışık saçan insanlar. Ama ne yazık ki bu kurum da farklı görüşlerle yok edildi. Türkiye'nin bence kaybettiği en büyük fırsatlardan biridir. Şimdi biz o fırsatı nasıl geri getirebiliriz bilemiyorum. Ben Büyük Ada gibi bir yerde, ilkokulda tarım dersi gördüm. Belki balıkçılık dersi daha iyi olabilirdi. Ama tarım dersi gördüm. Toprağı kazarak, eşerek, uygulayarak bir şeyler yaptık. Aynı şeyi hanginiz yaptı merak ediyorum. Yani sahilde deniz ile ilgili hangi öğreti yapılıyor Türkiye'de bilmiyorum. Yahut kırsal alanda, kırsal bölgelerle ilgili hangi eğitim yapılıyor. Son derece kalıplaşmış, yöresel özellikleri gözetilmeyen eğitimler yapılıyor. Maalesef, kurs yarışması içinde kurslara katılma, tek tip insan yetiştirmek gibi bir takım yöntemlerle buraya kadar geliyoruz. Ve sanıyorum ki, hocalarınız da liselerde pek fazla soru sordurmuyor sizlere. Çünkü bilememe kompleksi "çocuklara karşı mahcup olma kompleksi içinde hocalar, genellikle öğrencileri pek konuşturmazlar. Şimdi böyle bir Türkiye'deyiz.

Biz resim derslerini ikili olarak görürdük. Mesleki teknikleri ve duvar resimleri teknikleri olarak. Ben kendi üretimimi duvarda mimari ile ilişki kurarak yapmaya yönlendirdim. Ve elimizin uzandığı kadar katıldığımız yarışmaları kazanarak, bazen özel ilişkilerle, topladığınızda 5000 küsür metrekarelik iş yapmışızdır. Ama Türkiye'de bu da korunmuyor. Örnek verelim,

Fransa'da Bakanlar Kurulu'nun kabul ettiği bir yasa var. Yüzde Bir Yasası. Nedir bu Yüzde Bir Yasası? Fransa'da yapılan belli büyüklükteki her bina maliyetin yüzde birini sanatçıya tayin eder.

Yarışmayla alınıyor, yada satın alınıyor, vb. Ama bizde bu da korunmadığı için giderek sanat alanı da yok oldu. Mimar isterse yaptırıyor, isterse yaptırmıyor. Patrona "gerek yok" diyor. Bu görsel uyarıları ile sanatı silen tavrı da sergilemeye başlıyor. Ve mimarlık okullarımızda sanat eğitimi zaten yok. Örnek Şehirleri mimarlar yaptı zaten, bu sizlere her şeyi anlatıyor. Bir fırsat daha kaçırılmıştır Türkiye' de Güzel Sanatlar Akademisi'nde mimarlığa yetenek sınavı ile giriliyordu. Şimdi üzülerek hatırlıyorlar niye bunu yaptık diye. Ve o zaman hakikaten çok verimli bir mezun kitlesi vardı. Şimdi o da yitirildi. Öğrenciler yetenekle alınmıyor tamamen ÖSS'den merkezi sınavlarla alınıyor. Neyi yaptık biz? Devamlı uygulama yaptık. Duvar resmi atölyesinde, rölyefler, sgrafito, mozaikler, inanılmaz boyutta işler yaptık. 100 metre kare, 200 metre kare guaj resimler yaptık. Ve hepsi de beğeni kazandı. Ama ne yazık ki bugün bunlar uygulanmıyor. Yani sanat kolaycılık olarak mı kabul ediliyor bilmiyorum ama, yönlendirme eksikliği mi var, ve yahutta talep mi yok, bunların hepsi olabilir. O nedenle içinde bulunduğumuz durumda, sanatın bu kadar horlandığı bir ülkede, ufak tefek hareketlerin oluşmaya başladığı bir ülkede, bir tehlike daha başladı. Kuratörlük olayı başladı. Ben bunun tehlikeli olduğuna inanıyorum. Çünkü ben yönetici bir adam olarak hiç bir zaman buyurgan olmamaya çalıştım. "Şunu yapın, bunu yapın hayır, bu kırmızı değil, beyaz olsun" gibi buyurganlıklar yapmak yerine, farklı bir sistem uygulamaya çalıştım. Bütün bunları, yapan kişinin vermesini sağlamaya çalıştım. Şimdi ise şunu izliyorum. Yarışmalarda vesaire çeşitli yerlerde kuratör "Ben bunu istiyorum" diyor. "Bunu yapmazsan sergide yer alamazsın." Oysa sanatçı onu hissetmiyor yaşamıyor. Yani "İnsan yaşadığını söyler" diye bir laf var. Nasıl olacak bu iş ve biz bütün etkinlikleri, o kuratörlerin saygın kişiliklerine teslim ediyoruz. Ama yöntemler yok. Benim kendi görüşüm bu. Bazı gençleri üzmeye başladık, bazı kamplar oluşmaya başladı. Burada çok dikkatli olmak lazım, sanıyorum bu da dünya sanat ortamında tartışmaya açılmış bir konudur. Biz hani gözlerimi kaparım, sanatımı yaparım diyerek yola çıkamayız. Yani sanat ortamında oluşanlarla bir yere varacağız ve yahut katkımız olacak. Onlardan bir şeyler alacağız, biz onlara bir şeyler vereceğiz. Bu nedenle yapılacak her tür faaliyet bizi de etkiliyor. Biz duyarlı insanlarız sanatçı olarak ,dolayısı ile sadece kırmızı, mavi, sarı, guvaj boyalarla uğraşmıyoruz. Toplumun meseleleri ile de uğraşıyoruz. Şimdi bu sezgileri yakalamadan, bunları hissetmeyen bir sanatçının verimli olmasını da mümkün kılamıyoruz, teori ve pratiği de birlikte yürütmeniz gerekiyor. Bu nedenle, bence Temel Eğitim Bölümünü koyduk. Neden koyduk; çünkü kültür derslerini de bu yapı içerisinde çok önemli bir yere getirmek istedik. Sahipsizdi, şimdi Temel Eğitim Bölümü'ne bağlı kültür dersleri var. Kısmen de olsa sahip çıkıldığını görüyoruz. Yani teori alanında birinci sınıfla başlayan iki, üç ve dördüncü sınıfa kadar ilerleyen sü-

reçte bu teorik derslerin seminerler halinde verilmesini önerdik. Eksiklikleri tamamlamak kaydı ile. Günün koşulları neticesinde yeni dersler açtık. Şimdi bunlar daha etkin halde yapılabilir.

Biraz önce Mustafa bey'in bahsettiği, bölüm değiştirmek gibi bir şey vardı. Çok olumlu bir şey olarak bakıyorum ben buna ve bugün uygulamaya sokulan yan dal olayı biraz buna imkan veriyor. Sevindirici bir gelişme bence, yani zamanı, programları iyi yapıldığı taktirde, bir bölüme girmiş, oradan pek memnun olmayan bir öğrencinin farklı bir bölümde kendisini geliştirmesi kadar doğal bir şey olamaz diye düşünüyorum. Uygulamalarında verimli olduğunu görüyoruz. Atatürk'ün kısa bir sözü var. "Düşlerim eğitimle gerçekleşecektir". Tabii onun düşündeki eğitim aydınlık bir eğitim. Etrafa ışık saçan bir eğitim. Sorgulayan bir eğitim. Biz de bugün kendimizi sorgulamalıyız. Biz bu gün ne yapıyoruz? Nasıl bir eğitim yapıyoruz? Genelde bizi bu günlere getiren eğitim niye bu hale geldi? diye kendi kendimizi sorgulamak durumundayız. Dilerim sizde bizi şimdi kendinizi sorgularsınız. Teşekkür ederim.

Prof. Nazan Erkmen: Biz de size teşekkür ediyoruz. Şimdi Prof. Mehmet Özer' e bir sorumuz var.

Temel Sanat Eğitimi ilk yıllarda bütün bölümlerde tam dört iş günü uygulanıyordu. Bir kaç yıl içinde süre üç güne indirildi. Elli yıl sonra haftada on iki ders saatine indi. Türkiye'de bu azalmanın nedenleri nedir. Bu kadar az süre ile Temel Sanat Eğitiminden beklenen amaç gerçekleşebilir mi ?

Prof. Mehmet Özer; İki değerli hocam çok güzel toparladı. Bauhaus'un çıkışı, Almanya'da başlayan akımları ve bu günlere gelişini sayın Prof. Mustafa Aslıer hocamız çok güzel bir şekilde anlattı. Onun arkasından çok değerli hocam Prof. Erol Eti Dekoratif Resim Bölümü'nün mantığının, işlevi ve yaşamdaki yerini ve bugünkü ilişkisini ortaya koydu. Ben aslında bu masada en genç hoca görünüyorum, ama şu an bu kurumda kadrolu en eski hocayım. Eskiyi ve yeniyi içinde bulunduran bir bütün olarak, Tatbikinin kuruluşundan bugüne kadar bütün değerlerini az çok hissettiğim kadar yaşadım. Çok kısa özetlerle bunları sizlere aktarmak istiyorum. Benim gelişim, 4 Eylül 1964 giriş sınavlarında listede sınav için gereken malzemeleri yazmaya başlarken, veya tam bitirmiştim.

Yanımda bir ses "abi kalemini rica edebilirmiyim". Döndüm, verdim. Sonra bekledim o da yazdıktan sonra geri aldım. Çok kısa bir zamandı, konuşamadık, isimlerimizi sormadan ayrıldık. Şimdiki gibi değiliz, tabii ürkek ve tedirginiz. Sınavlara giriyoruz, sınavları kazandıktan sonra aynı yerdeyiz, aynı listede kontenjan on iki kişi idi. Bir de baktım karşımda. Tanışıyoruz, Ergin İnan, biraz sonra yanımıza İsmail Türemen geldi. Bu üç arkadaş 1964'te sınıfta yan yana oturduk. Bizim sınıf çok yetkin bir sınıftı. Unutulmayacak bir sınıftı. Bir başka maceram var. Giriş sınavına giriyorum. Sınav sorusu; " elinize bir şekil verin ve onu çizin", ikinci soru "ayakkabınızı çizin" idi. Masrafsızda bir sınavdı , aslında sınavlarımız çeşitli objeler aldığımız için çok masraflı olur. O gün çok pratik ama, çok da tuhaf, biri organik, diğeri inorganik olan iki form verildi. Herkeste de bu objeler var zaten. Ben elime kısa bir süre içerisinde verileni bitirdikten sonra, işte o dönem o yaştaki bir gencin heyecanı ile çizdiklerimi canlı ve hacimli bir fotoğraf etkisinde canlandırmak istedim. O duygu hep vardır o yaşlarda. Ben de başladım çizmeye derken, bende o konsantrasyon ve o dalgınlık içerisindeyken önümden kağıt birden bire çekilip alındı. Müthiş bir irkilme, korktum. Başımı kaldırdım. Dev gibi bir adam. Sarışın, mavi gözlü, bıyıklı, aman allahım! Ne yaptım ben, fakat onu masaya götürüp kağıdı koyarken ortaya koyduğu vücut dili ile olayı başarı ile tamamladığımı anladım. O ifadeyi yakalamak bile önemli geldi bana. Daha sonra olayı düşündüğümde,Temel Sanatın içerisinde de aslında bir vücut dili, tiyatral bir durum, ses, belki de müziğin de işin içine girmesi gerekli diyorum. Çünkü düşünce boyutu hepsiyle organize ilişki içerisinde. Herneyse, onun arkasından herhalde 2. soruya geçtim ve orada bitirdim. On dakikada bitti soru, fakat kalkıp gidemiyorum. Çünkü yandaki kız arkadaşımın pabucu patik gibi bir şey olmuştu. Yani; yumuşak bir pabuç boğazlı ve plastikti; şimdi bu formu çizmesi imkansız, biraz yorum da yapmaya kalksak pabuç olduğu anlaşılamaz. Ağlamaya başladı, tabii dayanamadık, hemen yardımsever ve destekçi tavrımızla "benim ayakkabımı çiz" diye kendimizi feda ettik. O yüzden beklemek zorunda kaldım. Keşke vermeseydim, oynardım biraz daha kağıtla. Niye oturuyorsun diye soracaklar diye düşünüyordum. Etrafa bakarak işi hızlandırmak için, biraz da kendimi düşünerek, kızı değil, işine yardım ettim. Birinci sınavı almıştır ama ikinci sınavı aldığını zannetmiyorum. Bir iki hoş anı, benim hem okulu, hem Schlamminger ile tanışmamı anımsatır bana.

Schlamminger'i okulda tanıdım. 1957'den 1964'e kadar sanat var. eğitimi, tabiî ki ortak yapılıyordu. İlk defa sırf temel sanat eğitimi için bir hoca geliyor. Almanya'dan geliyor ve yanında bir bayan var, Elizabeth Berger zannediyorum. Yanılmıyorsam, Avusturya'lıydı. Schlamminger'in yanında konuşması imkansızdı. Beş bölüm, her biri oniki kişi toplam altmış kişi. Birinci sınıf, altmış kişi bir arada ve üç gün,

günde sekiz saat, yani yirmidört saat, pazartesi, Salı, Çarşamba, o zaman hafta başındaydı derslerimiz. Müthiş bir heyecan, hareket ve tüm sınıflar bir arada, büyük bir arkadaş grubu, o zamanlar zaten sınıf arkadaşı diye bir kavram geliştirmiş, okul arkadaşı anlamına gelecek şekilde müthiş samimi duygular içerisinde yürüyen ilişkilerimiz, aynı zamanda da derslerdeki ilişkiler de arkadaş ilişkilerini destekliyordu. Daha sonraki yıllarda, ben Resim bölümündeyken, İç Mimarlık bölümündeki arkadaşın perspektif veya duvar resmi projesi varsa ona yardım ediyordum. Oda bizim bazı işlerimize yardım ediyordu. Böylece karşılıklı bir dayanışma içindeydik. Bizim binanın hemen karşısındaki grafik bölümü binasında yer alan baskı atölyesinden hiç çıkmıyordum. Mustafa Bey bizim resmi hocamız olmadığı halde,onu çok sever ve sayardık,. Hocamıza saygımız her zaman daimdir, çünkü, birinci sınıftan son sınıfa kadar ve sonra da eğitim sürecimizde atölyesindeki deneyimlerinden ve bilgilerinden yararlanmışızdır. Bütün okul da aynı şekilde yararlanmıştır. Bu çalışmalar 1978'lere kadar zannediyorum on iki kişilik kontenjan ile devam etti. Fakat o yıllardan sonra kontenjanlar onaltı veya yirmiye kadar çıkıyoruz. Yine beş bölüm, yine yirmidört saat. 1982'ye geldiğimizde YÖK ile beraber üniversiteleşme sisteminde, Tatbiki Güzel Sanatlardan fakülteye geçişte program ve yapısal durumda da değişmeler oldu. On bölüme çıkıyoruz. Kontenjanımız ilk yıllarda 1982 yılında kırk kişiye çıkıyor, bazı bölümler yirmi dört kişide kalıyor. Ama genelde bölümlerin kontenjanları otuzbeş, kırk kişi oluyor. Ve bu sayı bizi birdenbire sıkıştırıyor. Hatta o yıllarda kendi yerimizde sıkıştığımız için, karşımızda yer alan Halk Partisinin binasından yararlanarak, üç - dört sene orada temel sanat eğitimi derslerini yapmak zorunda kalmıştık. 1984'de taşınıp bu binaya geldiğimiz zaman, mekansal genişleme biraz arttı. Fakat, okulun yerleşmesi sırasında bölümlere yer ayrılırken temel sanat eğitimi, bu çok önemli bir ders olarak düşünüldüğünden, bölümlerin içerisinde bir mekan verilirdi. İkinci mekan yukarıdaki katta yer alırdı. Daha önce böyleydi, daha sonra bölümler oturdu. 1996'da temel sanat eğitimi ile bugünü karşılaştırdığımız zaman, birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar yüzelli kişi. Oysa ki Sanat eğitimi tüm bölümleri kapsadığından kontenjan 280 kişi. yalnız birinci sınıfta iki yüz seksen kişilik kontenjanım var ve ikiyüzseksen kişiye aynı anda, bir arada, bu dersin ortak dilini vermek zorundayım. Ve kaç kişiyle ? Şu andaki öğretim elemanı kontenjanım altı kişi. Ben de dahil altı kişi eğitim yapıyoruz. Dört araştırma görevlim var. Bu açıdan bakıldığı zaman; çok sıkıntıları var temel sanat eğitiminin, veya bölümünün. Ama temel sanat eğitiminin başından bu yana geçirdiği macera aslında yadsınamaz, çünkü tatbiki iken, yüksek okul ve milli eğitime bağlı oluşu nedeniyle milli eğitimin içerisindeki okulların, yani teknik eğitim ile ilgili okulların içerisinde en etkili okul bizim okulumuz olduğu için, ne istiyorsak, ne söylüyorsak karşılığını alıyorduk. Biraz evvel Erol beyin söylediği gibi; her bölümün kendi malzemeleri sandıklarla, kutularla, balyalarla herneyse, yani; seramik malzemesi, grafik malze-

mesi, resim malzemesi akardı ve bol bol harcanırdı. İşte temel sanat eğitimi mantığının iki çıkış noktası vardır; birincisi yüzeysel, ikincisi boyutsaldır. Yüzeysel; bütün resimsel dili kullanan özellikleri toparlar, nokta, çizgi, ton, form, renk, doku. Bütün bu çalışmaların yüzeysel olarak kağıt üzerinde çalışma yöntemi var, bir de malzemeyi devreye sokarak çeşitli tekniklerde, el aletlerini kullanarak şekillendirme atölyelerinde çalışırlardı.

Fakülteleşmeden sonra temel sanat eğitimi iki güne indi. 1984'den sonra, fakülte olunca, iki güne indi Çünkü; buraya gelince şartlar değişti. Yani malzeme yok, alet edavat yok, bunları uygulayacak zaman da azaldı. Bu sefer dersler, onaltı saat sadece yüzeysel anlatım diline dayanmaya başladı. Bunu birazcık desteklemek için şekillendirmede kağıt veya ona benzer yumuşak, kolay elde edilebilecek malzemelerle düşünceye biçim verme mantığıyla. Şekillendirmeyi böyle uygulamaya çalıştık. Daha sonra 2002'de Avrupa Birliği ilişkisi içerisinde kredili sisteme girildi. Bu benim hala kabul edemediğim bir sistem. Evet çok doğru, çok mantıklı, öğrenci mantığı ile bakılan bir program. Yani öğrenci, kimliği, kişiliği ve özgüveni, ne yapacağını bilen bir öğrenci. Bakıyor, ben gelecekte şunu yapacağım, onun için bu programı ve şunu seçeceğim diyor ve zamanı ona göre değerlendireceğim diyen bir yapıdaki öğrenci için bu program çok doğru. Ama çoğunlukla seçerken ne yapacağını veya neye yönleneceğini sormaya yönelen bir öğrencinin bunu yapması ne kadar doğru olur. Bizim resmi dersimiz bitiyor saat iki de, o durum akşama kadar o öğrenciye ait diyoruz. "Burada devam edin burası size ait, diyoruz ama arkadan hep beraber çıkıyoruz. Kredili sistemde haftada kırk saat olan ders, yirmidört - yirmialtı saate kadar indi. O ondört - onaltı saatlik zaman öğrenciye verildi, ne için; araştırması, incelemesi, değerlendirmesi, araştırması ve bilgilenmesi için. Birgün bahçede otururken öğrencilere soruyorum. Nasıl besleniyorsunuz ? diye. Hemen beslenme duygusu işin içine girince, biyolojik beslenmelerden bahsetmeye başladılar, "sabah kahvaltı yapıyoruz" gibi. Hayır hayır, bilgisel dürtülerle endişe duymuyor musunuz? Açlık duymuyor musunuz? Şu konu üzerine gitmem lazım, şurda bir eksiğim var. Bakın, böyle kavramlar gelişmedikçe, hiçbir zaman bir adım atacak enerji, istek, arzun yada keşif yapamayız. Öğrenciler verilen programı, söylenen ödevleri, istenen arzuları yerine getiren hizmet elemanı olmaya başladılar. Bunu değiştirmemiz lazım. Önce dönüp, kendimize bakmamız gerek.

Üç tip doğum vardır; bir- biyolojik doğum, ana kucağında, ilk kültür onda başlar, ilk veriler orada verilir ve oluşum orada başlar, sonra çevre, çünkü bilgiler genişlemeye başlayınca çevresi de genişler, dolayısıyla, çevre, akranları, okuldan ikinci doğum. İkinci doğum, bilgi üzerine kurulur. Sonra üçüncüsü, belki hiç doğmadan hayatı bitiyor. Bilmiyorum. Üçüncü doğum; kişinin kendi içinden doğ-

ması, yani kendini fark etmesi ve o zaman, yaşamı anlamlandırmak için kendisinin ne yapacağını ortaya koymasıdır. Bu da özgüven, bir şeyi fark etmek ve ne yapacağının programını kendisinin yapmasıdır, hiç kimseye danışmaz. Bir örnek vermek istiyorum. Kişilik meselesi için Batı ve Doğu toplumsal yapıdaki kişiliklerdir. Benim bir öğrencim vardı, mezun oluyor. Bebek tarafında bir atölyede ders veriyor, resim dersi, yabancı hanımların çocuklarına, sekiz ila oniki yaş arası çocuklar. Günün ders konusu; sevdiğiniz hayvanlar, derken, yedi, sekiz yaşlarındaki bir çocuk kedi yapmak istiyor. Bizim bir katılımcı tavrımız var ya, "Hoca" kedinin kuyruğu öyle olmaz canım şöyle olur falan deyip ona yol gösteriyor. Ve ondan sonra öbür çocuğa geçiyor. Sonra bakıyor o çocuk götürüyor kağıdı masaya koyuyor. Oradan boş bir kağıt alıyor geliyor masasına, neden devam etmedin diye soruyor hoca. "Orada siz varsınız" diyor. İşte ikisi arasındaki fark. Sekiz yaşında bir çocuk ama bilinçli. Eğer biz bunu yakalayamazsak, o zaman hep bekleriz, bir şey bekleriz birilerinden. Kendimizin dışında destek bekleriz. Her konuda, yaşamın her konusunda. Sadece eğitim olayı değil. Bir kişinin kendini geliştirme olayı, kişinin kendisinden başlar.

Biz dil bilmiyoruz, tercüme eden öğrencilerimiz, arkadaşlarımız vardı. Öğrenci olabilir, asistan arkadaşlar var yetmiyordu. Zaman zaman kendi başımıza soru sormak istiyoruz. Soramıyoruz. Ama bir ortak dil var, estetik ve vücut dili. Bununla beraber anlatmaya çalışıyoruz kendimizi. Schlamminger çok değişik bir insandır. Temel bilgileri öğrencilere üç ayrı dilde ve Türkçe olarak da anlatmaya başlamıştı. Bu yılın başında, Ekim ayının başındaki panelde geldi. Onunla karşılaşmış olanlar vardır içinizde. Zaman, zaman Türkçesini kullanıyor. 1964'deki Türkçesini 1957'den 2008'e kadar temel sanat eğitiminin içerisinden pek çok eğitimci geldi, geçti. 1964'e kadar yılların içerisinde yer alan Alman hocalar, diğer hocalar çok önemli eğitmenlerdi. 1964'den sonra temel sanat eğitimi için özel olarak gelen ve başlayan hoca, 1964'de Karl Schlamminger. Onunla beraber Elizabeth Berger eğitime başlıyor. 1965'de ben ikinci sınıftayım. İlk defa bizden biri, o zaman asistandı. Yrd. Doç. Asistanlık sınavına giren ve başarılı olan, ve bizim hocamız ve bizim arkadaşımız, dostumuz Prof Mümtaz Işıngör. 65'de girmişti okula. Onun arkasından 68'li yıllarda L.Winderfelt geliyor. Sonra sırasıyla Ali İsmail Türemen, Balkan Naci İslimyeli, Mehmet Özer, Abdullah Demir, Mehmet Uyanık, Gülsüm Karamustafa izliyor. Bu eğitmenler 64 ve 75 arasında okula asistan olarak girip, daha sonra öğretim üyesi olarak devam eden arkadaşlarımız. 79 – 82 arasında Ahmet Ü. Kuseyrioğlu, C. Bakır, (sonra vefat etti), Hakan Ezer, Gürbüz D. Ekşioğlu. Bu genç arkadaşımızla beraber eğitimi sürdürmeye başladık. 88-92 arasında yeni bir ekip, yeni bir kuşak bize katılıyor. Bunlar; Sevil Görür, Bülent Şangar, Şakir Gökçebağ (daha sonra ayrıldı ve Almanya'ya gitti). Cemil Ergün, Erkan Öz-

dilek ve dört araştırma görevlimiz, Nurhayat Mega, Ünsal Bahtiyar, Oktay Çakır, Cavit Sara. Bu saydıklarım temel sanat eğitimi kadrosuna asistan olarak girip, sonra, zaman içerisinde eğitim sisteminin belli kademeleri ile beraber, sona kadar gelmişlerdi ama bunların birçoğu aramızdan ayrıldı. Şu andaki kadromuz, Ben, Mehmet Özer, Sevil Görür, Bülent Şangar, Cemil Ergün, Erkan Özdilek, emekli oldukları halde hala desteklerini bizden esirgemeyen çok sevgili hocalarımız, arkadaşlarımız Prof. Ali İsmail Türemen, Yrd. Doç.Ahmet Ü. Kuseyiroğlu. Şimdi emekli hocalarımız sağ olsun geliyorlar ama, her an "artık bana müsaade^" deyip belki ilişkilerini kesebilirler, bilemiyorum. Kesin olarak altı kişiyiz, ikiyüzseksen öğrencimiz var. Burada hep beraber düşünelim; bunun bir şekilde nasıl daha sağlıklı olacağını düşünelim. Biraz sonra da başka projelerimi söylemek istiyorum.

Bütün bunların dışında, okulda öğretim üyeleri başka bölümlerde, öğretim üyeleri oldukları halde, 68 ve 75-76-7' li yıllar arasında yer alan gece eğitimi sırasında temel sanata destek veren çok değerli hocalarımız, Prof. Erol Eti ve Prof. Mustafa Pilevneli'dir. Temel sanat eğitimi öncelikli bir ders olouğu için geniş bir kadrosu vardı. Temel sanat eğitimi koordinasyonu gibi bir başkanlık kuruldu. Sağ olsun Mümtaz bey uzun yıllar bu sorumluluğu aldı götürdü. 80'li yıllara doğru Abdullah Demir arkadaşımız, şimdi Eskişehir Üniversitesi' nde, 85' den sonra zannediyorum o sorumluluk bana geldi. Temel sanat eğitimi koordinatörü veya temel sanat eğitimi başkanı gibi bir isim ile çalıştık. 96'da Erol bey büyük bir gayretle temel sanat eğitimini ve genel kültür derslerini birleştirerek Temel Eğitim bölümünü kurdu. Ve ilk başta Temel Eğitim başkanlığını kendisi yaptı. 2004'de Feryal İrez hocamız, 2004'de Sevil Görür ve şimdi 2007'de de ben başkanlığı üstlenmiş bulunuyorum. Şimdi burada keseyim, daha sonra söyleyeceğim şeyler var. Nasıl olması gerektiğini ikinci etaptan sonra sıralayabilirim. Teşekkür ederim.

Prof. Nazan Erkmen : Ben de teşekkür ederim. Mustafa hocam söz istediler, buyurun hocam.

Prof. Mustafa Aslıer: Beş dakikada bitirmeye çalışacağım. Biz başarılı bir deneme yaptık. Türkiye'de Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu ile. Ve en başarılı olduğumuz süre içerisinde ben yöneticiydim. Ben yönetici olduğum için başarılı değil de, yöntemlerimiz sağlam olduğu için başarılıydık. Tekrar temel sanat eğitimini gündeme getiriyorum, çünkü bugün en çok ondan fedakarlık etmişiz. O zaman eğitim üç gündü, hatta biz fakülte olduğumuz zaman YÖK'e karşı geldik ve başarılı olduk. YÖK kanunu çıktığında onlar şöyle bir prototip güzel sanatlar fakültesi düşünmüşler. Hatta programları bile düşünmüşler. Biz özgün okuluz,eğitim görüş görmemiş belli değil, yani ihtisas sahibi değil. Aynı zamanda müthiş bir anarşi içerisindeler. Bunu çözmek için hazır programlar yapmışlar.

Bunu şunun için söylüyorum, temel sanat eğitimini indirmemek için bir hafta içinde otuziki saat ders öngörmüşler. Biz kırk saat istedik. Uzun diretmelerden sonra bunu kabul ettirdik. Şimdi biraz iyimserlik taşıma hakkımız var. Temel Sanat Eğitiminin ders saatlerinin azalması ve iki eksen, sanat ağırlıklı eksen, tasarım ağarlıklı eksenle ilgili. Sanat ekseninin zayıflamış olması gibi bir duruma geldik. Bazı atölyelerimiz burada zayıflarken, yetiştirdiğimiz mezunlarımızın kurduğu atölyeler Anadolu'da büyüyor. Mesela Eskişehir Anadolu Üniversitesi' ne ilk programını biz hazırladık, daha üniversite olmadan önce. Eskişehir Grafik Bölümünü açtığında daha sonra Seramik Bölümü, bizim tatbiki de açtığımız bölümlerin devamı gibiydi. Van' da tek başlarına mücadele ettiler. Etkimiz bütün Türkiye'ye yayıldı. Oysa kendi içimizde ana ilkelerimiz zayıflamış olmakla beraber herkes bizi model aldı. Bütün dünyada bu sosyal bakımdan böyledir, etkiler azalmış vaziyette giderek yayıldı ve bazı yerlerde de patlama gösterecek şekilde gelişmeler oluyor. Bununla övünebiliriz. Yani Temel Sanat Eğitimi adını biz koyduk. Bizim zamanımızda, biz başladığımız zaman, "Güzel Sanatlar Akademisi de dahil, hiçbirisinde "tatbiki" ismi ve anlayışı yoktu. Böyle bir kavram yoktu, "tasarım" " kelimesi ve nosyonu bugün bütün Türkiye'ye yayılmış durumdadır. Bilmiyorum sayısı ne kadar oldu bu fakültelerin ama, kırküçü geçti sanırım.

YÖK çıktığı zaman kurumlar arası bir pararellik sağlamak için bazı kurallar koydu. Giderek Türkiye oraya doğru gidiyor. Biz Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu döneminde çok özerk çalıştık. Öğretmen yetiştirmediğimiz için politikacılar bizimle ilgilenmedi. Sadece sanayiciler bizimle ilgilendi. Biz kendi bildiğimiz gibi eğitimi uyguladık. Şimdi yine öyle bir dönem geliyor, ilerde biz burada deneyip başarılı olduğumuz dalları tekrar kurar, yeni kuralları ile yeniden uygulayabiliriz. Daha da geliştirerek yapabiliriz. Bu şans önümüze çıkacak. Hiç değilse sevinelim köy enstitüleri gibi kapatılmadık bugüne kadar. Özgürlükleri geliştirerek sürdürdük.

Bir de dinleyicilere bir sözüm var, benim "Henüz Var Olmayana Biçim Vermek " diye bir kitabım var. Biz burada var olmayana biçim veren insanlar yetiştiriyoruz. Yani, var olmayana biçim veriyoruz. Bizim verdiğimiz biçimle ö nesnellik kazanıyor, özgünlük kazanıyor ve özgün bir nesne haline geliyor. Bizim yaptığımız iş budur, sanatçıların ve tasarımcıların yaptığı iş budur. Bu kitabın reklamını yapıyorum sanmayın. Bunu biz bu kurumda bastık ve bedava dağıttık.. Şimdi gelecek Çarşamba gelirseniz benim odamda, yani grafik bölümünün grafik atölyesinde kolilerle duruyor. Çok dağıttık, daha da var. İsteyene veriyorum,. Yaptığınız işlerin ne olduğunu tarif etmeye çalıştık, var olmayana biçim verdiğimiz için, çağdaş ve özgün olmak nedir? Anlatmaya çalıştık.Böyle konular var. Teşekkür ederim.

Prof Nazan Erkmen: Ben de öğrencilere bu kitabı mutlaka okuyun diyorum. Şimdi değerli öğrencilerimizden veya hocalarımızdan sorusu olan var mı?

Öğrenci: Ben kendi adıma konuşayım, sizin söyleminizle Tatbiki Sanatlarda bence çok güzel şeyler yaşamışsınız. Keşke biz de onları yaşayabilsek. Ben İç Mimarlık öğrencisi olarak, birinci sınıftayım şu anda. En büyük problemimiz şu: dört sene sonra fakülteden mezun olacağız; mezun olduğumuzda karşılaşacağımız en büyük problem olarak tecrübesizliğimizi görüyorum. Biz mezun olana kadar yalnızca okumak zorundayız yani, kendi alanımızla ilgili atölyelerde çalışabilmek veya herhangi bir iş yapabilmek en azından birilerinin yanında çalışmak gibi imkanımız yok. Yada bize böyle şeyler maalesef sorulmuyor da, sunulamıyor da. Bauhaus'da atölyelerde usta – çırak ilişkisi. Okuduğum kitaplarda sanırım öğrenciler Bauhaus'un gelirine veya gelişmesine faydalı olmak için ustalarıyla beraber çeşitli işler yaparak, örneğin grafik işleri alarak, afişleri, broşürleri, el ilanlarını matbaalarda basarlarmış. Mezun olduğumuzda bize ilk sorulacak şeylerden biri de nerelerde çalıştığımız olacak. Ben şu an yirmiüç yaşındayım, daha birinci sınıftayım. Üç sene çalıştım, iki senelik de meslek yüksekokulu mezunuyum. Mezun olduğumda otuz yaşında olacağım,yüksek lisans da yaparsam iuç mimarlık alanında hiç çalışmamış olacağım. Bunun için bize gösterebileceğiniz yol ne olabilir ? Acaba yeniden Bauhaus gibi bir atölye dönüşümüne imkan var mı? Biz iç mimarlık öğrencileri olarak, okulumuzun içerisinde işler yaparak, atölyelerde bir şeyler yaparak, hem mesleki alanda gelişim kaydederek, hem de mezun olduğumuzda "biz bu işte üç yıl şu kadar iş yaptık, şunu başardık" diyebilir miyiz? diye sormak istiyorum size.

Prof. Mustafa Aslıer: Ben 1992'de emekli oluncaya kadar bu kurumda çalıştım. Hiç bir mezunumuz bana iş istemek için gelmedi. Çünkü; bizim mezunlarımız kapışılıyordu. Nedeni neydi? Her şeyden önce yaratıcı elemanlar mezun ediyorduk. İkincisi de şuydu; tatbiki ilk kurulduğu yıllarda, her öğrenci doksan iş günü kendi mesleği ile ilgili bir yerde staj yapmak zorundaydı. Sonra bu süre yetmiş güne idi. Bu kesinlik ve süre sorgulaması şimdi devam ediyor mu, bilmiyorum. Böylece mezunlarımız daha öğrenci olarak stajda iken firmada kendisine yeri gösteriliyor, mezun olur olmaz da işi hazır oluyordu. Bu durum uzun süre böyle devam etti. Şimdi ne durumda bilmiyorum. Atölyelerle ilgili olarak bir Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümü düşünün ki, büyük çelikleri bükerek form veremiyor, plastikleri biçip bir şey yapamıyor. Böyle bir tasarım okulu olmaz bence. Bu gibi şeylerin olması lazım veya en azından bu konuda endüstri ile beraber çalışmak lazım. Endüstri Türkiye'de bizim kurulduğumuz zamanki gibi değil, çok gelişti. Bugün endüstri bazı alanlarda teknoloji ve do-

nanım bakımından bizim önümüze geçti. Biz ilk kurulduğumuz zaman onların önündeydik. Onun için, onlarla işbirliği yapmak zorundayız. Yani çaresi budur. Biz bu niteliklerde sanatçı ve yaratıcı kişiler yetiştirirken, bu uygulama ile teknolojik iş alışkanlığını da beraberinde öğrenciye öğretmemiz lazım. Buna bir formül bulunması gerekir. Sadece bu fakültenin değil, devletin de bütün kurumları için böyle şeyler düşünmesi lazım.

Prof. Erol Eti: Bir örnek vermek istiyorum. Uygulama açısından. Almanya'da mimarlığı kazanan bir öğrenci ile ilgili konuşmak istiyorum. Eğitime başlamadan önce bir yıl staj yapıyorlar. Şimdi bizim mimarlıktan mezun öğrencilerimizi sorsanız, bir anket yaparsanız, tuğla boyutlarını, cinslerini hiçbirisi bilmiyor. Ben sorduğum için biliyorum veya çevresini bile tanımıyor. Yani İstanbul'u tanımayan bir mimarlık öğrencisi, dördüncü sınıftan mezun olabiliyor. Bizde bir staj uygulaması var, ciddiye almıyoruz. Nejdet bey Milli Eğitim Bakanı olduğunda bir sistem devreye koydu; bu çok olumlu Okul - Sanayi ortaklığı. Kısaltılmışı OSANOR. Meslek okullarındaki öğrenciler, zorunlu olarak sanayicilerin ayırdığı kontenjanlara göre gidip oralarda çalışma yapıyorlar. Ama bu da ciddiye alınmıyor! Neden? Ben çünkü izlediğim kadarıyla biliyorum, o çocuklara maalesef oralarda çaycılık, vesaire yaptırıyorlar. Böyle bir ülkedeyiz. Şimdi, arkadaşlar, bazı şeyleri ciddiye almıyoruz. Veyahut sulandırmakta birebiriz. Sanıyorum sizler de stajları çok ciddiye almıyorsunuz. Geçiştirelim diye düşünüyorsunuz belki. Müesseseler de stajyerlerden korkmaya başladı,bilhassa anarşinin olduğu dönemlerde. Ve bu, durum müessesenin aleyhine çalışmaya başladı. Bir de okulun içerisinde atölyeler yoksa! Mesela, İç Mimarlık bölümünün özellikle kullandığı, heykelin kullandığı, resmin kullandığı ahşap atölyesi var. Orada çalışan memurumuz emekli olacak. Biz onun derdini yaşamaya başladık. Çünkü yerine adam koyamıyoruz. Devlet bize teknisyen kadrosu vermiyor. Böyle bir şey olabilir mi? Olamaz! Ama oluyor Türkiye' de . Çünkü burası sanat okulu. Bakın burada, Prof. Erol Eti yazıyor. Benim burada yasal olarak aldığım bir doktora unvanı var yazılmıyor. Yani yasal olarak kanunen aldığım bir uygulamayı sen kullanamazsın diyorlar. Uygulama dediğimiz zaman, onu değil, başka bir şey uygulaması lazım. Neyse, şimdi son derece haklıdır öğrenci bu konuda. Uygulama eksikliği buram, buram önümüzde bir sorun olarak kalmaktadır. Teşekkür ederim...

Prof. Mustafa Aslıer: Doktora unvanına karşı bir kanun yok. Bizim doktora diplomalarımızda, yani, sanatta yeterlilik diplomalarımızda, "doktoraya eşdeğer bu diploma verilmiştir." Diye yazıyor. Eşdeğer. Biz bu diplomaları kullandığımız zaman, doktora ünvanını, sosyal bilimler, fen bilimleri sahasında doktora yapmış olanlar bize karşı çıkıyorlar. "Sanatçılardan da doktor olur mu?" Tamam

biz sanatçı olduğumuz zaman, zaten doktora falan kullanmıyoruz. Profesörlüğü de kullanmıyoruz. Sanatçı ünvanı hepsinden önemli. Böyle bir tartışmada Orta Doğu'dan bir profesör toplantıda bana dedi ki: "Endüstri Tasarımı için sizde jürilik veya doktora jüriliği yapacak ünvan var mıdır ?" dedi. "Var" dedim, profesör var bizde. "Doktora mı yaptı? Sanat yeterliliği mi yaptı?" dedi. "Sanat yeterliliği yaptı" dedim. "E olmaz" dedi. Yani, doktora yapmamış. "Beyefendi" dedim, "Bizim sanatçılar var ya, asistanlık yapmış şurada, bizde sanatta yeterlilik diplomasını hak eden alır, fakat sizin yaptığınız doktorayı da altı ayda yapar." Diye cevap verdim.Yani bilim dallarında bize karşı çıkanlara, biz bu cevabı verdik. Fakat önemi olmadığı için üzerinde durmadık. Yoksa bir karşı kanun yok. Yani, "Siz doktora ünvanı kullanamazsınız" kanunu yok. Onun için bol bol kullanın ve alıştırın.

Prof. Nazan Erkmen: Sevgili öğrenciler, bizim size, eğitiminizi sürdürürken, iş bulma konusunda da gerçekten yardımcı olmamız görevlerimizin arasında diye düşünüyorum. Yani onun için hepinizden e-mail'lerinizi, tek tek istedim. Lütfen bana yazın. Ben bu arkadaşınızın isteği üzerine çalışacağım. İç mimarlar odası ile konuşacağım. Benzeri şekilde de, diğer bölümlerle ilgili nerelerle konuşmam gerekiyorsa, bunları da yapmaya çalışacağım. Elbette çok zor bir iş olacak, hepinize tek tek cevap vermek. Bunun için de ayrı bir büro kurmamız lazım, ama buna olanağımız yok. Ben size söz veriyorum tek başıma bu işle uğraşacağım. E-Mail' imin ne olduğunu gelin öğrenin, benden alın. Bu da bizim görevimiz biliyorum.

Soru, öğrenci : Ben Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü birinci sınıf öğrencisiyim. Öncelikle size çok teşekkür ederim. Bize bu imkanı sağladığınız için. Temel Sanat Eğitimi dersi bizler için ileriki yaşamımızda ışık tutacak bir ders. Birinci sınıfta çok kısa bir zaman dilimi içerisinde görüyoruz dersi. Ve üst sınıflarımızda, programlarımızda bu dersler yer almıyor. Ben bunun sebebini ve bunun için programımızda bir değişiklik yapılmasını öneriyorum. Çünkü her şey için çağdaş ve de farklı düşüncelerimiz için bize yol gösterecek ders iken, neden şu anda bir çözüm getirilemiyor.

Cevap, Prof. Erol Eti: Temel Sanat Eğitimi gerçekten çok önemli bir ders. Ayrıcalıksız bütün bölümler için çok önemli bir ders. Bölüm faklılıkları gözetmeksizin bu ders, bilimsel bir ders olarak ele alınması gereken bir derstir. Neden bilimsel olarak bakılması gereken bir derstir? Çünkü bir sanat dili öğretiliyor orada. Sanatın dili alfabesi, alfabesi nedir? Karedir, kırmızıdır, mavidir, sarıdır ve diğerleridir. Ve bunlar arasındaki ilişkilerdir. Ve kompleks bir takım formlardır. Onların arasındaki ilişkilerdir. Işıktır, harekettir, dramadır ve aklınıza gelecek bütün bunların denenerek

yapılması gerekir. Bu niye lazım ki diye bir soru sorabilirsiniz. Niye lazım? Çünkü sizin yarın ele alacağınız, hangi mesleği yaparsanız yapın, ister bir halı yapın, ister bir mobilya yapın ikinci üçüncü dördüncü sınıflarda öğrencinin başarısı ile devam etmesi açısından, temel eğitim bölümü içinde şu anda uygulanmadığını bildiğim seminer dersleri var. İkinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda sekizer saatlik seminer dersleri var. Eksik tamamlama. Gerek kültürel açıdan, gerekse uygulama açısından tamamlamayı gerektiren bazı şeyler bölümlerde. Yüzeysel tasarım, olarak özellikle el sanatlarında devam eden bir ders var. Aynı şekilde devam ediyor, iki, üç ve dördüncü sınıflara kadar devam eden bir ders, ve farkında olmadan. Resim bölümünde formla, renkle uğraşan bir öğrenci bunun yaşam boyu devam ettiğinin bilincinde olması lazım. Heykelde doluluk, boşluk, şeffaflık, hareket, ışık gibi araştırmalar yapıyorlarsa, zaten o devam ediyor demektir. Yani birdenbire kopması mümkün değildir. Dil aynı şekilde devam ediyor ama çok yönlü olarak bakmamız lazım bu işe. Ve gerçekten çok farklı ustalardan öğreti almak lazım, seminer derslerinin de kullanılması lazım diye düşünüyorum.

Prof. Nazan Erkmen: Teşekkür ederim. Profesör Güngör Güner bir şey söyleyecek.

Prof Güngör Güner : Ben öğrenciliğim süresince hep bunu arz etmiştim. Diğer sınıflarda da bu Temel Sanat Eğitimi dersi olsun diye en azından seçmeli ders olarak konabilir. Hiçbir şey yapamıyorsak en azından bunu yapabiliriz diye düşünüyorum.

Prof Mustafa Aslıer: Temel Sanat Eğitimindeki bireyin kişiliğini uyandırmaya yönelik eğitim şekli serbest sanat çalışmaları halinde devam eder. Yani bunun için bütün bölümlerde serbest sanat ekseninin diplomaya kadar sürmesi lazım. Yani, başarılı olmuş sanatçıların orada ders vermesi lazım. Şimdi bizim eğitimimiz, üstat- çırak şeklindedir dedim ya, hiçbir hoca kendi yapamadığı şeyi tam öğretemez. Yani, lafla öğretemeyiz biz. Yaparak öğretiriz. Önce bu serbest sanat ekseninde ağırlıklı dersleri vermek lazım. Yani çok başarılı olduğumuz yıllarda bunlar tam yerli yerinde idi. Mesela, serbest sanat ekseni iki buçuk günlükse, iki buçuk günde tasarım ekseni. Yani, uygulamaya dönük projeler ekseni vardır. Bunlar hep paralel gitmiştir yıllarca. Şimdi giderek biraz dış etki ile biraz da hocaların çoğalması, ücret etkileri, saatlerin azalması etkili olmuştur. Bir takım çok cazip yabancı isimler de gelmiştir yabancı isimlere lüzum yok. Bizde geçen gün bir sergi açıldı. Workshop gravür sergisi. Bu işe özgün baskı resim sergisi dense olmaz mı yani? Workshop deyince ne oluyor? Bir de o nedenlerle bazı birtakım enteresan isimler uydurulmuş bazı derslere, meslek dersler kesin olarak iki günden az olmamalı. Tüm bölümlerde. Her biri için iki gün. Ben öyle hocalar biliyorum

ki verdikleri projeler iki yıl süre alır. Yani öyle birkaç saatlik derslerle mesleki tasarım projelerini gerçekleştiremezsiniz.

Yrd. Doç. Sevim Arslan: Öncelikle böyle bir platform gerçekleştirildiği için çok teşekkür ederim, sayın dekanım ve hocalarıma. Şimdi temel sanat eğitimi konusunda Erol hocamın, ya da bütün hocaların görüşlerine katılıyorum, ama biz bir yandan da önümüzdeki dönemlerde buradaki giriş sınavları konusunda bir takım çalışmalara başladık. Orada da belirttiğim gibi Temel Sanat Eğitimine tabiî ki ikinci üçüncü dördüncü sınıflarda devam etmemiz düşünülemez. Çünkü , zaten bu fakültenin adı sanat eğitimi fakültesi. Genel anlamda sanat eğitimi. Mutlaka kendi konuları ile ilgili uygulamalarında sanat eğitimi bilgileri kullanılıyor. O bir altyapı. Orada ders açılması, üst sınıflarda temel sanat eğitiminin, şu, ya da bu şekilde devam etmesi anlamında düşünülmesini ben doğru bulmuyorum. Çünkü, temel sanat eğitiminde o alt yapının öğrenci ilerlemeden olması gereken ve de uygun bir şekilde verilmesine inanıyorum. Bunun için de Temel Sanat Eğitimini ben daha önceki konuşmalarımızda da söylemiştim, yine burada da dile getirmek istiyorum. Tıpkı bir hazırlık sınıfı gibi. Sayın Mustafa Aslıer hocamızın da belirttiği, eski modelde olduğu gibi bir hazırlık sınıfı şeklinde olmasının doğru olduğuna inanıyorum. Biz bugün buraya dosya değerlendirmesiyle öğrenci alamıyoruz. Fakat bizim buradaki potansiyel öğrenci çok farklı durumda. Aynı koşulara sahip değil, biz bir dosya değerlendirmesini işte çocuğun gerek çalışmalarına ve düzeyini görecek şekilde olmayacağını, burada yanılmalar olacağına inanıyoruz. Bu nedenle de bu fakülteye alınıp, en azından bir yıl mutlaka hazırlık sınıfı mantığında, temel sanat eğitiminin okunmasını, ondan sonra öğrencinin ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda devam etmesi üzerine tartışmalıyız. Bu toplum için, bu sistemin daha doğru olacağına inanıyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Nazan Erkmen: Hocam teşekkür ediyoruz. Fakülte Kurulu olarak teşekkür ediyoruz. Eğitim sistemimizi baştan aşağıya masaya yatırmış bulunuyoruz. Şimdiye kadar yapılan uygulamalar da, bizim uluslar arası eğitim ilişkilerimize uyum sağlamak için kredili sisteme geçildi. Ve gerçekten de onların programlarına uymak gibi bir zorunluluğumuz vardır. Onun için bu dersler kısaltıldı biliyorsunuz. Bunun çok yararını gördük. Hepiniz biliyorsunuz uluslar arası ilişkilerimiz ne kadar gelişti. Ne kadar çok öğrencilerimiz bizden gidiyor onlardan geliyor. Bunun dışında sizin dediğinizi biz son derece önemsiyoruz ve bunu düşünüyoruz. Yaptığımız toplantılara dekanlarımızı da davet edeceğim. Temel sanat eğitiminin çok daha uzun saatler içermesinin de gerekli olduğunu farkındayız. Çok teşekkür ediyorum, zamanımız doldu ama on dakika daha devam etmek istiyorum. On dakika daha devam edebiliriz. Çok değerli hocam sayın Prof Mümtaz Işıngör buyurun.

Prof. Mümtaz Işıngör: İşliklerin, uygulama atölyelerinin tamamen kapatıldığını ilk defa duyuyorum. Fevkalade üzgünüm ilk temel sanat eğitimi hocası olarak. Temel sanat eğitimi bünyesinin yarısını, hatta yarıdan daha fazlasını işgal eden atölyelerdir. Öğrenci üç boyutlu bir nesne ile oynarken onun resimsel gücünü daha çok anlar. Bu nedenle bence ders saatini şunu bunu arttırmak biraz da güç olacağından, bunun da başka etkileri de olacağından ama öncelikle o işliklerin işler hale getirilmesini, olabildiğince aletlerle donatılmasını isterim doğrusu.

Prof. Nazan Erkmen: Hocam atölyeler kapatılmış değil, elemanlar emekli oluyor. Yenileri gelecek. Bununtek çaresi var arkaya bir bina yaptırmak zorundayız, eğitim için yere ihtiyacımız var. O zaman saatlerimiz de uzamış olacak, aynı anda atölyelerde çalışan belki emekli olan hocalarımız bize el verecek. Belki çok başarılı mezunlarımız el verecek. Kadro da yok şu anda durduruldu. Araştırma görevlisi alamıyoruz.Bir çözüm mutlaka bulunacak. Bu atölyeleri çalıştırmak zorundayız.

Prof. Mümtaz Işıngör: Affedersiniz biraz daha müdahale edeceğim. Şimdi bu hükümetin YÖK sistemini ele almasından sonra, beş bin kadro vereceği basına yansıdı. Çünkü YÖK tamamen onların egemenliği altına girdi. Onların kolu kanadı altına geçti. Bugüne kadar vermiyorlardı, şu, şu, şu sebepten vermiyorlardı. Ama şimdi beş bin kadro lafı ilk günlerde gündeme geldi. Tabi ağır işler bizdeki bürokrasi çarkı. Fevkalade ağır işler. Bu bilinen bir şeydir, ama muhtemelen ufukta üniversitelere bu kadroları açacaklar.

Prof. Nazan Erkmen: Hocam kadrolar açılacak ama çok büyük problemler var. Bakın araştırma görevlilerini kendileri seçip bu fakülteye vermeleri gibi bir duyum var. Biz artık hiçbir şekilde kurumumuzdan mezun bir değeri kendimiz seçip alamayacağız. Gönderse de, bilmiyorum, ne işe yarayacak. Bizim seçtiğimiz insanlar gelmezse nasıl bir sonuç ortaya çıkacak Şimdi bizim çok değerli bir rektörümüz var, bir buçuk yıl içerisinde yirmi dört kadro verdi bize. Müthiş bir şeydi bu. Şimdi, her şey birdenbire durdu. Tabii burada çok büyük bir sıkıntı var. Yani benim endişem, açılsa bile kimler gelecek, Bizden mezun olmuş öğrencilerimizin araştırma görevlisi olarak bünyemizde yer alması bizler için çok önemli.

Prof. Mümtaz Işıngör: Doğru, bunu hiç düşünmedim doğrusu.

Prof. Mehmet Özer: Yaşadıklarımızı seslendirmemiz çok kolay. Hemen hepimiz bu tür sıkıntıları biliyoruz ama, bir de bunun idealinde ne olması lazım? diye biz bunu 1994'de Erol beyin döneminde master plan programında düşünmüştük. Daha önce ayrılan bazı arkadaşlarımız da vardı aramızda.

Giriş sınavlarına başlayıp Temel Sanat Eğitimini içine alan, sonuçta da diploma projesini de kapsayan büyük bir çalışma yaptık. Ve orada Temel Sanat için şöyle bir sonucu ortaya çıkartmıştık. Temel Sanat Eğitiminin kendi içerisinde kendi programında yüzeysel bir şekillendirmenin dışında seçmeli atölyeleri var. Nedir bunlar? Çizim tasarım atölyesi, yani desen atölyesi, model atölyesi, geleneksel çağdaş bütün çizim formasyonlarını içeren bir atölye. Bu kimine açık ders, kimine seçmeli ders oluyor. Bu birinci sınıfın dışındaki iki, üç dördüncü sınıfa kadar hatta yüksek lisans ve doktorayı kapsayan bir seçmeli atölye başka, biçimlendirme ve yerleştirme konusunu da devreye alıyor çünkü orada boyut , hacim , kütle ve elindeki elemanların ilişkisi giderek temel sanat ve çağdaş sanat ilişkisindeki bir bağla olacaktır. Bu yine ikinci üçüncü dördüncü sınıfları ilgilendiren bir atölye. Bunun yanında bir de mültimedya var. Burada video ve dijital ortam her şeyi içeren, kendi teknolojilerinin tüm verilerini de devreye sokan bir atölye. Ve aynı zamanda bütün birinci sınıfların bir bilgisi, veyahut tasarımsal formasyondaki programları öğrenebilecek bir düzey oluşturmak. Ve çünkü artık bütün bölümlerimiz ikinci sınıftan sonra, tüm sınıflarımız bilgisayarı yürütüyor. O bakımdan tam donanımla bilgisayar programını bilen kişi oradaki tasarımsal formasyonu ortaya koyar. Ama bilgisayar meselesi devreye girince zaten her şey sanallaşmaya başladı. Çünkü, bilgisayar sisteminin yoğunlaşması, çoğalması, onun bizim elimize aldığımız nesne kalem çekiç, kerpeten, pense, matkap meselesi giderek yok oluyor. Hâlbuki eskiden tatbiki güzel sanatlarda dediğimiz zaman altmış kişiden otuz kişi yukarıda masaüstü yüzeysel çalışmalar yaparken, öbür otuz kişi aşağıda iki atölyede çamur, alçı, cam, ahşap, metal, bez, kağıt gibi malzemelerle çalışıyorlar. Bütün disiplinlerin malzemelerini içeren bir atölye çalışması var. Bu program bir mesleğe yönelten bir program değil. Yani bütün disiplinler içinde ama, eğitirken seçtiğiniz sözcükler de çok önemli. Hiçbir mesleğe dönük yönlendiren veya etkisinde olan bir eğitim tavrı değil. Çünkü temel sanat eğitimi genel sanat formasyonudur. Temel Sanat Eğitimi tüm disiplinler içindedir. Ama hiçbirine yaklaşmayan hepsine eşit uzaklıkta olan değerlerdir. Temel sanat eğitimi aslında hayatın kendisidir. Çeşitliliği bakımından her an Temel Sanat Eğitimi dersini verirken hayatı anlatıyorum ben. Diyorum ki; bu konular genellikle iki uçtan yola çıkar. Bir bilimsel, diğeri kültürel. Bilimselde matematiği, geometriyi, fiziği, biyolojiyi, astronomiyi bilmezsen burada nasıl düşünürsün. Öbür tarafta şiir, edebiyat, felsefe, mantık, psikoloji, toplum bilimi, ne gereği var bunlara dediğiniz zaman o zaman nasıl düşüneceksin? Nasıl düşünce üreteceksin? Nasıl yorum yapacaksın? O zaman bu bilgileri almak için hakikatten tüm alanlarla ilişki kurman lazım. Ben bir espri olarak bazı konularda yön tayin etmemek için ben her yöne açığım, hiçbir tarafa ait değilim diyorum. Burada şunu vurgulamak istiyorum aslında. Her şeyle ilgilenmek veya bilgilenmek

lazım. Çünkü karşıtını bilmeden değerini anlayamazsın. Karşıtı olmayan hiçbir şey kendini var edemez. Bu zıtlığın temel kuralıdır. Evren bunun üzerine kurulmuştur. O halde biz, tüm değerleri iyi – kötü , yanlış – doğru, çirkin – güzel bulmalıyız. Zaten karşıtı olmazsa, o da olmaz. İki uçları da bilmek zorundasın. O zaman benim tarafım yok, çünkü her iki tarafla da ilişki kurmak zorundayım diyorum. Eğer böyle alternatifli, hoşgörülü ve dengeli bir ilişkiyi kurarsak, kişiliğimizi de bakış açımızı da çevremizi de, düzenli, uyumlu bir armoni içinde geliştirebiliriz. Teşekkür ederim.

Prof. Erol Eti: Ben bir şey eklemek istiyorum. Şimdi Mehmet bey dedi ki; çekiç,kerpeten, keski eksiliyor. Aslında bunların yanında kalem eksiliyor. Dün bir İtalyan akademisinden, bir İtalyan tasarımcı hoca ile beraberdim, Yeditepe Üniversitesi'nde ders veriyor. "öğrencilerinizden memnun musunuz?." Diye sordum."Beyinleri çalışıyor ama, elleri çalışmıyor." Diye cevap verdi.Şimdi bu çok önemli bir şey. Yani, İtalyan akademilerinden gelen bir adam bunu söylüyor. Tüm bilgisayar işlemlerini yapabilen bir adam söylüyor, ama eli de işliyor. O duyarlılıkları öğrenciye kazandıramıyoruz. Elle düşünme alışkanlığını kazandıramadığımız sürece çok başarılı olacaklarını tahmin edemiyorum. Ve şimdi bunu lütfen aklınıza yazınız. Öğrenciler olarak çok revaçta olan bilgisayar karşısında tüketttiğiniz zamanların bir kısmını, lütfen desenlerinize ayırın. Bu size ileride çok yardımcı olacaktır.

Prof. Nazan Erkmen: Çok teşekkür ediyorum sayın hocam. Değerli hocalarımıza sonsuz teşekkür ediyoruz. Katıldığınız için sayın konuklarımıza, öğrencilerimize teşekkür ediyoruz.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Panel

Bauhaus Ekolü Işığında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulunun ve Marmara Üniversitesi'nin Dünü ve Bugünü

2. Oturum
Saat 13.00-14.30

Tatbiki'den Güzel Sanatlar Fakültesi'ne Değişimin Eksenleri Temel Sanat Eğitimi ve Önemi

Katılımcılar:
Prof. Mehmet Özer *(Moderatör)*
Prof. Güngör Güner
Prof. Mümtaz Işıngör
Yrd. Doç. Erkan Özdilek

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
1883

Prof. Mehmet Özer: Sayın misafirler, sevgili öğrenciler. Bugün öğleden sonraki ikinci oturumda Profesör Güngör Güner, Prof Mümtaz Işıngör, Yrd. Doç. Erkan Özdilek hocalarımızı lütfen yerlerine rica ediyorum.

Panelin konu başlığı aynı, devam ediyoruz. Bauhaus ekolü ışığında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'ndan Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne kadar olan bu süreçte, dün ve bugünün eğitim sorunlarını, belki de merkezde okulun genel durumundaki eğitim sorunları ile ilgili bilgiler verirken, merkezde Temel Sanat Eğitimi formasyonu üzerindeki sorunlar üzerine yönlendi. Nedeni şudur; Bauhaus'un kuruluş amacında, kuran kişi Gropius mimarlık formatını mekân kökte ve hacim kavramı ile bütün değerleri içinde taşır. Dolayısı ile bütün güzel sanatlar formasyonları mimarlığın içinde olduğu için Bauhaus'un temelinde de mimarlık formasyonu yatıyor. Hatta oradaki eğitimin Bauhaus atölyesi havuz programı bizi bugün, temel sanat eğitimi dediğimiz programla eşdeğerdir. Orada tüm bölümlerin öğrencileri havuz atölyede hem yüzeysel, hem şekillendirme sorunlarını irdeleyerek, her türlü malzemeye biçim verme yöntemini öğreniyorlar. Bu sırada öğrenciler kendi kimliklerini ve kişiliklerini de tanıyor veya keşfediyorlardı. İşte bunun üzerine daha sonra diğer disiplinlerle ilişkiler kurulmaya başlandı. Aynı yöntem bizim okulun genel karakterdir.

Temel Sanat Eğitimi çok önemli bir konudur. Bizim okulun karakteridir. Temel Sanat Eğitimi bütün disiplinleri içerdiği gibi, kendisi genel sanat formasyonuyla hiçbir disipline bir yönlendirme yapmaz. Tamamen kişinin kendi düşüncesini, becerisini ve keşfetme yöntemlerini kendisine fark ettirerek, herhangi bir meslek formasyonuna doğru yönlenirken, bu sanatsal etkisini de yanında taşır. Bunun çok önemli olduğunu şuradan biliyoruz; Türkiye'ye Temel Sanat Eğitimi bizim okulun programıyla girmiştir. Daha sonra bunun önemi çok iyi anlaşıldığı için 1969'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisi de kendi bünyesinde temel sanat kürsüsü kurmuştur. Bunu 75'li yıllara kadar sürdürdüler. Bütün birinci sınıflar bir arada havuz şeklinde sürdürdüler. Bunun nedenleri nedir? Çok ayrıntılı bilmiyorum, ama sonra her bölüm kendi bünyesinde temel sanat eğitimi yapmaya başladı. Ama yine de, Temel Sanat Eğitimi Türkiye'de Milli Eğitime bağlı bütün okullarda, daha sonra bu Güzel Sanatlar liselerinde ve eğitim fakültelerinde de ve vakıf güzel sanatlarında da uygulanarak devam etmektedir. Ondan sonra açılan güzel sanatlarda temel sanat eğitimi dersi mecburi ders olarak, ortak ders olarak konmuştur. Bu nedenle, Temel Sanat Eğitimi dersten ziyade bir bakış açısıdır, bir mantalitedir. Tüm disiplinler ilişkisini kuran ortak bir dildir. Bu dili de yapan yaratan temel sanatla olan ilişkilerden kaynaklanır. O açıdan Temel Sanat Eğitimi aldıktan sonra disiplinlere, yani bölümlere geçen öğ-

rencinin " o ders burada bitti, şimdi burada başka bir program var" şeklinde düşünmemesi gerekir. Çünkü ne yapıyorsa, ne düşünüyorsa ve bir şeyi nasıl görsel hale getiriyorsa, kullandığı elemanlar temel sanatın devamındadır. Bu sadece eğitim süresi değil, hayat boyunca devam edebilen bir yöntemdir. O açıdan temel sanatın kendisi aslında hayatın bir parçasıdır. Çok yönlü ve çok zengindir. Bugün burada değerli hocalarımla bu konuda çok önemli bilgileri bize aktaracaklar. Ben sözü ilk defa sayın Prof. Mümtaz Işıngöre'e vermek istiyorum. Buyurun hocam...

Prof. Mümtaz Işıngör: Şimdi hazırladığım bu konuşma iki uçlu bir konuşma olacak. Birinci kısımda daha önce değerli arkadaşlarımın yaptıkları tespitlere ilaveten bir takım daha belki ilaveler, belki birtakım hatırlatmalar, belki konumuzun hedefini belirleyen birtakım çıkışlar ve birinci kısmın sonunda da, bir anekdotlar içerisinde önemli bulduğum bir tanesini sizlere nakledeceğim. Sonra, daha kısa olmak kaydıyla ikinci kısım konuşması var. Şimdi Bauhaus, konumuzun eksenini teşkil ediyor. Tabii bir eğitimci olarak da bunun içerisinde o dersin önemini, o dersin gücünü, o dersin nelere doğru gittiğini, olmazsa olmazlarını diğer arkadaşlarım açık seçik söylediler. Ben hep kendi bakış açımdan olayları alıyorum. Yani, Bauhaus olayı benim bakış açımdan nedir acaba?

Walter Gropius dehşet etkin bir kişi. Bauhaus için çok önemli, kurucularından, belkemiğinden. Sayın Aslıer'in de anlattığı gibi bir mimar. Fakat bence Walter Gropius'un en önemli yanı, zaten dedim ya, kendi bakış açımdan alacağım diye, seri üretim fikrini ilk defa telaffuz eden Bauhaus adamlarından biridir. Kendi mesleği içerisinde akademik türevli ürünlerle başlayıp, zaman zaman ahşap, metal, deri vs. kullanarak yaptığı çok özgün ürünlerin yanı sıra, ilk defa Berlin'de seri üretim sosyal konutlar yapıyor. Herkesin istifadesi için. Bir tek kişinin hizmetine değil, pek çok kişinin istifadesine sunulmak üzere. Sanat literatüründe yeni bir kavramı duyuyoruz. Çoğul, çoğullar veyahut çok sayı. Bu kavramı hemen, hemen, ilk defa o yıllarda duyuyoruz. O yıllarda yaygınlaşmaya başlıyor. Şimdi burada tarihsel sıraya, biraz dönüp, bu araya bilgi yerleştirmek istiyorum. Hep duyuyorsunuz ki; Walter Gropius'dan bir atlama yaparak geçmişlere gidiyorum. Konuşmamda bu gelgitleri çok duyacaksınız. Ama konuyu iyi anlatabilmek için böyle gelgit yapmaya ihtiyaç duyuyorum. İlk defa

1970-1974'lerde, bu zaman dilimi içerisinde, çok üst düzeye çıkan bu slogan, çoğul seri üretim fikri, ilk defa sol fraksiyonlu bir genç grup tarafından, İtalya'da "Her eve bir sanat objesi" fikri ile üretiliyor. Eğer o güne kadar müzelerin veya zengin koleksiyonların, koleksiyon erlerin aldıkları ürünler bu fikre dayalı olarak gelişiyor. Ama bir sloganları da bu; "Bir sanat ürününün bir tane olması ile bin tane olması arasında bir estetik kayıp olur mu?". Bir düsturla yola çıkıyorlar. Aynı formu çok sayıda üretip, çok sayıda satmaya çalışıyorlar, maliyeti düşürüyorlar. "Her eve bir sanat objesi" diyorlar. Bu dünya sanatında önemli bir adım. Yani, o güne kadar çoğul bir şey yapılmadı mı? Yapıldı. Neler yapıldı? Baskı teknikleri ile bir takım baskılar, gravürler yapıldı. Yani, iki boyutlu nesneler bunlar, ama üç boyut kavramı 70'lerde gelen bu genç grup tarafından ortaya atılıyor. Sloganlardan bir tanesi de, tercümesi tam böyle değil, ama ben biraz yakıştırma yaptım; "Herkese, her keseye bir sanat objesi" diye sundular bunu. Bu olgu sanata yeni boyutlar getiriyor. Şimdi, olay, benim gözlemlediğim kadar sofiyane değil. Bu kadar pür, tamamen halkın sanat objesi almasına yönelik değil tabii durum. Bunun da arkasında yine bir sermaye gücü var. Seri üretim nesnelerini üreten bir çark var, sanayi çarkları var. Her ne kadar bu ürünler hafif alaşımlı metaller ise, alüminyumlar ise, plastikler ise de, yine de bunu o perfeksiyonla elde edebilmek için, bir sanayi çarkına ihtiyaç var. Sanayi çarkının arkasında ne var; yine bir sermaye var. Fakat o sermaye sanayi çarkını döndürdüğü sürece ürünler ucuza geliyor, herkes bir sanat objesine sahip olabiliyor, çark da dönüyor. Yani orada bir istihdam yaratılıyor. Bir artı değer yaratılıyor orada. Bir kişinin, iki kişinin çalışacağı bir atölye değil, yüzlerce kişinin çalışacağı bir atölye yaratılıyor. İşin bir de böyle bir sosyal yanı var.

Şimdi, yine o tarihsel gitgeller başlıyor. Bauhaus dağıldıktan sonra, 33'de Nazi yönetimi Bauhaus'u dağıtıyor. Sayın Aslıer'in söylediği gerekçelerle. Onların politik düşüncelerine uymuyor. Onların alışa geldiği sanat formasyonu içerisinde göremiyorlar Bauhaus'u ve Bauhaus dağılıyor, hemen hepsi veya kalburüstü olanların hepsi Amerika'ya gidiyor. Amerika o senelerde normal krizini atlatmış, 1929 krizini atlatmış, yeniden zenginleşmeye, Avrupa'ya kapısını açmaya başlıyor.

Bunlardan bir tanesi, Bauhaus'un temel direklerinden bir tanesi Moholy Nagy diye de telaffuz edilebiliyor. Böyle bir önemli isim. 1940'larda Amerika da ilk Tasarım Enstitüsünü kuruyor. İlk Tasarım Enstitüsü, benim izlediğim kaynaklar bunu söylüyor. 1940'da kuruluyor. Bir tasarım olayı var, ben hep tasarım dendiği zaman, o seri üretimle eş anlamlı olarak algılıyorum. Benim bakış açım bu. Bunu konuşmamın başında söyledim, 1960'larda, 1940'larda Moholy Nagy'nin Amerika'da yaptığı bu girişim 1960'larda, İsviçre'de Armin Hofmann, yeni yaklaşımlar olarak isimlendiriyor etrafında-

ki bütün çalışmaları. Klasik anlamdaki sanat kavramları yavaş yavaş zedelenmeye, veyahut onlara karşı yeni bir terminoloji yaratılmaya çalışılıyor. O grubun başına gelen her lider kendi faaliyet sanatına bir isim veriyor. İşte bir tanesi Tasarım Enstitüsü, öbürü yeni yaklaşımlar gibi gözükür.

Artık o yıllarda sanat kavramı biraz zorlanıyor. Yenilikler, değişkenlikler, zorlamalar ortaya çıkıyor. Hatta zaman zaman kimi sanatçılar bunlara tasarımcı da diyebiliriz tabii, bu ayrımı yapmak artık güç değil, imkânsızdı. Kim tasarımcı, kimi sanatçı, yok böyle bir şey. Artık bir çatı altında hangi ismi verirseniz verin, sanatçı ve tasarımcı hemen hemen aynı şeydir. Benim bakış açıma göre burada eskiye tepkili bir grup da oluşuyor. Bir tarafta gelenekselciler, yani sanatın Rönesans'dan tutun da, o güne kadar gelen sanatın savunucuları öbür tarafta da var olan bu tip sanatlara karşı, yeni malzemelerle, yeni çözümlerle, yeni fikirlerle oluşan arkasına da endüstriyi ve endüstrinin çarklarını da arkasına alan devasa yeni bir sanat dünyası ortaya çıkıyor. Bu arada sanat eğitiminin de tartışmaya açıldığını ilk defa görüyoruz bu senelerde. Sanat eğitiminin de, dolayısı ile bir sanat varsa, daha şimdiden alternatif sanat diyemiyorum, ama bir kıpırdanma var. Bu geleneksel sanata karşı esaslı bir kıpırdanma var. Bütün sanat olayının, bütün sanat eğitiminin başta eğitim olmak üzere değişme fikri yavaş yavaş bu süre içerisinde oluşuyor.

Yine bu senelerde, yani sayın Özer'in hakikatten methi ile gündeme gelen Schlamminger çok büyük bir armağan bizler icin. Schlaminger, Türkiye'ye geliyor ve temel sanat eğitimi dersini öğretmeye başlıyor. Bu ders öjnce de var ama,onun bilgisi ve eğitimi ile, onun bu derse olan yaklaşımı ve kattıkları ile müthiş bir renk kazanıyor, müthiş bir irtifa elde ediliyor. Münih akademisi mezunu bir sanatçı sayın Schlamminger.. Çok entellektüel bir adam. Bu dersin başına geldiği zaman, hemen ilk sömestrde dersin havası, hatta okulun havasında bir değişiklik, bir yenilenme, bir ferahlama, bir nefes, bir yeni heyecan doğuyor. Bir şaşırtıcı temel eğitim başlıyor. Şimdi bu derste bu hoca üzerinde birkaç şey söylemek isterim. Bunun ilk iki tanesini burada açacağım, zaman yokluğu nedeni ile, biraz da gerekmediği için iki maddeye, iki faktöre değinmeyeceğim. Ama ben Schlamminger'in ikinci asistanı benim. Yani birinci asistanı sayın Özer'in bahsettiği çok nazik İsviçreli Hanım, o da bir üzüntüdür benim içimde, ben geldikten sonra kadrosuzluk sebebi ile Berger memleketine dönmek zorunda kaldı. Ne zaman aklıma gelse, bu üzüntüyü hep yaşarım. Neyse ki sonradan dostluğumuz devam etti. Yaz tatillerinde İstanbul'a geldi, benim ve Güler hanımın misafiri oldu, bu konu hiç açılmadı ama, bir zaman sonra bunun böyle olduğunu öğrendim; Şimdi Schlamminger'e dört açıdan bakmak lazım.Birincisi öğrenci açısından bakmak. İkincisi de benim açımdan neydi Üçüncüsü

idari açıdan. Neydi Schlamminger? Yani okul idaresi açısından. Bence en önemlisi okuldaki diğer öğretim üyelerinin bir kısmı tarafından neydi Karl Schlamminger. Eğer müsaade ederseniz, bu iki tanesini kendime saklayacağım. İdari açıdan nedir Schlamminger? Ve okuldaki öğretim üyelerinin bir kısmı açısından neydi Schlamminger. Bunları kendime saklıyorum.

Evvela öğrenci açısından neydi Schlamminger. Bir kere çok, çok sevilen bir adamdı, dehşet bir cüssesi ile evvela bir korku yaratırdı. Hani İngiliz atasözü vardır, "korku aşktan kuvvetlidir." der. Bu böyle, o korku ile sevgi yan yana yürümüştür uzun süre. Müthiş bir hafızaya sahipti. Altmış kişilik sınıflar vardı o zamanlar, beş bölüm on iki şer kişiden, altmış kişi. Tek hoca ve tek asistan olarak bunu götürmeye çalışırdık. Eğitim yılının başlangıcından kısa bir süre sonra bu altmış kişiden belki kırkını, belki ellisini, altına isim yazmadan tanıyabilirdi. Ha bu senin diye. Bu müthiş bir şeydi. Onun özellikleri bu mesleğe olan hâkimiyeti, resim diline olan yatkınlığı, bir de dikkati idi. Dersine çok zamanında gelen, zamanında terk eden bir kişilik idi. Bu da öğrencinin üzerinde müthiş bir güven uyandırıyordu. Yani bakın dikkat ediniz, öğrenci kesimine hitap etmek istiyorum, bu tip hocalara saygı daha fazladır. Çünkü o hoca evvela size olan saygısını gösterir, derse olan saygısını gösterir. Derse olan saygısını sizinle bütünleştirir. Ve insanlara saygı çok önemlidir. Kendisinde de o meziyetler vardır. Benim açımdan, ben farklı bir ortamdan geldim. Güzel Sanatlar Akademisi mezunu olarak buraya geldim. Tahsilden sonra da altı yıl bir mimari büroda çalıştım. Orası ne kadar benim için ikinci bir akademi olmuşsa da, o akademik eğitim buradaki eğitime nazaran biraz daha tutucu idi. Benim gözlemlerime gelince; müthiş insancıl yanı olan, bir süre sonra benim o acemilik dönemimi güzel bir pasajla geçirdikten sonra, doğrusunu söyleyeyim ilk günler güç geldi bana. O alışılagelmiş klasik eğitimden, buna biraz tutucu bir eğitim de diyebiliriz, terbiyeli bir eğitim de diyebiliriz. Sonra bu kısa dönemden çabuk geçtikten sonra, derse olan ilgi ve güvenim biraz daha arttı diyebilirim. Dolayısı ile de sayın hoca ile ilişkilerimiz biraz daha rayına oturdu. Bu bilgisinin, bu insancıl yanının yanında, bize benzeyen, bize has insancıl yanının yanında, müthiş entellektüel bir adam olduğunu söylemiştim. Mesela İngilizce, Fransızca ve anadili olan Almanca'yı mükemmel konuşuyordu. Sayın Özer'in belirttiği gibi çok kısa sürede de Türkçeyi öğrenmişti zaten. Bir süre sonra öğrendim ki Farsçayı da biliyor. Zira eşi İran'lı. Türkiye'ye gelmeden evvel, bizden sonra İran'a gitti zaten. Farsçayı çok iyi öğrenmişti. Mesela; mesnevi den dizeler okurdu, Farsça. Rubailer okurdu Mevlana'dan. Ömer Hayyam'dan Farsça. Böyle kendine has bir felsefesi vardı. Kendisiyle bir buçuk yıl çalışma şansı elde ettim. Sonra birtakım nedenlerle, ben bir tarafa gittim, o İran'a gitti. Böylece irtibatımız koptu. Ama öyle başarılı bir adamdı ki, bir kere şunu hemen söyleyeyim, Türkiye'ye gelen

Almanların içerisinde en değerli kişi idi. Sanat alanında da gayet başarılı işler yapıyordu. Orada çok büyük mahalleler kuran inşaat firmasının meydanlarına heykeller tasarlıyordu. Ne kadar uyguladı, ne kadar uygulamadı bilemem, ihtilal oldu, onlar da oradan ailesi ile beraber tekrar Münih'e göç etmek zorunda kaldılar. Ama böyle üst düzey bir başarıya sahip o entellektüel yanını kendi mesleğine de,kendi sanat dalına da indirgeyebilen bir kişiliğe sahipti Karl Schlamminger. Benim gözlemlerim bunlar. Yaşlarımız birbirine çok yakın olmasına rağmen, hiçbir zaman bir asistan–hoca konumuna düşürmedik. Zaten Bauhaus' un temelinde de bu prensip yatar. Oradaki insanlarda şimdi isimlerini saydığımız hep böyle usta – çırak ilişkisi içerisinde bunu götürmüşlerdir. Başarılarının bir sırrı da budur. Bunu da unutmadan hemen söyleyeyim, böyle bir sanat devrimi, öyle bir sanat ortamındaki bu müthiş abidevi değişim, dünyada tekrarlanmamıştır. Hani insanlar böyle bir şey istemiyorlar ama Naziler önlemeden evvel, 1917'lerde kurulan bu okul 1933'lerde dağılıyor.

Sözünü ettiğim gibi büyük bir kısmı Amerika'ya gidiyor. Şimdi edebiyatla olan ilişkilerimiz nedir bilemiyorum. Ama geçenlerde bir kitap çıktı, yine bizim Üniversitemizin, bir kimyager Prof. hanımın yazdığı bir kitap. "Sevgili Üniversitem" diye bir kitap. Dehen Altıner diye bir Prof.. Rastlarsanız alın. Prof. Dehen Altıner 33'de yine Atatürk'ün büyüklüğü ile ilgili, o Almanya'dan ayrılmak isteyen genellikle Musevi kökenli hocaları Türkiye'ye davet ediyor. Bunların içerisinde Alman asıllı olanlar da var. Bunlardan büyük bir grup Türkiye'ye geliyor. İstanbul Üniversitesi'ni çok kısa sürede ihya ediyorlar. Kitaptan öğrendiğimiz bilgiler bu. Kitabı içerisinde mistik bir aşk hikayesi monte etmişse de artık bu yaşta aşk tarafıyla meşgul olacak değilim tabii. Beni enterese eden Almanya'dan gelen hocaların, çok kısa süre içerisinde, İstanbul Üniversitesi'ni nasıl kalkındırdıkları. Nasıl bir disipline getirdikleri, geliş şartnamesinde bu da var; burada hoca yetiştirecekler. Oradan aldıkları pırıl pırıl genç asistanları evvela Doçent, kimisi de Prof. olana kadar burada kalıyorlar. Bir kısmı tekrar Amerika'ya dönüyor. Ülkesine dönen pek yok ama, Dehen hanımın o kitabı ile Schlamminger efsanesini biraz böyle birbirine yakıştırıyorum. Tarih farkı olmasına karşın güttükleri yollar, etkiledikleri kitleler, bıraktıkları prensipler daima sağlam. Schlamminger ile yaptığımız çalışmalarda önce, başarı grafiğini hemen Mimar Sinan Güzel Sanatlar Akademisi yakalamış olacak ki, benim asistanlığa başladığımdan çok kısa bir süre sonra oraya gidip, bir mültivizyon gösterisi yaptı. Türkiye açısından hakikatten iyiydi. Dört – beş tane slâyt makinesi yan yana kondu, binlerce slâyt hepsi üst üste katılarak, herhangi bir programa bağlı kalmaksızın tamamen doğaçlama, bir de müzik beraberinde, Mimar Sinan Üniversitesi'nde çok cazip bir gösteri haline dönüştürdü. Kısa bir süre sonra, bana orada mimarlık bölümünde bir ders verdiler. Tabii yine biz bir övünç kaynağı çıkarıyoruz oradan.

Tatbikiye, bize gelen bir hoca, aynı zamanda hemen çok kısa bir süre sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Fakültesi'nde bir ders alıyor. Yine kısa bir süre sonra İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bu şovu tekrarlıyor. Bu mültivizyon gösterisini tekrarlıyor. Şimdi yeni bakış açıları diye veya buna benzer isimde bir takım kuruluşlar oluyor.

Yine 70'lerde 72'lerde. Yani artık böyle bir klasik sanat eğitiminin dışında isimler bulunuyor. Klasik sanat eğitimini pek çağrıştırmayan, uzağına da düşmeyen, uzağına da pek düşmeye cesaret edemeyen isimler bulunuyor. Bunlardan bir tanesi Fredman diye önemli bir İsviçreli'nin, İsviçre de yeni bakış açıları okulu diye kurduğu bir Güzel Sanatlar müessesesi. Bunlar gide, gide, artık o yıllarda sanat kavramının çok değişken, zorlayıcı, yenilikçi, bazen eskiye tepkili, hatta inkârcı yüzüyle karşılaşıyoruz. Bu yıllar artık bu tip faaliyetlerin, bu tip konuların seslerinin yükseltildiği seneler. Bir tarafta gelenekçiler var, çok sağlam basıyorlar. Yüzyılların birikimi ile, bir tarafta da temel eğitim olmak üzere bir değişikliği arayan yeni fikirler. Şimdi ülkelerin bu bakış açılarına bilgilenme katmanlı bir kapalılık söz konusu olmuyor. Özellikle genç sanatçılar kendi ilişkilerinde bir yenilenmenin ihtiyacını duyuyorlar. 70'lerde açılan büyük ülkelerin sergilerinde ağırlıklı olarak üç boyut işleri görüyoruz. Üç boyutlu,bizim o güne kadar soyut diye nitelendirdiğimiz işleri görüyoruz. Bunların büyük bir kısmını strüktür oluşturuyor. Yani bizim temel sanat eğitimi dersimizi ve şekillendirme bahsinin bel kemiğini teşkil eden strüktürleri görüyoruz. Strüktür o güne kadar hem pek su yüzüne çıkmamış, hem de bir sanat gerekliliği olarak sunulmamış, ama mesela 70' de 72' de 68'den başlamak üzere, Almanların bir grup zeroları var. Dört kişiden oluşan bir grup. Üç gün tamamen strüktür getiriyorlar. Beynelminel sergileri, Bianellere tamamen strüktürleri getiriyorlar. Yani o güne kadar bu geleneksel sanatlar içerisinde yeri olmayan bir kavram. Ama endüstrinin desteğini alarak artık bir sanat ürünü, bir sanat ürünü içerisinde, yeni çözümler ihtiva eden malzeme ile sunulan bir ürün şeklini alıyor.

Yine bu arada Fransızların, İngilizlerin bizim doku bahsimizle yaptıkları yüzeysel değerlendirmeler var. Bunların ünlüleri meşhurları hala hayatta. Mesela bir Bridget Rider'i vardır ki ,tamamen ve tamamen dokularla yüzeyler elde eder. Tabii bu dokuların içerisinde kendilerine has bir gizem vardır. Bir ritmik doku durumunda, bir optik doku durumunda, bir aktüel doku durumunda, bunlar mutlaka sizin dersleriniz içerisinde bahsi geçen bilgilerdir Ama Briget Rider'i bildim, bileli, İngiltere'yi çok büyük sergi salonlarında temsil eden bir sanatçıdır. Ve bütün içi doku yapar. Sadece bu mu? Hayır değil. O seneler içerisinde İsveç'den, İsviçre'den değişik malzemelerle, yünlerle, iplerle tamamen ve tamamen doku karakterli ürünler, artık sanat objesi olarak kendi pavyonlarında ülkelerini temsil ediyorlar.

Bu yıllarda, aşağı yukarı 70'lerin başı Bruno Munari'yi tanıyoruz. Mutlaka hoşlandığınız konulardan söz ediyorlardır size. Bruno Munari dehşet bir eğitimci. Yani bence O, Bauhaus ekolünden sonra dünyanın tanıdığı bir İtalyan asıllı hocadır. Çok ünlü üniversitelerde ders veren, Temel Sanat Eğitimi dersi veren bir hoca. Bruno Munari'de birtakım hazineler gizli. Mesela anılarını anlatırken en büyük avantajı, dünyanın dört bir yanından gelen öğrencilerle karşılaşmak olmuştur. Nedir buradaki şans faktörü kendisi için? O öğrencilerin yerel zevklerini, o sınıf içerisinde bir araya getirmek, o yerel zevklerden herkese gösterebilmek, herkesi bir entelektüel açı ile görsel olarak zenginleştirmek. Çok güzel kitapları vardır. Muhtemelen kütüphanemizde de var. Yaklaşımları çok doğru olan bir temel eğitimcidir Bruno Munari.

Bunun yanında benim dış dünya ile ilişkilerim dolayısı ile İtalya'da Linoli Salvadore adında bir özel tasarım okulunun sahibini tanıdım. Linoli Salvadore çok ünlü bir tasarımcı ve iyi bir eğitimci, sağır ve dilsiz bir kişiliğe sahip ama müthiş bir insan. Doğu insanına karşı yüreği açık bir adam. Bana okulundan neyin slâytlarını çekmemi istiyorsam, o slâytları çekmeme müsaade etmişti. Ona buradan bir teşekkür yollamayı bir borç bilirim doğrusu.

Bu arada, araç, gereç müthiş biçimde sanatın içine giriyor ve yerleşiyor. Biz bunları, tabii Tatbiki'nin ruhunda var bu, Tatbiki'nin felsefesinde var, sanayi ile işbirliği yapmak, sanayi ile tasarımcı yetiştirmek, sanayiyi güzel şekillendirmek. Bauhaus'un ve dolayısı ile Tatbiki'nin felsefesinin eksenini temsil ediyor bu anlayış. Dolayısı ile malzeme ile çalışmak, işte sayın Eti'nin bahsettiği duvar teknikleri ile çalışmak, resim bölümü için. Tekstil bölümü için, tekstili enterese eden her malzeme ile eğitimi sürdürmek. Başta temel sanat olmak üzere o malzemeyi tanıtmak bakımından, grafik bölümünde kendine has birtakım teknikler baskıları tamamlamak, iç mimarlık bölümünde metal, alüminyum, ahşap ve daha çağın getirdikleri, belki seri üretime yönelik fiberglaslar bu okullara has öğretim biçimlerini, ana malzemelerini temin ediyor ve teşvik ediyor..

Üniversitelerde bizi hemen kısa bir süre sonra, diğer üniversitelerden de örnek gösterenler, o tip faaliyetlere geçmek isteyenler oluyor tabii. Bu da çok iyi bir şey. Bu da üniversitemiz için, endüstri ile beraberliği kurmak isteyen diğer üniversiteler için çok olumludur. Burada okulun o yıllarda elde ettiği bir onuru sizinle paylaşmak isterim, Okulun başarısı, tevazu gösteremeyeceğim Temel Sanat Eğitiminin de başarısı her halde. Bakanlık Kararından izlendi veyahut izlettirildi. Bir yaz ayında Temmuz ortasında, bir emirle Kız Meslek Liselerinin elli beş altmış tane bayan öğretmenini bizimle bir haftalık

eğitim yapmak üzere seminere yolladılar. Bakanlık emri ile bu o güne kadar, benim bildiğim o güne kadar, hiçbir yüksek okulda, hiçbir üniversitede olmamış bir şeydi. Ama bu hareket başlamıştı. Bu kıpırtı, bu yeni bir sanat akımı, yeni bir sanat eğitimi biçimi artık duyulur, görülür olmuştu. Nitekim bu tarihten bir veya bir buçuk yıl evvel de, Tatbiki, Ankara' da çok görkemli bir sergi açtı. Alışılagelmişin çok dışında bir sergiydi o. Benzerlerinin çok dışında bir sergiydi... Bu elli beş altmış genç öğretmenle bir seminer yapmamı istedi bakanlık, neden benden istedi? Çünkü tek hocayım da onun için. Bir hafta süren bir seminerdi. İlk üç gün kendi işlerimizden ve de batıda çektiğim temel eğitim ile yüzde yüz ilişkili ürünlerden slâytlar gösterdik. Üzerinde tartıştık. O slâytların yapılma aşamalarında nedenler, niçinler ortaya kondu. Onlarda dâhil oldular bu tartışmaya, kendi fikirlerini söylediler. Burada bir anekdotum var, onu da anlatmadan geçemeyeceğim; Zira konuşmamın ikinci kısmında bu anekdotum la ilgili satırlar girecek. Diğer üç günden sonra, iki günde onlara yeni malzemeleri tanıttık. Döküm polyesterlerini anlattım. Böyle cıvıl cıvıl bir ortam... O döküm polyesterlerinin içerisinde kendi ismini yazanlar, yakınının ismini yazanlar, çocuğunun fotoğraflarını koyanlar, artık barakalarımız almadı o sayın öğretmenleri, yerlerde falan çalışmaya başladılar. Bakanlık bütün bu masrafları sonuna kadar karşıladı. Onlara da teşekkür etmek lazım... O zamanlar altı gün çalışılırdı. Cumartesi günü paneller yapardık, Anekdot burada; İşte o panel sırasında herkes yazdığı notu çıkarttı. Notlar okundu, fikirler ortaya atıldı. Doğrular, yanlışlar tartışıldı. Ne zaman ki, artık "Allahaısmarladık" denecek vedalaşılacak, grubun en yaşlısı bir hanım en arkada oturuyordu. O altı gün süre içerisinde daima en arkada otururdu. Ayağa kalktı, "Siz benim dünyamı kararttınız" dedi. Tabi fevkalade bozuldum, fevkalade üzüldüm, çıt çıkmadı salondan. Bakanlığı temsil eden, üç yaşlı hanım daha vardı. Fevkalade bir sessizlik oldu. Ne yapacağımı şaşırdım. Ve gerekçesini söyledi. "Ben 30 yıldır Karsta, resim dersleri veren bir hocayım. Kendime göre bir şekillendirme programım, kendime göre bir resim programım var. Çevreden topladığımız, arpa, buğday başakları ile Türk motifleri ile kilim motifleri ile onları bezeyerek bu şekillendirme bahsini götürdük. Resim bahsi de ona benzer, vazonun içerisinde çiçekler, bir saksı içerisinde bunlar yapılırdı. Benim müfredat programımın içerisinde bunlar vardı." Dedi ve ikinci kez; "Siz benim dünyamı kararttınız" Diye tekrarladı. Ve oturdu. Birkaç saniye hani başınızın üstüne kaynar sular iner ya, Neyse ki çok gençken okuduğum bir hikâye yi hatırladım. Bir Japon hikâyesi, onu anlatmaya başladım. Size de anlatayım mı? Bir sirkte çalışan karı-koca var. Çok başarılı bir programları var. Sirkin gözbebeği bir program bu, program şu; yuvarlak bir tahtanın önüne geçiyor kollarını açıyor. Kocası da belirli bir mesafeden elli tane bıçak atarak, kadının siluetini tahtanın üzerine o bıçaklarla tespit ediyor. Ellinci bıçaktan sonra kadın tahtanın yanından ayrılıyor ve bu bıçakların oluşturduğu

şekil gözüküyor. Müthiş bir program, sirkte çok tutulan bir program. İzleyicilerin hayranlıkla izlediği tehlikeli bir program. Günlerden bir gün adam, karısının kendisini aldattığını öğreniyor. Kimseye bir şey söyleyemiyor. Fevkalade üzülüyor. Hem ekmek parası orası, hem de çok sevdiği karısı.. Seanslara devam ederek günlerden bir gün, attığı bir bıçak kadının kalbine saplanıyor. Ve kadın ölüyor. Tahkikat ve soruşturmalar yapılıyor. Ve son celse geliyor. Hâkim, sanığa soruyor; "Son bir diyeceğiniz var mı?" Adam "var" diyor. " Ne olur bir an önce söyleyin suçlu muyum? Değil miyim?" Hikâye burada bitiyor. Herhalde kitap bundan sonrasını okuyucusuna bırakıyor suçlumu? Değil mi? Bunu anlattım. Vedalaştık. Başka hiçbir şey konuşmadık. Ayrıldık. O öğretmenlere yapılan program, uzun süre devam etti. Ben dört sene yaptığımızı zannediyordum. Bir süre sonrada Mehmet Özer bu programlara devam etti. Şimdi gönlüm isterdi ki, biz bu dersin öncüsüyüz. Bizden sonra pek çok üniversite veya yüksekokul bu dersi şöyle veya böyle alıp, şöyle veya böyle götürmeye çalıştılar. Biz işte o üniversiteye geçme senelerinin hayı, huyu veya itiş-kakışı içerisinde bu işi üniversiteler üstü bir biçime getiremedik. O işin bayraktarlığını yapabilirdik. Bir sempozyum düzenleyerek, veya birkaç sempozyum düzenleyerek bu dersi bütün üniversiteler üzerinde kendimizi, biraz daha zora sokarak, biraz daha yorularak, bütün üniversitelerin öğretim kadrolarını doğru bilgilerle mücehhez hale getirebilirdik. Değerleri arttırabilirdik. Ama olmadı. Kimi üniversiteler, Ankara' da Hacettepe, Güngör hoca ile kaç kez gittik. Hatay' da güzel bir üniversite var. Ben oraya gittim. Bursa' da, hep oraya çağrılı olarak gittik. Öğrencilerimizin yaptığı işleri gösterir ve oradaki işlerle kıyaslardık... Durumumuzu tartışırdık. Şimdi Sayın Dekan hanıma bir temennim var. Hazır ellinci yıl, böyle bir bayraktarlığı yapamaz mıyız? Yeniden bir örgütlenme yapamaz mıyız? Zira her ne kadar sayın Özer kadromuz azdır diyorsa da, o kadro bu işin üstesinden gelebilecek bir kadrodur. Yeniden bir hareketlenme ile doğru bir Temel Sanat Eğitimi ile bu taşra üniversitelerini ihya edebiliriz. Gördüğüm, gezdiğim üniversitelerde bu dersi zayıf görüyorum. Burası bir gerçek... Konuşmamın birinci kısmı burada bitiyor. İkinci kısım biraz daha kısa

Şimdi yine altını çizerek söylüyorum. Bu konuşmamda tamamen şahsi olmak üzere, tamamen şahsi olmak koşulu ile bence şimdi neredeyiz? Bence ne yapılabilir? Bence yanılıyor muyum? acaba diye kendi hazırladığım, belki kimi genç arkadaşlara, belki kimi genç hocalara, kısmen de ters düşebilecek bir takım görüşler bunlar ama hep bence.

Şimdi daha iki binlere gelmeden, Temel Tasarım konularını da içine alan güncel sanatlara yönelik internetin veri tabanında "Deni" topluluğu gibi oluşumları tanımaya başlıyoruz. Konuşmayı hazırlarken yani bundan üç ya da dört gün önce, bu sitede 56.560.000 tasarımın görüntüsü var. Bu

sitede 1.500.000 de tasarımcı var. Bunların sayıları hem görüntülerin sayıları hem tasarımcıların sayıları her gün, dehşetle artıyor. "Deni Art" sitesinde bulunan bu işler sayı olarak artıyor. Bunu söyleyebilirim. Burada sanatın her türünü görmek, bulmak, tanımak ve şaşırmak olasıdır. Bu sitede neler var. Resimler, fotoğraflar, sezgisel araçlar, geleneksel sanat, flaş animasyon, alternatif müzik, çizgi roman, oyun kağıtları simge tasarımı ve photoshop teknikleri, kısa metrajlı filmler, bilgisayar animasyonları, grafik ve ara yüz tasarımları ve uygulama sanatı ve türlü arayışlar var. Bu gün bilişim çağını yaşıyoruz. Her teknoloji de olduğu gibi, bu teknoloji de kendi terminolojisini de beraber getiriyor. Hatta argosunu da beraber getiriyor. Bu terminoloji içerisinde tanımadığımızda pek çok kavram var. Her gün yeni kavramları da beraberinde getiriyor.

Bir mutlu eden durum var ki, izlediğim gözlediğim genç nesil, artık bu konularla iç içe, bazı siteleri çok iyi tanıyorlar o sitelere girmeleri olası, bunları takip etmeleri olası. İnternet sitelerinin bazılarını avuçlarının içi gibi bilebiliyorlar. Ve bu gün için artık bilmek zorundalar. Yani kaçarı göçeri yok. Bu sanal ortamda gezinerek, araştırarak, otocad ve photoshop gibi endüstri standardı programlarla üç boyutlu canlandırmalar ve 3ds max gibi programlarla giydirmeler, renklendirmeler yapılıyor.

Bir noktayı hemen belirtmek isterim, Sayın Eti ve Sayın Özer ' de bir nispet dâhilinde bu uyarıyı yaptılar. Tabi o ekranın önüne otururken yine beyninizde bir şekil bir dürtü, bir muhakeme, bir ufuk olması lazım. Aksi halde biz ekrana bakarız, ekranda bize.. Ama o veri tabanının bir kısmına sahipsek, o elinizin altındaki alet sonsuza değin bir ufuk açıyor. Bu saydığım programlarla üç boyutlu nesneleri, kafanızdaki oluşturduğunuz üç boyutlu nesneleri ekranınızda görüyorsunuz, sonra bunları renklendiriyorsunuz, ışıklandırıyorsunuz, dokulandırıyorsunuz, giydiriyorsunuz, çıkartıyorsunuz, her neyse... Ama bu gün böyle bir enstrüman var elimizin altında. Yine bu bağlamda "Dizayn Art" alternatif sanat eğitimi bağlamında her türlü sanatı da içine alan bir oluşumla karşımıza çıkıyor. Yeni deyimler buluyoruz alternatif sanatla. Şimdi bu bir tepki mi? Hayır,bence değil. Ama bir çeşit mi? Evet bence bir çeşit. Aranması denenmesi gerekir mi? Evet gerekir. Bize sonsuz bir imkân sunuyor mu? Evet sunuyor. Yeter ki, onun dilini bilelim. Bugün için bunun dışına düşemeyiz. Artık çağ bunun içinde özellikle tasarımcıların ve sanatçıların bu konuda istifade edecekleri pek çok site var pek çok imkân var.

Beni sabırla dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Konuşmam burada bitti.

Prof. Mehmet Özer: Teşekkür ediyoruz. Sayın Mümtaz Işıngör. Şimdi söz sırası Sayın Prof. Güngör Güner' de

Prof. Güngör Güner: Ben 1962 yılında mezun oldum. Biraz önce Mehmet bey ile Prof. Mümtaz Işıngör Temel Sanat Eğitiminin Schlamminger ile başladığını söylediler, ama bu doğru değil. Bizim dönemimizde Frank Metzger diye bir Alman hocamız vardı. Her ikisi de onunla tanışmadılar. Ben çünkü onlardan daha eskiyim. Mehmet Özer "en yaşlı hocayım" dedi ama, hayır ben en yaşlı hocayım. Frank Metzger ile tanışma şansına eriştim. O çok değerli bir hocadır. Gerçekten çok dolu, dolu bir Temel Sanat Eğitimi dersi yaptık kendisi ile. 50. yıl kutlamalarımıza da geldi. Hala hayatta.

Ben okulu bitirdikten sonra yurt dışına gittim. Sekiz yıl sonra döndüm. Ve 1972' de burada göreve başladım. Ve çok büyük bir şans, Sayın Mümtaz Işıngör' ün gece bölümünde Temel Sanat Eğitimi Asistanlığını yaptım. Ve gerçekten ondan çok şey öğrendim. Bir, kendisinden hocalığı öğrendim. İki, Temel Sanat Eğitimini içselleştirdim. Zaten tutkun olduğum bir dersti. Tabii asistanlığını da yaptığım için daha çok oturttum Temel Sanat Eğitimini. Ve hatta o zamanlar bizim bölümde şu anda Serbest Seramik Tasarımına Giriş dersinin adı Seramik Temel Sanat Eğitimi idi. O adı da ben koymuştum zaten. Sonra kredili sisteme geçerken adı değiştirildi. Her neyse ben hep böyle Temel Sanat' a tutkun olduğum için, Temel Sanat Eğitimini de o temel üzerine kurmuştum. Şimdi oradan, size, bir iki örnek göstermek istiyorum. Çok kısa,

Projeksiyon görüntülerine yorumlar yapılıyor:

Bu Alternatif Seramik bir tabak. Ama yine çizgi olayı tabağın içinde.

Burada öğrencinin strüktür çalışmasından yola çıkarak tasarladığı bir figür. Kendi imzasını yakaladıktan sonra strüktür ile bir kutu yapıyor. Ama ilk defa Seramik ile temas eden bir öğrencinin yapıtı bu.

Ondan sonra seramikçilerin çömlekçi çarkı diye bir aleti var biliyorsunuz. Bu bizim çok önemli bir aletimiz, ta eski çağlardan beri hala kullanılan, çok az değişime uğramış biz aletimiz. Onunla çok çalışırız. Özellikle ben çok çalışırım. Mesela bu yine ikinci sınıfta bir öğrencinin işi, sonra ne yapıyoruz bu strüktürlerden, amacım strüktür çalıştırarak çocuğun kendisini keşfetmesini sağlamak.

Mesela strüktür çıkışlı bir çorba kabı bu.

Yine aynı strüktür yola çıkarak yapılmış yağlık.

Bakın sağ başta çocuk tornada strüktür çalışması yaptıktan sonra, kendini denedikten, ne yapabileceğini gördükten sonra, son derece profesyonel işler yapmaya başlıyor. Kendi imzası ile.

Yine bir strüktür çalışması bir öğrencinin, çaydanlık ama çaydanlıkta şeyi istemiyorum, fonksiyon istemiyorum.

Yine bir strüktür çalışması. Pimi çekilmek üzere olan bir bombayı bir çaydanlık olarak ifade etmek mümkün...

Evet bu tamamen bir bilgisayar programında tasarlanmış ve daha sonra uygulanmış bir çay demliği tasarımı.

Diğer bir öğrencinin kompozisyon işi.

Evet, bunlar küçük bir kesit aşağıda güzel bir sergimiz var görebilirsiniz. Buradaki çalışmaların çok çeşidini aşağıya inerseniz görebilirsiniz.

Şimdi Temel Sanat konuşuyoruz. Benim de bu konuda görüşlerim var. Türkiye koşullarında görüşlerim var. Çabuk olması için sizlere okuyacağım. Biz iki yılda öğrencilerimizle dört tane seminer yapıyoruz. Ben öğrencilerime hep lütfen okumayın konuşun diyorum ama ben şimdi okuyacağım çabuk olsun diye.

Türkiye' de Güzel Sanatlar Fakültelerinde yaratıcılık eğitimi; Neden Temel Sanat Eğitimi ile ismini duyuyoruz. Neden? Yaratıcılığı da eklemek için. Yaratıcılık nedir? Yaratıcılık sırasında, düş gücü ve becerilerinin alış veriş sürecini ve bu süreçte yakalanan ipuçlarını değerlendirebiliriz. Söz konusu sürecin içine araç gereçleri kullanma, ya da bu kullanım kaynaklarının çok iyi tanıtılması ve onları doğru zamanda, doğru alanlara yönlendirebilmek yeteneğidir. Tanrı vergisi yeteneğin yanı sıra, bunun tek formülü, araştırmak, denemek, çalışmak ve çalışmaktır. Geçmişten günümüze tüm başarılı insanlara baktığımızda, hepsinin yaşamının ölesiye çalışmakla tüketildiğini görürüz. Hepimizin bildiği "para parayı çeker" diye bir deyiş vardır. Aynı bu deyişte olduğu gibi, bir çalışma diğer bir çalışmayı doğurur. Yeter ki bir direksiyonun başıma geçilmiş olsun. Daha önce geçilmiş olan yer-

lerden tabii ki geçilecektir. Yani, temelden başlanacaktır. Ancak o direksiyonu hiç bırakmamak ve gerektiğinde vitesi yükseltmek gibi bir endişemiz olsun. Yaratıcılıkta durağanlık yoktur. Hele sadece belirli bir yere demir atmak hiç yoktur. Güzel Sanatlar Fakültelerinde yaratıcılık eğitimi derken buraya gelene kadar ki sürece bir göz atmamız gerekiyor. Genelde üniversite öncesi süreci iki başlık ta toplayabiliriz. Birincisi takıntılarımız; Ne pahasına olursa olsun, yabancı dil öğrenmek gibi bir takıntımız var. İyi tamam da, özel okullara paralar dökülüyor. Ama dil öğrenilmiyor bir türlü. Ama böyle bir takıntımız var. İkincisi bir üniversiteye kapağı atmak.. Dolayısı ile Merkezi Yerleştirme Sınavı için gerekli bir takım şeyleri öğrenmek. Bir takım şeyleri öğrenmek deyip, saygısızlık yapmayı istemem. Ancak bunu doğrulayan bir iki gerçeğe değinmeden geçemeyeceğim.

Bilindiği gibi öğrencilerin bizim Güzel Sanatlar Fakültelerine girebilmeleri için, ilk önce Merkezi Sınav Sistemin de belirli bir puan tutturduktan sonra, bizim Fakültenin Özel Yetenek Sınavında başarılı olmaları gerekiyor. Bu bağlamda asgari puanlara sahip öğrencilerin yanı sıra, çok yüksek sayısal puan tutturmuş öğrencilerin de Güzel Sanatlar Fakültesi Sınavlarına girip kazandıkları oldu. Biz Seramik Bölümü olarak Özel Yetenek Sınavının ikinci aşamasında genel kültür sorularının yanı sıra, Seramik derslerinde gerekli olan virgüllü sayıların çarpılıp toplanması gibi sorulara da yer veriyorduk. Şu anda o kaldırıldı bu yöntem. Genel Kültür sorularından bir tanesi" İstanbul Kültür Sanat Vakfı adını duydunuz mu? Bu vakıf hangi etkinlikleri gerçekleştirmektedir?" idi, Arkadaşlar, yüz elli kişiden bu soruya üç kişi doğru yanıt verdi. Bu virgüllü çarpma bölmeleri yapabilenlerin sayısı da üçü geçmedi. Ve burada çok yüksek sayısal puan almış öğrenciler var. Evet, sıraladıklarımızı da çok kısa geçeceğim. Geçenlerde bir köşe yazarı köşesinde, "Toplumumuzun sokaktaki yürüyüşüne bakıyorum da beden eğitimi dersinden hiç nasibini almadık izlenimine kapılıyorum" diyordu. Nasip olmayan sadece beden eğitimi mi? Bende okul taşıtı diye yazan araçların içerisine bakıyorum. Ellerinde hiçbir müzik aleti taşıyanı göremiyorum. Eilili yıllarda, Devlet Okullarında çoğumuzun elinde iyi kötü bir müzik aleti bulunurdu. Iskaladıklarımızı burada sıralamaya kalksak sayfalar sürebilir. Ancak çok ilgimi çeken bir olayı burada örneklemek istiyorum. Fakültemizde bir hocamız, Fakültemiz Tekstil Bölümünden bir mezunumuzun açmış olduğu "İğne Oyalı Yemeniler" koleksiyonu sergisini gezerken "Ah ne kadar ilginç, hiç böyle bir şey görmemiştim" diyordu. Türkiye sınırları içerisinde yaşayan yükseköğrenim görmüş kişinin, kültürümüzün halen gerçek bir öğesi olan bu nesneyi ilk kez görüyor olmasını ben büyük bir problem olarak görüyorum.

Geçtiğimiz bir iki yılda yeni kurulmaya çalışılan Afganistan'ın dişli başkanı Karzai elde edilecek

gelirlerin tümünün eğitim giderlerine aktarılacağı beyanında bulunuyordu. Evet, sanırım Türkiye'nin de lüks eğitim harcamalarını, hiç değilse bir yirmi yıl zorunlu eğitim sürecine aktarması çok sağlıklı bir yaklaşım olacaktır.

Hiç kendi kendimize soruyor muyuz? Neden Üniversite eğitiminde yabancı dil ve Türk Dili öğretiliyor? Kuşkusuz gerekli olduğu için. Ancak bunların ortaöğretimde bitirilmiş, öğretilmiş olması gerekmez miydi?

Altmışlı yılların başında, Almanya'da stajyer olarak bulunma şansına sahip olmuştum. O zamanlar değerli bir sanatçı ile ilköğretim okulunun yüzme havuzunun duvarlarının onun seramikleri ile kaplanmasında birlikte çalışmış ve ilköğretim okullarının sahip olduğu lüks konusunda şaşkınlık yaşamıştım. Örnek olarak bu ilköğretimde, yüzme havuzu, spor salonu, yemek dersi için her öğrenci için ayrı tam donanımlı bir mini mutfak. Tam donanımlı marangoz atölyesi, tam donanımlı seramik atölyesi, müzik çalışma salonu ve içerisinde mini sokakların olduğu bir trafik eğitim salonu vardı.

Altmışlı yılların ortalarında bu kez burslu olarak Almanya' da eğitim görme şansına sahip olarak, Stutgart Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğrenci oldum. İlköğretim okullarında tanık olduğum ortamı bulamayınca, daha önce tanıştığım bir sanatçı ile bu durumdan şikâyetçi oldum. Onun yanıtı şuydu: "Almanya'da her yurttaş İlköğretim okuluna gitmek zorundaydı. On yıl, ancak belki de bin kişi de bir kişi Güzel Sanatlar Akademisine gidecek, o nedenle önce ilköğretim okullarında, kuşkusuz yükseköğrenime de sıra gelecek" Evet bir parçası olmak istediğimiz Avrupa' da nitelikli ilköğretim ücretsiz olarak tüm yurttaşların doğal hakkı.. Yani, yüzmeyi öğrenebilmeniz için pahalı bir kulübe üye olmanız gerekmiyor. Dengeli ve ekonomik bir beslenme için ilkokulda bilgi ve beceri sahibi olabiliyorsunuz. Diğer becerilerinizi de test edecek her olanağı ilkokulda bulabiliyorsunuz. Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemizde sokağa çıkıp bir anket yapsak, acaba kaç kişi yüzmeyi biliyordur. Kaç kişi eline bir müzik aleti almıştır. Bunlar olağanüstü şeyler değil.

Sonuçta öğrenci takıntılarının yönlendirdiği biçimde üniversiteye geliyor. Zamanının büyük bir bölümünü tek düze geçirdiği bu öğrenim tünelinden dört sene sonra tamamen geçecek. Şimdi bu dört sene içerisinde öğrenciye iskaladıkları anlatılacak. Ya da yaratıcı gücü tespit edilecek. Ya da hayatın gerçekleri ile tanıştırılacak. Bütün bunlar için bu zaman dilimi çok kısadır. Bu zamanı iyi değerlendirmenin bir yolunu bulmamız gerekiyor. Orta öğretimden beklentilerimiz bizi tatmin etmediğine göre, yöntem ne olmalıdır. Orta öğretimdeki alt yapı eksiklikleri nedeni ile, kredili sistemde ikinci bir dalı

okumaları hariç, iyi bir sistem olduğu kanısında değilim. Ancak o takıntılar ve iskalamalarla doğru olmayan bir ortamdan gelenler için çok iyi bir yöntem olabilir. Bizim yapmamız gereken özellikle öğrencinin merakı, hevesi, öğrenmeye aç olduğu ilk sene, onu bir bilgi ve beceri bombardımanına tabii tutarak, olaylarla tanışmasını sağlayarak, yaratıcılık duygusunu harekete geçirmektir. Şimdilerde yabancı dil için hazırlık sınıfı var. Bence bu sınıfların, Türk Dili, Türk ve Dünya Edebiyatı, Felsefe ve Müzik konularında da dersler konmalıdır. Ancak bunlar adı olup ta kendisi olmayan dersler olmamalıdır. Gerçekçi olalım, biz öğrencinin ilk etapta o güne dek hiç temas etmediği mesleki eğitimi, daha doğru ifade edeyim, zanaat eğitimi de vermeliyiz. Bu üniversitenin görevi değildir. Ama biz Türk Dili ve Yabancı dil eğitimini de üniversite de verdiğimize göre tabii ki bu derslerde verilebilir.

Ben Güzel Sanatlar Akademisinde öğrenci olarak buluğum sırada da bu programın Heykel Bölümü Heykel Atölyeleri öğretim üyelerinden Prof. Hurmann zanaat dallarının birinde, üç yıllık mesleki eğitimi resmen almamış birisini atölyesine öğrenci olarak kabul etmiyordu. Bunun için iki neden öne sürüyor. Birincisi herhangi bir zanaat eğitimi almamış kişiye el becerilerinden ve çalışma disiplininden yoksundur. İkincisi sanatçı adayının sanatçı olarak başarılı olabileceğinin herhangi bir garantisini hiç kimse veremez. O nedenle ben bu insanı hayata sanatçı olarak hazırlamanın sorumluluğunu taşımak istemiyorum.

Gün geçtikçe insanların bilgi edinmesi gereken konular artıyor. Birinci sınıfta görülmekte olan Temel Sanat Eğitimi dersi üç ana başlık altında toplanabilirse çağın koşullarına belki daha kolay yanıt verebilir. Ancak daha önce öğrencinin seçimine sunulmak istenen yan dal ve yan ana dal öğretimi söz konusu olduğunda, öğrenci eksiksiz bir Temel Sanat Eğitimine hazırlandığı için dal seçme konusunda da daha özgür olabilir. Alman hocalarımızın başlattığı bütün hocalarımızın bahsettiği Temel Sanat Eğitimi, ama kısaca neydi bu Temel Sanat Eğitimi? Kısaca buna değinmek istiyorum. Öğrencinin o güne dek olan, genellikle de olmayan sanat bağlamındaki birikimini bir araya getirerek yeniden yapılandırmasıdır. Temel Sanat Eğitimi... Bu yöntemlerle öğrencileri her tür malzeme ve konularla karşı karşıya getirmek, malzemenin doğasına saygılı olarak, onun sınırlarını sonuna kadar düşünsel ve maddesel olarak zorlama gereği vardır. Bu belki doğuştan çok yetenekli öğrencileri biraz sıkıcı gelebilir. Ancak vasat zannettiğimiz pek çok öğrencide uyuyan yeteneği tetikleyebilir. Bu malzeme ve konu çeşitliliği her öğrenciye kendi yeteneğini keşfetme bağlamında şans tanıyabilir.

İkincisi, belki bizimde üstüne çok düşmediğimiz iskaladığımız.. ikinci paket ve ben bunun mutlak

olmasına çok inanıyorum. Teknik Resim, Perspektif ve Desen, modelden resim bu derslerin mutlaka Temel Sanat Eğitimi derslerinin içinde mutlaka yer almalıdır. Bunu kırk yıllık tecrübeme dayanarak söylüyorum.

Üçüncüsü, mültimedya ağırlıklı bir Temel Sanat Eğitimi, çağımızda barkovizyon, ses, ışık, müzik ile yapılan bir Temel Sanat Eğitimi, artık bunun zamanı da geldi geçiyor. Bunu da bizim burada halletmemiz gerekiyor.

Hazırlık sınıfı haricinde birinci sınıfta üç paketten oluşan yukarıda belirttiğim Temel Sanat Eğitimi dersi, öğrencinin girerken seçtiği bölümün temeli olan dersleri, Sanat Felsefesi ve Sanat Sosyolojisi, Mitoloji, Düşünce Tarihi ile ilgili kültür dersleri eğitimin programında mutlaka bulunmalı. Ders saati kısıtlaması nedeni ile bu gibi dersler seçmeli ders kategorisinde bulunmamalıdır. Ve yukarıda değindiğim nedenlerle en azından birinci yıl öğrencinin boş saatleri ve boş günü gibi bir lüksü olmamalıdır. Onun içindeki öğrenme aşkı heves ve merakından azami bir biçimde yararlanmanın yolunu tüm çabamız ile gerçekleştirmeliyiz. Yukarıda değinmeye çalıştığım, Türkiye'nin gerçekleri nedeni ile otuz saatlik ders kısıtlaması gibi engeller söz konusu olmamalıdır. Ama esas konumuz on bir yıllık bir açığın kapatılabilmesidir. Bu da bilenlerin bilmeyenlere tüm içtenlikleri ile bildiklerini aktarabilmelerinden ve öğrenciye çalışma, düşündürme alışkanlığını kazandırılabilmesinden geçmesidir. Teşekkür ederim.

Prof. Mehmet Özer: Vaktimiz çok kısıtlı olduğu için ben sözü hemen sayın Yard. Doç. Erkan Özdilek' e veriyorum.

Yrd. Doç. Erkan Özdilek: Şimdi heyecanımı bağışlayın çünkü şu ana kadar efsane hocalarımız, Temel Sanat Eğitimi Bölümü'nün efsane hocaları o kadar güzel özetlediler ki bu Bauhaus ekolünü tatbikinin ruhunu.. Ben fazla zamanınızı almayacağım. Beni yönlendiren farkındalıklarımı güçlendiren, bu kurumda kalmamı sağlayan değerli hocalarımın isimlerini sayıp teşekkür edeceğim ve konuşmamı bitireceğim böylece..

İlk yıllarımızda Temel Sanat Eğitimi kapsamında Sayın Prof. Günger Güner' in bahsettiği gibi, benim düşünce anlamında önümü açan, beni yönlendiren değerli Rauf Mutluay hoca, Merih Sezer hoca'ma, Ümit Doğanay hoca'ma, Nermi Uygur hocama, bir sömestr mimarlık dersi aldığım, resim bölümünde resim eğitimi aldığım, ama bir taraftan da bir dönem mimarlık dersimize giren değerli ressamlar, sanatçılar Cihat Burak hoca'ya, Mustafa Pilevneli'ye, Kadri Özayten'e, Ergin İnan'a , Filiz Başaran'a, Nevzat Yüzbaşıoğlu, Metin Şahinoğlu, Oktay Maral, Cevat Demir, Kemal Gürbüz,

Abdullah Demir ve Mehmet Özer idi. Şimdi ne mutlu ki bana, onurla bu bayrağı taşımaya çalışıyorum.

Temel Sanatta yine Mümtaz hocam, Balkan Naci hocam, Mustafa Aslıer ve Erol hocam, hepinizden saygılarımın kabulünü rica ediyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Prof. Mehmet Özer: Konuşmacılara sorusu olan var mı?

Prof. Erol Eti: Hani bir laf vardır. Beni arkanızda aramayın, önünüzdeyim diye Ben de hep önde olmaya çalışırım.

Bu kurumda olması gereken ve var olan, ama iyi uygulanmayan şeylerimizi söylemek istiyorum. Biraz önceki konuşmamda söylediğim, staj olayını daha ciddiye almak lazım. Yani bunu hakikaten oturup, belli bir komisyon içerisinde değerlendirilip, stajın son derece ciddi yapılmasını sağlayacak yöntemlerin uygulanmasını sağlamak lazım. Bu öğrenim sırasında mı olur? Öğrenim öncesinde mi olur? Bu tartışmaya değer bir konudur.

Prof. Güngör Güner: Bence hiç tartışılmaması gereken bir konudur. Bu olmazsa olmaz bir konudur.

Prof. Erol Eti: Hayır ben daha iyi yapılması açısından söylüyorum. Şu anda peki iyi yapıldığı inancında değilim. O nedenle hatırlatmak istedim.

İkincisi giriş sınavları ile ilgili, bazı endişelerimiz oluyor. Şöyle mi yapalım? Böylemi yapalım? Diye. Benim şu anda hatırlatmak istediğim giriş sınavları ile ilgili yapılacak en iyi şey, daha iyi bir sözlü görüşme yapmaktır. Çok heterojen bir yapıdan gelen öğrencilerin, yani orta öğretimin farklı seviyelerinden gelmeleri, farklı donanımlar içerdikleri için o öğrencilerin duyarlılıklarını tanımak çok zor. Yaptığı resimlerle değerlendirme, belki belli bir aşamada yararlı oluyor. Ancak sözlü görüşmede karşınıza aldığınız öğrencilerin duyarlılıklarını kazanmak, öğrenmek çok daha kolay oluyor. Ve buna uzun bir zaman ayırmak gerekiyor. Yöneticilik sırasında bana üzülerek yapılan, yarı şaka yarı ciddi şekilde, "Ya bu sınavları hiç yapmasak ta tatilimiz hiç bozulmasa" diyen arkadaşlarımın olduğunu hatırlıyorum. Yani giriş sınavları bizim vaktimizi alsın. Varsın alsın ama bu işi doğru dürüst yapalım.

Disiplinler arasındaki ilişkileri çok iyi uygulamak lazım. Bunu kültür dersleri ile mesleğe el koymak lazım. Ve bu disiplinler arasındaki ve kültür dersleri ile ilgili ilişkiyi koymak için Temel Eğitim Bölümünü koyduk. Biraz önce arkadaşım benim bu konuda Mehmet beye katkım olduğunu söyledi. Benim

bu konuda katkımdan daha fazlası oldu. Ben, bu konuda hiç mütevazı değilim. Temel Eğitim Bölümü bu kuruma ve Türkiye'ye kazandırılmış bir bölümdür. Ama yeterince iyi kullanılmıyor. Şu nedenle iyi kullanılmıyor. Programlarını iyi araştırın, YÖK'ten gelen kabul edilen programları açtığımız zaman, Temel Eğitim Bölümü' nün kültür dersleri içindeki ilişkiler doğru kurulamıyor. Tekrarlar oluyor. Veyahut ta güncel yenilemeler olmuyor. İkincisi, ikinci sınıfta, üçüncü sınıfta ve dördüncü sınıfta konulan Sekiz saatlik seçmeli seminer dersleri veriliyor. Bu güne kadar öyle devam etti. Bu seminer dersleri, dışarıdan çağrılan hocalar tarafından da yapılabilir. İçerden ben şöyle bir ders açacağım diye, talep gösteren ve programını veren hocalar tarafından da açılabilir. Ve sanıyorum çok renkli hale gelebilir. Bu dersler nasıl derslerdir. Bir müzikçi gelebilir, bir fizikçi gelebilir, bir matematikçi gelebilir. Veya nanoteknolojiyi size hiç olmazsa anlatan birisi gelebilir. Bu uygulamaları bu kurum yapabilir. Dilerim bu konular ilerideki gündemimize girecektir.

Biraz önce Mümtaz bey mi değindi? Yani Teknolojiden bahsederken, Dekanlığım sırasında bir Amerikalı Türkiye hakkında rapor vermeye gelen, Avrupa Birliği tarafından gönderilen bir Amerikalıyı, Şermin hanım buraya konferans için çağırmıştı. Konferanstan önce onunla konuşmalarımızda tam bilgisayarlarında gündeme geldiği bir zamandı. Ama Amerikalı daha önce bununla tanışmış, denemiş.. Dedim ki kendisine; "Ne diyorsunuz Bilgisayar ortamına girdik. Ne durumda Amerika bu konuda"?, "Aman dedi", "Bahsetmeyin bana bu konuda." "Neden dedim." "Bir Grafik Tasarım Ajansım vardı dedi." "Orada elli tane bilgisayarın başında, elli tane de adam vardı". Dedi. "Ama ben battım." dedi. "Niye biliyor musunuz?" dedi. "Çünkü bilgisayarlarda o ekranda görünenlerine karar verecek adam yoktu. Elemanların hepsi mühendis, teknisyen vb. niteliklere sahip elemanlar idi. Karar verecek insan olmadığı için ben battım" dedi. Bu karar verme olayını son derece ciddiye almak lazım. Nasıl karar verilir? Burası bir sanat eğitimi kurumudur. Bu kurumda hangi branşta olursa olsun, ister endüstriyel tasarımda olsun, ister el sanatlarında olsun, ister resimde olsun hiçbir farklılık gözetmeksizin tüm bireylerinin sanatsal formasyonları dört dörtlük olmalıdır. Sanatsal formasyonunu vermediğiniz bir kişiye buradan diploma vermemek lazım. Yani bir takım alışkanlıklarla belli bir şeyi iyi yapan bir öğrenci bize anlatabilir. Ama onu farklı bir alana soktuğunuz zaman bize çözüm üretemiyorsa, sanatsal formasyonu almamıştır. Teknikler ilerideki hayatında da öğrenilebilir. Picasso yetmiş yaşından sonra seramik yaptı. Yani gitti seramik öğrendi ve seramik yaptı. Bunun gibi çok örnekler gösterilebilir. O nedenle biz olmazsa olmazın başında muhakkak bir sanat formasyonu kriterini çok sağlam koymak zorundayız. Ondan sonra o çocuğa ne verirseniz verin. İleride güvenle ne yaptıysa onun arkasında duracaktır. Gittiği yerlerde de onu savunduğu şeylerin arkasında durmayı söyleyeceği sözleri bilecektir. O nedenle bu uyarılarımı yapma gereği duydum. Teşekkür ederim.

Prof. Mehmet Özer: Teşekkür ederim. Erol bey.

Yrd. Doç. Erkan Özdilek: Sayın hocam biz Temel Eğitim Bölümü muhatabı olduğumuz için ben cevap vermek istiyorum. Yani sizin başlattığınız bir şeyden söz ettim ben. Ve biz Temel Eğitim Bölümündeki arkadaşlar olarak, asistanından hocasına kadar her kez çok ciddi bir süreçte bir çalışma yaptık. Ve bu çalışma rapor haline getirildi. Ve önerileri ile birlikte sizin söylediğiniz şeyleri de bu öneriler listesinin içerisine koyduk. Ve bu rapor şu anda dekanlığa sunuldu. Ben öneriyorum. Bu önerilerin bir an önce, hayata geçirilmesine büyük önem veriyoruz. Yani Fakülte Yönetim Kurulu'nda tartışılarak bu raporun hayata geçirilmesini ümit ediyorum.

Prof. Günay Atalayer: Altı çizilen bir konu hakkında bir açıklamaya ihtiyaç var diye düşünüyorum. Aynı zamanda belki soru da olabilir.

Temel Sanat Eğitimi'nde atölye çalışmasının, atölyenin ne kadar önemli olduğunu, sabahki oturumda da, bu oturumda da konunun en bilgili hocaları tarafından belirtildi. Bugün de bu konunun zaafa uğradığının altı çizildi. Ama bu söylenmedi, belki gerek duyulmadı ama, niçin atölyeler yok oldu? Ve bugün bu konuda ne yapılabilir ? Önemli olan bence buydu. Bildiğim kadarı ile, Kredili Sisteme bunu yüklemeyeceğim ama onda da tamamen şekillenme oldu. Ders saatleri azaltılınca, Temel Sanat Eğitimi dahil bütün sanat ve tasarım derslerinde saatler azaltılınca ilk tırpan neden atölyelere indirildi? Bunun mantığını anlatmak istiyorum ben. Derslerde teori ve uygulama gibi bir ayrım zorlamasını lütfen hatırlayalım. Ben mücadele noktamızın bu olacağı kanaatindeyim. Çünkü, şu anda da uyguladığımız sisteme göre maalesef, tasarım dersleri ne kadarı teori? Ne kadarı uygulama? diye böyle bir açılım içinde. Dolayısı ile bu uygulama kelimesinin bizim sanat derslerine uyguladığı yanlış anlaşılma ile, bunların bilim alanındaki sıradan herhangi bir laboratuar, ya da deney uygulama çalışması ile eş değer görülmesi, bu atölyelerin maddi karşılığının YÖK ve diğer yönetim tarafından görülmemesine, unutulmasına da neden oldu. Bunu hatırlatmak istiyorum. Eğer bu konuda bir girişim yapacaksak, bunun adının üzerinde durulması ve atölyelerin geliştirilebilmesi için önemli olduğunu düşünüyorum. Staj konusuna hocam değindi. Bunun da doksan gün olan eski stajın zaman içinde, staj komisyonu başkanı olarak bunu söylüyorum. Yetmiş güne, daha sonra da altmışa, geçenlerde de bir aya indirelim teklifinin yine bu kurumda olduğunu biliyorum. Lütfen bunu da hatırlayalım. Herhalde geri dönüşü olması gerekecek diye düşünüyorum. Hocamın tüm dallara da sanat formasyonu önerisine yürekten katılıyorum.. Saygılar.

Prof. Mehmet Özer: Teşekkür ediyorum. Ben sorumlu olduğum için kısaca cevap vermek istiyorum.

Biraz evvel de Erkan Bey'in söylediği gibi, Temel Sanat için gereken bütün o ideal yapıyı, projesini hazırladım. Geçen Fakülte Kurlu toplantısında da ben bunu ayrıntılı bir şekilde aktardım. Konunun yazılı dosyası dekanlıktan ulaşılabilir. Şimdi bunların hepsini hepimiz çok iyi biliyoruz. Birinci neden zannediyorum ki, kredili sistemin ve saatlerin on iki saate inmesi görülebilir. Ama aslında, oyunu bilmeyen gelin "yerim dar" der. Ama, bizimki galiba gerçek oldu. Çünkü atölye işçiliğini oluşturacak masa üstü işlerde ve ikisi bir arada olmuyor. Malzeme farklılığı masa üstü çalışmalarında, yalnız mukavva, maket strafor ve yahut da kâğıtla oynayabiliriz. Onun da örnekleri şu anda yukarda sergide var. Eskiden çamur, alçı, cam, tel, ahşap her türlü malzemeyle oynayabilecek tam bir atölye programımız vardı. Bunlar olmayınca galiba okulda bir tane atölye kuruldu. Mobilya atölyesi vardı ki, hatta Bölümlere ait değil Dekanlığa ait, Dekanlığın işleri yapılıyor diye biliyorum. Şimdi yer darlığında Temel Sanat Eğitimi'nin önü, ben bunları açmak istemedim bunlar çok iç sorunlar diye. Ama, şimdi yeri geldi, iki tane sınıfımız var. Bölüm Başkanlığı lüksümüz yok, hepimiz bir arada aynı masadayız. Yani olaya böyle baktığınız zaman, Temel Sanat tamamen geride kalmış ve ders niteliği etkisini taşıyorlardı. Diğer atölyeler veya dersleri bölümlerin içerisine koyduk. Bu bakımdan bizim kendimize ait ne mekânımız, ne koridorumuz, ne de geniş atölyelerimiz var. Ben bunları pek münasip bir dille belirttim. Nasıl çözeceğiz diye, kesinlikle arkaya büyük bir blok, seksen dörtten beri barakalarla hep geçiştirdik bunu. Fakültemizin arkasında büyük bir blok sistemi olursa, bizden uzak olan Sinema bölümünü de buraya alacağız. Yeni iki tane bölüm açılıyor onları da düşünürsek, Temel Sanat için atölyeleri ve masa üstü çalışmaları birlikte bir yerde olursa, sanırım bütün düşündüklerimizi yapabiliriz. Teşekkür ederim. Vakit hayli geçti bundan sonraki oturum için saat geldi.

Prof. Erol Eti: Ben bir şey eklemek istiyorum, biraz önce söylediğim sözlere bir şeyi eklemek istiyorum. Bu da birçok Avrupa ülkesinin ve Türkiye'nin tüm okulları yanında bu okulda Temel Sanat Eğitiminin en iyi yapılan yeridir. Haberiniz olsun. Buna rağmen daha iyi yapılmasını öneriyorum size. Teşekkür ederim.

Prof. Mehmet Özer: Teşekkür ederiz. Sayın konuşmacılar son kısa olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı? Çünkü vaktimizi açtık ve bir sonraki oturumun süresine girdik. Buyrun Mümtaz bey.

Prof. Mümtaz Işıngör: Sayın Erol Eti'nin söylediği gibi, ders, formasyon sanat eğitimi bahsine ilave edeceğim bir şey var.

Temel Sanat Eğitimi çok çağdaş bir mantıkla oluşturulmuş. Temel Sanat Eğitimi çağdaş sanatın

içine monte edilmiş bir ders. Birbirinden ayırmanın imkânı yok. Dışarıda strüktür bahsini meslek edinen sanatçılar çok uzun işler yapıyorlar. Doku bahsi keza, renk bahsi keza, malzeme bahsi keza, yani bunları birbirinden ayırmanın imkân ve ihtimali yoktur. Sadece bizimkiler biraz daha ilkel, biraz daha küçük ebatta. Şimdi esas söylemek istediğim şu, gelin Çağdaş Sanat dersini bu çocuklara birinci sınıfta anlatalım. Ben hep takip etmişimdir. Yani, benim burada görev sürem otuz üç yıldır. Hep sorarım öğrenciye. "Birinci sınıfta ne okuyorsun?" Temel Sanat Eğitimi derslerinde ne okuyorsun? Primitifleri okuyorum. Veya daha evvelki işler, sanatlar okunuyor. Veya işte gele, gele, Rönesans'a kadar geliniyor. Gelin bir kez şu denensin. Çağdaş Sanat, gerçek sanat, Çağdaş Sanat dersini birinci sınıfa alalım. Bakalım ne olacak.. Yani o fikir beraberliği ile o Temel Sanat Eğitiminin beraberliği uygulanır mı? Müthiş bir lezzet getirecektir. Ben bu kanaatteyim. Yine Klasik Sanat Tarihi kalsın buna kimsenin bir şey söyleyeceği yok ama, birkaç yerde denenmesinde zannediyorum ki yarar var. Gerçek bir çağdaş sanat, hem de, seksenlerden bu yana bir şeyler arasınlar. Söyleyeceklerim bu kadar.

Prof. Güngör Güner: Uygulama olmadan ne sanat eğitimi olur, ne Bauhaus olur. Aslında çözüm yolumuz bellidir.. Bir şekilde uygulama atölyelerinin yeniden açılması gerekiyor.

Prof. Mehmet Özer: Konuşmacılarımıza çok teşekkür ederiz.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Panel

Bauhaus Ekolü Işığında Devlet Tatbikî Güzel Sanatlar Yüksekokulunun ve Marmara Üniversitesi'nin Dünü ve Bugünü

3. Oturum
Saat 15.00-16.30

Yeni Dönem, Yeni Bölümler, Değişimler

Katılımcılar:
Prof. Tayfun Erdoğmuş *(Moderatör)*
Prof. Nazan Erkmen
Prof. Barbaros Gürsel
Prof. Günay Atalayer
Prof. Bülent Vardar.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Panelimizin 3. oturumuna hoş geldiniz. Birkaç konuşmacımız hala yok. O yüzden ben Günay Hanım'ı da panele davet ediyorum. Benim sesimi maruz görünüz. Bir enfeksiyon geçiriyorum. Sesle ilgili problem yaşayabilirim. O yüzden özür diliyorum.

Sabahki oturumlarda ağırlıklı olarak, Tatbiki Güzel Sanatlar geleneği, başlangıcı ve bugüne yansımaları ağırlıklı olarak konuşuldu. Ancak okulumuz biliyorsunuz 50. yılını kutluyor. Bu 50 yılın, 25 yılını Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu olarak tamamladık, ki ben de oradan mezunum. Kurum, geri kalan 25 yılını da Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi olarak sürdürdü. Ağırlıklı olarak, galiba, bundan sonraki oturumlarda konuşulması gereken, kurumumuzun bu yanı bence... Ve bu yanından başlayarak geleceğe bakmalıyız. Son yıllarda Fakültemizin yaptığı eğitimi, geleceğini, Türk ve Dünya Sanat Eğitimi ve Tasarımındaki konumunu tanımaya anlamaya çalışıyorum. Özellikle bir iki yılda, bir grup arkadaşımla birlikte bu çalışmaları biraz daha nesnel, somut hale getirmeye çalışıyoruz.

Nedir üniversite olmak? Aslında üniversite olmanın en temel olgularından biri, galiba bilgi üretmek, teori üretmek... Bunun temel yansıması tahmin edeceğiniz üzere, lisansüstü eğitimi. Tatbiki iken olmayan bir şey, üniversite iken olmaya başladı. Ve bu teorik alan, bence, hakkı ile gelişmedi. Bu da galiba bizim uzun yıllar yüksekokul olmamızın getirdiği o gelenek ve üniversiteleşmedeki bu dönüşümü çok iyi içselleştirmememiz, kendimizi çok iyi konumlandırmamız. Tabii ki çok kıymetli olan bir şey var, Bauhaus geleneği diyeyim ben ona; yaparak öğrenmek, deneyerek öğrenmek, irdeleyerek öğrenmek. Sabahki konuşmalarda çoğu kez Bauhaus'ın temelinde zaten anti akademik bir yaklaşım olduğundan, bizim de akademik eğitim yapılmadığımızdan bahsedildi. Bir anlamda bu yerleşmiş akademik sanat eğitimini karşı bir yeni sistem olarak kabul edip ona göre bir yöntem geliştirdik. Daha egemanter yaklaşan, daha bölümleri ayıran, sonra o bölümlerden kişilerin eğitimi ile onlardan yeni bir yaratıcı kişi yaratmak üzere kurulmuş bir eğitim sistemi idi bu.

Ben ikinci aşamada konuşmacılardan ağırlıklı olarak, bu yeni dönemde açılan yeni bölümlerimizde, açılması düşünülen diğer bölümlerimizde, nasıl bir vizyon, nasıl bir gelecek tasarlamalıyız? Ve Tür-

kiye' de yapılan sanat eğitiminde kurumumuz nasıl bir öncelik öngörmeli ve kendi konumunu ona göre belirlemeli, bu yönde konuşmalarını rica edeceğim. Sayın Dekanımız sonra konuşmak istedi. O yüzden ilk olarak Sayın Prof. Günay Atalayer'den başlamak istiyorum eğer bir sakıncası yoksa. Bir şey daha rica edeceğim, çok geciktik. Dolayısı ile konuşmalarımızı biraz daha kompakt ve iki turlu yaparsak iyi olur diye düşünüyorum. Önce bir on beş dakika konuşalım, ikinci aşamaya bir on beş dakika daha konuşmanızı ayırmanızı rica ediyorum. Soru ve cevaplara zaman kalsın. Buyurun Günay hanım.

Prof. Günay Atalayer: Öncelikle hazırlıklı bir konuşma yapmadığım için salondan ve sizlerden özür dilerim. Aldığım notlara ekleme yaparak konuşacağım. Çünkü bu oturuma çıkacağım son anda belirlendiği için, biraz kendiliğinden gelişen bir konuşma olacak. Sıralamaya çalışayım. Şimdi Sayın Tayfun Bey' in yönlendirdiği çerçeveden bakarak, bir Tekstil Sanatları Bölümü' nün geçmişini çok fazla açmadan, ama temel noktalarının işaretleri ve geçirdiği süreçteki değişimlerini ve bugüne gelirken kazandırdıklarıyla, kaybettikleri açısından görüşlerimi dile getirmeye çalışacağım.

En çok üzerinde durmak istediğim, Tatbiki Güzel Sanatlardaki kazanımlardan biri olan, sabahki oturumda bir arkadaşımın ifade ettiği "Yönetsel" özelliklerimizin çok önemli olduğunu, hem öğrenci, hem öğretim elemanları açısından önemli olduğunu... Ve bunu hiç de bizim eğitim kurumumuzun sorumluluğunda olmayan bir nedenle zaman içerisinde yitirdiğimizi, ama son yıllarda tekrar bu kazanımlarımıza dönüş olduğunu gördüğümüzü söylemek istiyorum. Burada, öğrenci temsilcilerinin geçtiğimiz bir iki yıl içerisinde yeniden gündeme gelmesi ile umarım gelecekte daha ileri bir boyuta gidebilir. Eğitimdeki en önemli ortak paydamız olan Temel Sanat ile ilgili de sabah uzun, uzun anlatıldı. Bundan Tekstil Bölümü' ne Tekstil Sanatlar Bölümü' ne düşen paydadan söz etmek istiyorum. Temel Sanat Eğitimi başlangıçtan bugüne ve bundan sonra umarım bu şekilde gelişecek. Temel sanat eğitimi, Tekstil Sanatlar Bölümü' nün olmazsa olmazlarından biri. Biz böyle düşünüyoruz. Bu program içerisinde, zaman içerisinde kaybettiğimiz bazı şeyler var. Bunların altını çizeceğim. Çeşitli nedenlerle kaybedilmiş, ama ileride yerlerine koymaya çalışacağız. Örneğin benim öğrenciliğim sırasında

"Mesleğe Hazırlık" adı altında , yine o Temel Sanat Eğitimi' nin uygulama ağırlıklı geleneksel atölye çalışmasına yönlendirici bir dersimiz vardı. Doğrudan atölye'de yapılan bir ders, bunun mantığı üzerine pek girmeyeceğim ama önemli olduğunu düşünüyoruz. Belki bundan sonra seçmeli dersler çerçevesinde düşünülebilir. Atölyeler konusunun çok önemli olduğunu vurguladılar. Tekstil Sanatları Bölümü için çok önemli ve şu anda ana sanat dallarımızda en önemli sanat ve tasarım derslerimiz; atölyelere bağlı sanat ve tasarım derslerimizdir. Ve zaman içerisinde daha gelişerek atölyelerimiz sürdü. Birçok eksikliğimiz var ama temel olarak geliştiğini söyleyebiliriz. Şu anda eksiğimiz olarak söyleyebileceğimiz, ama zaman içerisinde yapmayı düşlediğimiz bir çalışma da, "Serbest Sanat" ya da "Serbest Sanatsal Tekstil" diyebileceğim, şu anda böyle ifade ediyorum ,ama burada kastettiğimiz, şu anda var olan sanat dalları dışında ve Serbest Tekstil Sanatlarını ifade eden bir çalışma sözünü ettiğim. Her halde zaman içinde bununla ilgili bir dal oluşturulması söz konusu olacak diye düşünüyoruz. Bu bizim Bauhaus ekolünden gelen deneyimlerimize dayalı, ama bugünün ihtiyaçlarına da cevap veren birikimin ürünü olacak. İçeride gördüğünüz sergilerde de aslında bunun temellendirildiği çalışmalar olduğunu söyleyebilirim. Zaten "Serbest Şekillendirme" adı altında geçmişten bu güne derslerimiz devam etti. Burada kastedilen mesleğin temel disiplinlerinden, ya da tekniklerinden bağımsız olarak bir şekillendirme çalışmasıdır. Bu yine bizim Tekstil Sanatları Bölümü' nün temel disiplinlerinden biridir. Bunun devam ettiğini söyleyebiliriz. En azından anlayış olarak...

Şu anda bölümümüz 1957 yılında başlamış olduğu eğitimi devam ettirirken üç dala ayrılmış durumda. Bu üç dal, Dokuma, Baskı ve Giyim adı altında ayrılıyor. Şunu söylemek mümkün, şu anda bir iddia gibi gelebilir. Ama ben şuna inanıyorum: Bölümün adı "Tekstil Sanatları Bölümü," şu andaki Güzel Sanatlar Fakülteleri'nde bulunan, tüm diğer Tekstil Bölümleri içerisinde en doğru ad olduğuna inanıyorum. Tekstil Sanatları Bölümü başlangıçtaki amaçları, birikimi doğrultusunda bu ada uygun olarak: Dokuma, Baskı ve Giyim Tasarımı olarak üç dalda devam etmekte ve dördüncü bir dalı da "Serbest Tekstil Sanatlar" gibi de düşünmekteyiz. YÖK öncesi dönemde "El Sanatları" adı altında bir dalımız vardı. Bu dal zaman içinde Geleneksel El Sanatları Bölümü açıldıktan sonra bir derse dönüştürüldü. Halen seçmeli derslerimiz var. Bu nedenle de böyle bir dal değil ama yine bu dersin devamı. Ve "Serbest Tekstil Sanatları" dalı ile birleşerek gitmesi söz konusudur. Kredili Sisteme bağlı olarak kazandıklarımız açısından düşünürsem, bu üç dalın zaten birbiri ile var olan dirsek teması, kredili sistemin mantığı ile o anlamda çelişmedi. Bu dalları seçen öğrenciler, seçmediği dalla ilgili olarak, diğer dersleri seçerek, kredili sisteme o anlamda uyum sağladı. Ama bizim Kredili Sistem ile çelişen, ya da çözüm bekleyen yanımız bence şu oldu. Atölye saatlerimiz çok azaldı. Buna mutlaka

diğer bölümlerin de ihtiyacı olduğunu düşünerek, ortak bir çözüm bulabileceğimizi düşünüyorum. "Bilgi üretmek" dedi biraz önce Tayfun arkadaşımız. Gerçekten de bugüne kadar süren, yani 50 yıllık birikimimiz içerisindeki Tekstil Sanatları Bölümü' nü ele alacak olursam, bu konuda bu eğitime katkıda bulunmuş birçok hocamızın, Tekstil, ya da sanatsal açıdan yapmış olduğu birikimin bir kısmının bilgiye dönüştürüldüğünü, yani kitaplar, makaleler şeklini aldığını, ya da kalıcı bazı belgelere dönüştüğünü söyleyebiliriz. Bilginin kavramlaştığını, devam ettirilebilir olduğunu, sürdürülebilir olduğunu söyleyebiliriz. Ama bazılarının bilgiye dönüştürülmediğini de biliyorum. Çünkü bizim de geçmişte çok iyi bir bellek hazırlama durumumuz yoktu. Ama bugünkü teknoloji bize bu imkânı veriyor. Ve biz bölümümüzde, mesela birkaç yıldan beri düşündüğümüz doğrultuda ve şimdi de biraz daha oturduğunu söyleyebileceğim iyi bir bilgisayar atölyemiz var. Bize hizmet verecek şekilde, yani tekstil programları ile eğitime destek veren bir atölye bu. Ve bu atölyenin de katkıları ile bazı çalışmalarımızın arşivlenmesi konusunda projelerimiz var. Ama bunun için desteğe ihtiyacımız var. Lisansüstü çalışmaya gelince, bu fakültede, fakülteye geçtikten sonra lisansüstü eğitime başladıktan sonra bölümümüzde bu konuda denemelere başlandığını söyleyebilirim. Zaman içinde, bir iki kere ara verilse de, bu alanda hem Sanatta Yeterlilik, hem de Yüksek Lisans olmak üzere iki programda devam ediyor. Bu konuda, şu anda süren Tekstil eğitimi ile ilgili söyleyebileceğim Güzel Sanatlar Fakültelerinde yeralan Tekstil Bölümleri arasında en çok birikimi ve deneyimi olan bir birimiz biz. Bilgiyi tüm tekstil bölümlere götürenler de bizim mezunlarımız. Bu alanda, hatta diğer başka dallara nazaran, eski Güzel Sanatlar Akademisi, bugün Güzel Sanatlar Üniversitesi Tekstil Bölümünden daha gelişmiş olan yanları olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü bugün geldiğimiz nokta itibari ile, bizim teknik ve sanayi ile olan ilişkimizin getirdiği avantajları kabul ederek ve ortak çalışmalar yapılarak, akabinde programlarda gelişmeler sağlanmıştır. Bu nedenle, Türkiye' de bu konuda ilklerden olduğumuzu söylemek mümkündür. Bir şey daha söylemek mümkün, bugün tekstil sanayimizin bulunduğu konum itibari ile, artık tekstil tasarımcısına ve tasarıma olan ihtiyaçların, moda, marka ve katma değerli ürün konusundaki gelişmeler gözönüne alındığında, Tekstil Sanatları Bölümü'nün gerçekten olması gereken, yada yakalanması gereken bir noktada olduğumuzu biz bölümümüz açısından düşünüyoruz. Ve tüm Tekstil Tasarımcılar açısından da Türkiye'de bütün çalkantısına, ekonomik problemlere rağmen, tasarım açısından bakarsak, galiba bugüne kadar yaptıklarımızın olması gereken bir üst noktada olduğunu söylemek mümkün. Bu nedenle de, zaten içeride görmüş olduğunuz sergi, başlangıçtan bu yana hayalini kurduğumuz Türkiye' deki Tekstil sektörünün artık estetik bir takım nesneleri çoğaltabilir bir konuma gelmesini dilediğimiz noktaya gitmek üzere olduğunu, bu nedenle

de üç yıldır açmış olduğu kumaş yarışmasında, bizim ve birçok üniversiteden gelen öğrencilerin katıldığı, yaratıcı insanlar tarafından adaylar tarafından, henüz daha tasarımcı kimliğini kazanmamış ama, bunun için aday olan öğrenciler tarafından ortaya konmuş tekstil ürünlerinin, desenlerinin, kumaşlarının bizzat bir yarışma mantığı içerisinde seçilerek ve sektörde o öğrencinin denetiminde uygulanması gerçekleşmektedir. Ve sonra bunların, yine buradan mezun adı yarışmalarla duyurulmuş olan bir giyim tasarımcısı tarafından ortak bir şekilde dikilerek defilede sunulması ve sonuç olarak burada yarışmayı kazananların yurt dışına götürülmesi, fuarlara katılması... Bunlar hep bizim Tekstil Sanatlar Bölümü' nün proje olarak, hayal olarak önünde bulunan şeylerdi. Bunlar gerçekleşti. Ve içeride sergi salonundaki örnekler de bunun somut göstergeleridir.

Bu anlamda söylerken,1957'de kurulan bu kurum, benim bildiğim yetmişli yıllarda, işte belki de bu bölüme ihtiyaç bile yok denilen dönemlerden geçmişti. Çünkü uzun yıllar kopya desenler yaparak, ya da hatta hiç desen yapmayarak, teknik eleman gibi çalışarak, tasarımcıların geçirdiği dönemler oldu. Ama bugün, itibari ile söylersem Tekstil Sanatlar Bölümü mezunları bu anlamda bir moment yakalamıştı. Ve buraya da uygun sonuçlar ortaya çıkmıştır diye düşünüyorum. Yani sektörle ilişkilerimiz açısından bakarsak, bunu bir başarı mı, değil mi? diye değerlendirmek değil ama, olması gereken noktaya doğru giden bir ilerleme olarak değerlendirmek mümkün diye düşünüyorum. Bauhaus' un çıkışında da, sanayiye estetik ürünler kazandırmak gibi bir fonksiyonu olduğunu söyleyebiliriz. Bu anlamda istediği noktaya ulaşmış diye düşünebiliriz.

Eğitim açısından da iki şey ilave edeceğim, Tekstil Sanatları Bölümü stajları, başlangıçtan bugüne çok ciddi tutan bir bölüm. Giriş sınavları kadar ciddi bir staj görüşmesi, staj değerlendirmesi yaparak sürdürmekte eğitimi , belgelerle,dosyalarla. Bu konuda sektörün bize vereceği isimlerle bunu başarıyla devam ettirmekte... Tekstil sektörü ile de zaman içinde bazen projeler, bazen de bu tür yarışmalar şeklinde ortaklıklarını sürdürmektedir. Bu nedenle teknik birçok eksiği bulunmasına rağmen, bölümün belki şimdiye kadar yakalayamadığı, bundan sonra da yakalayamayacağı çapta kazanımları olduğunu düşünüyorum. Şimdilik bu kadar, sorular varsa alabilirim. Teşekkür ederim.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Biz teşekkür ederiz. İkinci sırada Fotoğraf Bölüm Başkanımız Prof. Barbaros Gürsel var. Buyurun hocam.

Prof. Barbaros Gürsel: Teşekkür ederim sayın başkanım. Sayın konuklar, sayın dekanım, çok değerli öğrencilerimiz. Ben Bauhaus' un fotoğrafa olan etkilerine ve dolayısı ile bize kazandırdıklarına te-

mas etmek üzere notlar aldım. Bir tarihsel gelişimi Türkiye' ye ve sonra bölümüme bağlayacağım.

Bauhaus'u ben şöyle tercüme ediyorum. Serbest tercüme tabii bu, esprili, Bauhaus'ı "Bağ evi" olarak kabul ediyorum. Biz bu bağ evinden çok üzüm yedik. Hala da yiyoruz. Çünkü bize en azından bu bağ evinin bağ bereketi, yani üzümü eksilmez. İsteyen şarap yapar. İsteyen üzüm suyu, aynen bu yaratıcılığımız devam edecektir.

Büyük Atatürk'ümüz Samsun'a ayak bastığı tarihlerde, tam 1919'da Bauhaus' un kurulduğunu ve 1933'e kadar, bir zalim diktatörün, Hitler' in Almanya' da gazabına uğrayıp kapandığını ve bu okulun bu kadar yaşadığını görüyoruz. Ama daha sonraları Amerika' ya sıçrayıp, hatta ve hatta bize oradan gelip, ders verdiği sabah oturumda çok güzel dile getirdi, eğitim verdiklerini biliyoruz. Bir kere kurucusu Alman Mimar, Walter Gropius, Sanat Akademisini Sanat Meslek Yüksekokulu ile birleştirmek istemişti. Burası sanatın akademik merkezi olmuştu. Mimarlık artı Modern Sanat, Endüstriyel Tasarım içinde hepsi bir bütün olarak yoğrulmuş. Ve bu kurum içerisinde, fotoğraf sanatı içinde önemli olan isimleri görüyoruz. 1929'da Bauhaus Okulu, müdürlüğünde fotoğraf derslerine başlanıyor. Walker Peterhans liderliğinde bu dersler yapılıyor. Sayısız teknik deneniyor. Görüntülerden de birkaç örnek koyduk, O tarih için benzeri görülmemiş, deneysel, çok farklı yaklaşımlarla bunlar. örneğin "Fotogram" dediğimiz, bizim doğrudan doğruya "Fotoğrafik" malzeme üzerine ortaya koyarak ve onlarla kompozisyon ve tonlar, renkler oluşturmaya yönelik tamamen araştırmacı teknik olarak başlamış. Devamında aşırı pozlandırma yapılmış. Ve aynalarla çeşitli şekil bozuklukları araştırılmış. Teknik ve Tasarımla birleştiriliyor. O zamanki anlayışla, hatta çok geniş bir anlayışla, başlangıçta çok naif bir yaklaşımla, tek bir kare bile fotoğraf çeken kişiden yola çıkılarak, onun etrafında dönüp, daha farklı neler yapılabileceği araştırılıyor. Bu araştırmacı ve deneyci tavır zaten bize çok şey kazandırmıştır. Afişler, reklâm panoları ile tanıtım ve endüstriyel fotoğrafın da öncülüğüne koyulmuşlardır. Bu gün, bu daldaki birçok konunun temeli burada atılmıştır. Ben Endüstri Fotoğrafı ve Tanıtım Fotoğrafı dersine giriyorum. Temel Fotoğraf' a girdim. Fotogram' a girdim. Yıllardır bu derslere girdim. İşte bunların önderliğinde de Bauhaus fotoğrafçılığı yatıyor. Laszio Moholy-Nagy ve Lucia Moholy-Nagy, Richard

Oelze, Kattina Both, Gertrud Arnolt, İrone Bayer, bu isimlere fotoğraf tarihinde bu ekolün, bu anlayışın isimleri olarak sık sık rastlayacaksınız. Bayer-Hecht İrene, Hajo Rose, Herbert Bayer, Josef Albers ve Lux Feininger, Feininger'i fotoğrafçılar, uzun yıllar kutsal kitap gibi kabul ettiler. Hem teknik açıdan, hem de estetik açıdan yaklaşımları ile tam bir "Temel Fotoğraf" kitabı içeriği olarak, daha sonra bunların bir kısmı tercüme edilmiştir. Türkçe'sini bulmak zor ama, ondan yararlananların Türkçe Temel Fotoğraf kitapları da çıkmıştır. Kendisi çok farklı yaklaşımlarla, o konuda canlının yaşamdan çıkışını canlı karelerle elde etmeye çalışıyor. Örneğin öğrencilerin enstantanelerinin, onların kendi hareket tarihlerinde durdurmaya yönelik an fotoğrafını da çekiyordu. Ötekini de. Oysa bizler gibi, benim yelpazem şahsen çok geniştir fotoğrafta. Her deneye açıktır. İşte onun için biz böyle yetiştirildik. Ve böyle yetiştirmeye de çalışıyoruz. Her yönü ile bu geniş yelpazede destekleyen bir anlayışa sahip kılan bizi, işte bu bağ evidir bizi bilinçlendiren. "Bağ Evi" diyorum ben.

Daha sonra Moholy Nagy, biliyorsunuz hocam da bahsetti. Macar ressam, heykeltıraş, tasarımcı-fotoğrafçı ve yazar. Yani sıfatlara bakın, sıfatlar bunlar. Bu Temel Fotoğraf dersi veriyor zaten. Ve bu Radyogram dediğimiz bir tekniği öğretiyor zaten. Ve yahut da, onlarla olan araştırmaları çoğunlukla yaptırıyor.

1922'deki Man Ray'in radyogramları da aynı şekilde bunları anımsatıyor zaten. Yani, bu da fotoğraf tarihinde büyük bir isim olarak geçer. "Fotoğrafik Görüşün Sekiz Varyasyonu" diye eğitimciliğinin özetini sunmak istiyorum. Sekiz başlıkta sözü edilen görüş, bugün bizim doğruladığımız başlıklardır. Hatta ben bunu geçmişte kısaltmak istedim, beş başlığa toplamıştım. Dört temel gibi ve birisi de diğerleri gibi bir anlayışla... Ve aynen olduğu gibi okuyacağım, b gün giriş sınavlarında söz konusu oluyor. Fotoğraf açısından baktığımızda, neler başlık olarak toplanmış, onları da tekrarlamış olacağız.

"Fotoğrafik Görüşün Sekiz Çeşitlemesi"

Birinci başlık **Soyut Görme:** Salt ışığın oluşturduğu biçimlerin saptanması şeklinde renkli ve siyah beyaz fotogramlar gibi çalışmalar yapıyorlar. Buna Moholy Nagy soyut görme adını veriyor. İkinci başlık **Tam Görme:** Nesnelerin görüntülerini olduğu gibi belgeleyip, onların en iyi şekilde algılanması, üç boyutlu nesnelerde biliyorsunuz fotoğraf iki boyuta indirgendiğinde, üçüncü boyutu biz ışık ile korumaya çalışırız. Yani üçüncü boyutu kaybetmesin diye bakarız. Bizim bazı çalışmalarda en çok eleştirdiğimiz tarafı da budur. Bu aynı zamanda haber fotoğrafçılığını da kapsıyor. Yani tam görmede haber olacak

nitelikteki haberin saptanması, "zaten böyle gördüm" diyor. Üçüncü başlık **Çabuk Görme:** Hareketi doldurma diyoruz biz diğer adı ile kritik an terimi ile de kullanırız biz. Tam bir olay olurken, orda olay neyse onun uç noktadaki hareketidir. Hani sanat tarihinde vardır ya, disk atan heykel örneği. Gerilmiştir, o nokta da en gerildiği andır o. İkinci bir an olarak, o heykelin tam diski fırlattığı anki, anını yakalamak isterdim. İşte bu iki uç noktada hareketin doldurulması söz konusudur. Bunu çabuk görme diye bir başlık altında topluyorum. Bunun tam tersi olan dördüncü başlık **Yavaş Görme:** Biz buna hareket uzaması diyoruz. Gece fotoğraflarında da karşımıza çıkar bu. Hareketli bir konunun belli bir zaman dilimi içerisinde yer değiştirilerek onun uzamasına, "hareket netsizliği" de denir teknik olarak. Daha doğrusu fotoğrafta hareketi anlatmanın bir yöntemidir. Tek karede özetlemek zorundasınız. Bu tekniği çok kullanırım fotoğraflarımda. Buna yavaş görme diyorlar. Ve yahut ta fotoğraflarında yabancılar, şeyi sergilediler spagetti efekti, yani uzun makarna, çubuk makarna gibi yollarda trafikteki ışıkların çizgileri birbirine paralel ve uzamış halde. Hareketli bir konuya hareket etmesi için, yer değiştirmesi için müsaade etmek gerekir. Biz buralarda düşük enstantane kullanırız. İşte bu yolları bize açan, bu başlıkları bize toplayan o bağ evinin öğretileridir. **Arttırılmış Görme** olarak konu başlığında: Yani normal olarak gözün görmediğinin üzerinde görmeye yönelik. Fotoğraf o kadar geniş bir alan ki, işte anı fotoğrafından uzayda çekiliyor. Yeni galaksiler keşfediliyor. Hepsinin temelinde fotoğraf var. Gözün göremediği mikro fotoğraflar ancak mikroskopla çekiliyor biliyorsunuz. Aynı şekilde bir trienal de görünmeyenlerin saptanması adına örneğin kızılötesi, infrared ışınlarla, kızıl ötesi ışınlarla ve kızıl ötesi malzeme ile yapılan fotoğrafları kastediyor. Bu gün dijital kameralarda bütün bunların hepsi var. Bir tıkladığınız zaman, siyah beyazla çektiyseniz renkli neticesini alıyorsunuz. Bu gün photoshop programında hepsi sıkıştırılmış. Bunların o dönemde yapıldığını düşünürsek gerçekten o malzemelerin yeni keşfi ile yeni denenmesi ile o yıllarda oynanması var. Bir başka yedinci başlık, pardon altıncı başlık, **Röntgen** ışını ile yaptıkları çalışmalardır. Biz bu gün bu ışınlara tıpta rastlıyoruz. Ama fotoğraf kitaplarında veya tarihinde göreceksiniz ki, yılanın fotoğrafı aklıma ilk gelen o dur. Yılan iskeleti, "S" çizmiş vaziyette. Bunların aranması bunların denenmesi, bunlara yeni bir fotoğrafik malzeme gözüyle bakıp, bunlarla oynanması oluyor. Yedi, **Aynı Anda Farklı Şeyleri Görme** diye başlıkta, üst üste çekim gibi, bir yerde otomatik montajı getiriyor kendine... Ben de bu tekniği çok kullanmışımdır. Ben bunlarla yarışmalar vs. adımı duyurdum onu da söyleyeyim. Çünkü ilgimi çekiyordu. Ve yahut bizim ufkumuz geniş olduğu için bunlara açıktık. Sekiz son madde, **Bozulmuş Görme** diye isimlendirdiğim, aynalarla, fiziksel ya da kimyasal müdahalelerle farklılaştırma yolunda görüntülerle uğraşılır. Bunlarda **"Bozulmuş Görme"** diye bir başlık.

1927'de Moholy Nagy, Bauhaus' dan ayrılıyor. Macaristan, Amsterdam ve Londra' dan sonra 1937 de Amerika' da yeni Bauhaus' u kuruyor. Maalesef bu bir yıl sonra kapanıyor. Böyle bir tarihi de hatırlatmak istedim. 1939'da tabii, Amerika şimdiki gibi sadece, kültürsüz, naif ve sadece parayı düşünen bir toplum olarak, Avrupa'dan gitmiş birisi için biraz zor anlaşıyorlar. Onun için bu gecikmeler oluyor. 1939'da "Chicago Tasarım Okulu" olarak karşımıza çıkıyor. Moholy Nagy, 1944'te üniversite' ye eşitlik, üniversiteye eşdeğer bir eğitim olduğu saptanıyor. Ve sayın hocam da bahsetti, Tasarım Okulu'nu kuruyorlar. Ve o yıllarda, bakın 1944'te bu eşdeğerliği, ondan sonraki yıllarda çok yeni bir isim söyleyeceğim ben size, Nazif Topçuoğlu, fotoğraf dünyası bilir. Nazif Topçuoğlu bu okulda, Amerika'da eğitim görmüştü. Türkiye'ye bir başka yerden, Almanya'dan değil de, Amerika' da gelişen Bauhaus yansıması... Tek isim zannediyorum. Başka isim bilmiyorum.

Benim birinci etapta söyleyeceklerim bu kadar. Daha sonra Almanya ve bizim okula yaptığı etkilerden sözedeceğim. Teşekkür ederim.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Ben teşekkür ederim. Daha önceki konuşmamda da bahsettim. Geçmişi konuşma zamanını biraz daha azaltırsak, önümüzdeki iki etapta, biraz gelecekte neler yapmamız gerektiğine ilişkin çözüm önerilerinize zaman ayrılmış olur. Sözü Prof. Bülent Vardar' a veriyorum.

Prof. Bülent Vardar: Değerli konuklar merhaba. Sayın Tayfun Erdoğmuş'un söylediği gibi aslında Bauhaus zaten sabah oturumlarında yeterince tartışılmıştı. Fakat ben Bauhaus fikrini anlama bağlamında, Bauhaus düşüncesini nelerin yarattığını ve bu düşüncenin nelere hizmet ettiğini çok kısa bir ana başlık ile özetlemek istiyorum.

Biraz önce sayın Barbaros Gürsel'in bu konuda geniş olarak anlattığı şeylerin çoğu denediğimiz şeylerdi. Barboros Bey bizim farklı sonuçlara varmamızı ve eğitimimizi diğer kurumlarla kıyaslandığımızda farkın ortaya çıktığı anlamına gelen şeyler söylemişti. Sayın Günay Atalayer de buna değinmişti. Ben Bauhaus ile ilgili kısa bir araştırma yaptığımda, kuruluş felsefesi ile ilgili olarak çok önemli bir işlevi olduğunu gördüm. Bauhaus 1919 yılında Almanya'da kurulmuş bir okuldur aslın-

da biliyorsunuz ve esas amacı da, salt o dönemin seçkin, çağdaş mimarları ve sanatçılarını bir araya getirip, yaratıcı bir eğitim merkezi yaratmak değil, aynı zamanda bir üretim merkezi yaratmak... Burayı hem eğitimin, hem üretimin konuşulup, tartışıldığı bir yer haline getirmek. Daha doğrusu bunların konuşulabildiği bir merkez yaratmak... Aslında kurulduğu yıl itibari ile bakılırsa, bunun son derece yenilikçi ve dinamik bir yapılanma olduğu göze çarpıyor. Sonrasında yine Bauhaus ile ilgili şöyle kısa bir araştırma yaparken dikkatimi çeken ilginç bir nokta daha vardı. Şüphesiz Tayfun Bey de konuşmasında Bauhaus Ekolü'nün okul olarak önemi ve onun yarattığı farklılığı özetlerken, uygulamanın öne çıktığını söylemişti. Sadece uygulamayı değil aslında, sanatı da içselleştiren bir yapı var burada. Zanaatı da sanatın değirmenine su taşıyacak şekilde eğitimin içine katarak kullanan bir yapı var. Örneğin Bauhaus Felsefesi'nin temelinde öğrencinin bir workshop seçip, bu workshop'a katılıp bitirmesini zorunlu tutma olgusu da var. Yine hedeflerinden çok ilgimi çeken bazı şeyleri anlatayım. O da şöyle özetlenmiş bu okulun felsefesinde: deneysel bir yaklaşımın benimsenmesi... Okuldaki öğrencilerin, öğretmenlerinin bilgi ya da mesleğini taklit etmeleri yerine kendi yollarını bulmaya teşvik edilmeleri.

Şimdi aslında bu yaklaşımları bu günün eğitim koşulları paralelinde düşündüğümüz zaman, ben açıkçası bu yaklaşımların son derece önemli şeyler olduğuna inanıyorum. Bauhaus'un eğitim felsefesinde önemli olduğuna ilişkin aklımda kalan diğer bir konuya da değineyim. Bir yere takılarak hayatı sürdürmek mümkün değil, ama mesela Fakültemizde eğitimin şekillendirilmesi ile ilgili yoğun çabalar harcanıyor, yoğun tartışmalar yapılıyor. Bu konuda kurulan komisyonun başkanı ile zaman zaman bir araya geldiğimizde, yaptığımız konuşmalarda da, ülkemizi meşgul eden kavramlardan bir tanesinin çağdaş sanatı takip etmek olduğu ve bu olgunun önemli olduğu konuşulsa da, gündemimizde çok fazla yer tutmadığını düşünüyorum açıkçası. Sanat durağan bir şey değil, sürekli değişiyor. Çünkü yaşam değişiyor. Toplumsal yaşam değişiyor. Sanatçının hayatı yansıtan birey olması sıfatı ile değişen koşullarda yarattığı ürünlere de bu değişimleri yansıtması gerekiyor. Örneğin yine Bauhaus'daki ilk öğretmenlerin sanatçılar olduğu vurgulanmış; bunlardan ikisi herkesin çok iyi bildiği, Wassily Kandinsky, Paul Klee gibi sanatçılar ve başka sanatçılar. Modern resim ile ilgili göze çarpan bu iki ismin önemli olduğunu biliyoruz. Bu sanatçılar o günkü sanata, Bauhaus'a da kendileri de bir üretici sıfatı ile katkıda bulunmuşlardır. Geleneksel kavramlardan uzaklaşarak, resim sanatında mevcut geleneksel kavramlardan uzaklaşarak, soyutlamaya ve sanatsal tasarım yasalarını analiz etmeye yönelmişler ve bu bağlamda yayınlar da oluşturmuşlardır. Merak edenler okumuş ve yapmaya çalıştıkları şeyi anlamaya çalışmışlardır. Aslında geçmişe bakıldığı zaman daha geçtiğimiz yüzyılın

başlarında gelişme dönemleri içinde olan yaklaşımların, bugün de çağdaş sanatın gündeminde olduğu söylenebilir. Yani çağdaş sanat onlardan çok da farklı bir yaklaşımın peşinde hareket etmiyor denilebilir.

Aslında biraz önce Tayfun Bey'in belirttiği gibi geçmişi sorgulamaktan ziyade bugün nerede olduğumuzu anlamak lazım... Bu kurum az önce Tayfun Bey'in de özetlediği gibi, biliyorsunuz geçtiğimiz sene 50. yılını kutlamıştı... Bu sürenin yaklaşık 20 yılı Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda, geri kalanı da Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde geçmiş. Ben bu kurumda en eski olan kişilerle sayın Aslıer, sayın Erol Eti, sayın Hüsamettin Koçan ve şimdiki Dekanımız da dahil olmak üzere yaptığımız sohbetlerde, anılarda veya akılda kalan tortu veya birikimin, hep öne çıkanın açıkçası Tatbiki dönemi olduğunu hatırlıyorum. Tatbiki'den mezun olan arkadaşlarımızın da Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi hakkında bir şeyler söylediklerini pek hatırlamıyorum.

Herkes Tatbiki'den bahsediyor. Tatbiki'deki insan ilişkilerinden, en başta insani ilişkilerden, bir aile ortamı olduğundan ve tabii ki üretmek içinde her türlü ortamın hazır olduğundan... Tabii bir yandan, 1919 yılında dünyaya böyle özgün bir sanatsal çıkış hediye eden Almanların buraya gelip, bu eğitimi burada kurmalarından ve burada bu disiplini içselleştirmelerinin de farkından çok bahsediyorlar. Sonrasında aslında bizim bir başka farkı ortaya koymamız gerektiğini düşünüyorum. Yani bunun altını çizmek gerektiğini düşünüyorum. Bu kurum 1980'den sonra, 12 Eylül ihtilalinin bir ürünü olan YÖK'ün kurulmasından sonra üniversiteye bağlanmak zorunda kaldı. Çünkü burası geçmişte Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir yüksekokuldu... Kendine bir üniversite çatısı arıyordu. En uygun çatı da Marmara Üniversitesi çatısı oldu o günün koşullarında. Üniversite çatısının altına girildiği zaman da akademisyenlik kavramı gündemimize girmek durumundaydı. Girdi mi acaba? O tartışmaya açık bir alan bana sorarsanız. Şimdi üniversiter bir kurum olma sıfatımız ile evrensel geçerliliği olan bilgi üretiminin de, teori üretiminin de sanatın yanına eklenmesi gibi bir meselenin de bu kurumun sorunları haline gelmesi gerektiğini düşünmek gerekiyor. Yani bunu bugüne kadar ne kadar düşündük? Bilemiyorum ama bugünden yarına doğru eğitimde esas temelin, sanatı oluşturan felsefeyi ve bilgiyi yaratmak olduğunu ve bu koşulları oluşturmadığımız zaman, denemenin deneme olmaktan öte bir anlam taşımayacağını, neye hizmet ettiğini anlayarak hareket etmenin bir faydası olacağına bakmak gerektiğine inanıyorum. Çünkü ben sinema sanatı açısından bunu takip ederim. Sanat alanında diğer konularda uzman olduğumu iddia etmiyorum. Ama batı dünyasındaki uygarlık sürecinde, örneğin 1789 Fransız İhtilali'nden, Orta Çağdaki Reform ya da Rönesans'a kadar giderseniz bir takım zor-

lukların dönüşümü olduğunu görürsünüz. O dönüşümler toplumlara yansımışlardır. Halbuki bizim ülkemizin kendi geleneksel yapısının düşünce üretmeye ve farklı kimlikler üretmeye müsait olmamasından dolayı, bunların konuşabileceği bir zemininin ortaya çıkması Cumhuriyet'in kurulması ve sonrasında karşımıza çıktı. Ama acaba koşullar böyle mi gelişti? Bunu da tartışmak lazım tabii... Çünkü bu süreç içerisinde baktığımız zaman sanattaki pek çok yaklaşımın da batı da neler oluyor bakış açısının, Türkiye'de bunlar neden yapılamıyor? İz düşümünü takip etmekle paralel geliştiğini görüyoruz. Halbuki, modernizmden bahsettiğimiz zaman, örneğin mesela bizim alanımızda bir sanat olarak, sinema sanatının bir parçası olmayan ama elektronik kamera ile üretilen video-art dediğimiz hareketli resimlerin bile çıkış noktasının, bir takım bağlantıları var. Çünkü bunun bağlantıları birçok sanattan zemin bulabildiği gibi modernizmin ürettiği, aslında başka alternatifler bulma çabalarından şekillenmiş olabilir. Ama biz bugüne kadar ülkemizde ve özellikle günümüzde sanat eğitimini verirken veya sanatı üretirken, bunları doğuran temelleri ne kadar sorguluyoruz. Sanatı şekillendiren çerçevenin böyle bir zeminden beslenmesi gerekiyor bence. Tabii bu bir süreç meselesi. Bu süreç ne kadar yaşandı bilemem ama bugüne yine dönüp baktığımız zaman, yani Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne baktığımız zaman, burada önemli bir şey var tabii. Şimdi öncelikle bu yapıda var olan öğretim elemanlarının eğitim verirken yaklaşımlarının "İyi düzeyde sanatçı olmak" ve "sanat üretmek" meselesinin biraz dışında da olması gerekiyor. Çünkü akademisyenlik dediğimiz zaman, akademisyenlik, sokakta ki herhangi bir ressam veya sanatçıdan daha farklı düşünebilen ve düşüncelerini kavramsal bir zemine metod kullanarak oturtabilen ve bu bağlamda sanatın teori ile ilişkisini kurabilen kişi demek. Yani sanat alanında akademisyen olacak kişi, aynı zamanda salt resim yapmayacak, film çekmeyecek veya grafik tasarımı yapmayacak, bunun teorisini de yapacak. Yani bunu belki herkes yapmayacak. Çünkü örneğin bugün, Türkiye Cumhuriyeti Üniversiteleri'nin, ikiye ayrılması söz konusu. Bunlardan bir kanadı araştırma üniversitesi, diğeri eğitim üniversitesi olmak üzere. Aslında dünyadaki başka üniversitelerde de böyle bir yapının varlığı gözlenmektedir. Hayatta her ünvanı olan kişi araştırmacı değildir. Veya her akademik ünvanı olan kişi eğitime çok fazla vakit ayıran kişi değildir. Örneğin çok önemli bilim adamı Isaac Newton, üniversitede çalıştığı ve yaşadığı dönemlerde çok az ders vermiştir. Temel amacı araştırmalarına yönelik olmuştur. Zaten üniversitede var olan sistemde profesörlük, doçentlik ve yardımcı doçentlik ünvanlarını akademisyenlere belli bir süreyi tamamladıkları için vermiyorlar. Araştırmalar yaptıkları, bilime ve sanata yeni katkılar sağladıkları için bu ünvanları veriyorlar. Demek ki işin temelinde araştırma mantığı var. Burada buna yaklaşan ne var diye bakarsak, mesela Tayfun Bey'in de dediği gibi, akademik kimlik

olgusu ne kadar tartışılabilir olsa da, bu bağlamda benim de görüşüne katıldığım bir lisansüstü eğitim süreci var. Mesela Tatbiki sonrasında, Fakülte sürecinin başlaması ile birlikte belki de en önemli oluşumlardan biri, eğitimin lisans seviyesinden, bir başka seviyeye doğru çıtayı yükseltme çabası içine girmiş olması... Yani Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlilik eğitimine başlanması... Bu tabii 12 Eylül öncesinde, YÖK öncesinde Fakültelerin bünyesinde yürütülen bir eğitimdi. O zaman Fakülteler lisans eğitiminin yanında yüksek lisans ve doktora eğitimlerini de yürütürlerdi. O zaman sanatta yeterlik eğitimi yoktu zaten. Sonra Enstitüler oluşturuldu. Şimdi yüksek lisans ve doktora, sanatta yeterlik eğitimleri Enstitülere bağlı olarak yürüyor. Bu çerçevede Fakültenin neredeyse her Bölümü, yeni kurulanlar haricinde, Anasanat Dalı statüsüyle, lisansüstü eğitimine de başladılar.

Tabii lisansüstü eğitimin, üniversite fikrini oluşturan zemine çok ihtiyaç duyulması gereken bir alan olması gerektiği önemli. Ben uzunca bir süredir Güzel Sanatlar Enstitüsünün içinde olduğum için ve hala Enstitü Müdürü olduğum için de bu sürecin nasıl yürütüldüğünü ve ne tür bir gelişme içinde hareket ettiğini daha yakından gözlüyorum. Bu eğitime bütün olarak baktığımız zaman, lisans bağlamındaki eğitimin aslında lisansüstü eğitimden de biraz daha destek alarak, lisans eğitiminin de daha kapsamlı ve teorik seviyede inşa edilecek bir bağlamda gelişmesi gerektiğini söyleyebilirim. Süremin sonuna geldiğimin farkındayım. Çok kısa bir iki şey eklemek istiyorum bu konu ile ilgili olarak.

Bu dönemdeki gelişmeler bence sürüyor. İçerik eksiklikleri belki tartışılabilir. Ama en azından mesela bizim Bölümümüz Sinema TV Bölümü, Heykel Bölümü, Fotoğraf Bölümü, Temel Eğitim Bölümü gibi nispeten yeni sayılabilecek bölümlerden sonra Müzik Bölümü ve Canlandırma Film Bölümü gibi Fakültede yeni bölümler kuruldu. Bu bölümlerle Fakülte bir zenginliğe kavuştu. Diğer yandan bu kurumun eskisinden farklı olarak sadece sanat üretmeyip, herkes için geçerli olmasa da teorik çalışmalar yapmanın gerekli olduğunu fark ederek bu araştırmalar konusunda da yeni yol arayışlarına girdiğini ve bunun farkındalığını yaşadığını düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Ben teşekkür ediyorum. Sözü Sayın Dekan Prof. Nazan Erkmen'e veriyorum. Buyurun.

Prof. Nazan Erkmen: Teşekkür ederim hocam. Sağ olun. Kurumumuz Bauhaus Ekolü ile kurulmuştur. Ancak Bauhaus' u aşmış ve bu yolda büyük aşamalar kaydetmiştir. 1982' den bu yana da kurumumuzda çok büyük bir ilerleme olmuştur. Bauhaus kökeninde olsak bile, bizler çağdaş sanatın öncüleri olarak bu ülkenin en önemli sanatçıları arasında yer almaktayız. Bugün dünyada anılan

en önemli sanat fakültelerinden birisiyiz. Bu fakülte hiç yapılmayanı deneyen bir kurumdur. Bu kurum dünya da yeri olan çağdaş bir güzel sanatlar fakültesidir. Yine çağdaş bir eğitimin öncüsüdür. Kurum sürekli olarak kendini yenilemektedir. Yeni atölyeler açılmaktadır. Dün "Serigrafi Atölyesi" açılmıştır. Bu yıl sonunda da "Sıcak Cam Atölyesi" açılacaktır. Atölyelerin açılması birbirini izleyecektir. Fakültenin tüm öğretim elemanları eğitimi masaya yatırmıştır. Bunun başkanlığını da Sayın Prof. Tayfun Erdoğmuş yapmaktadır. Sınavlar hem ekipler halinde, hem de kurumun bütün hocaları tarafından tek tek tartışılmış, herkes tarafından masaya yatırılmıştır. Eğitim konuları da devamlı olarak Fakülte Kurullarında ele alınmaktadır. Her bir konu tek, tek incelenmektedir. Teori konusuna gelince, bu kurumun hocaları hem teori, hem de uygulama açısından bizzat donanımlı olmak zorundadır. Taşıma su ile teori donanımını elde edemeyiz. Elbette ki teori derslerini arttıracağız. Ama dersleri veren her hoca hem kendini yenileyerek, hem de çağdaş literatürü izlemek yoluyla kendi yenilemek ve bu yolla eğitime katkıda bulunmak zorundadır. Çoğu atölye misyonunu doldurduğu görüşü ile kapatılmıştır. "Kredili Sistem" bu fakülteye getirilmek zorundaydı. Çünkü Erasmus- Socrates mübadele programına uymak zorundaydı. Bu programa katıldığımızdan bu yana, 37 Erasmus-Socrates eğitim partnerimiz oldu. AIAS kurumuna üyeliğimiz ile birlikte şu anda 53 uluslararası eğitim partnerine sahibiz. AIAS bağımsız sanat ve tasarım fakültelerinin bağlı olduğu bir kurum. Türkiyeden katılımcı tek fakülteyiz. Bizim için çok büyük bir ayrıcalık oluşturuyor. Arzu ederseniz hangi ülkelerle Erasmus-Socrates anlaşmamız olduğunu da size kısaca söyleyebilirim. Amarrika'dan University of Cincinaty, Almanya, burada 5 kurum var, Dortmund, Berlin, Koblenz, Bielefeld, Coburg, Avusturya' dan Academie Der Bildenden Künste, Wien ve Kunst Universtat Linz, Belçika' da 5 isim var, La Cambre, Katholieke Hogeschool Mechelen, Provinciale Hogeschool Limburg, Hogeschool Gent, Ecole Superieure Des Arts St-Luc Bruxelles, Fransa' da Ecole Nationale Des Beaux- Arts De Lion, Hollanda' da Aki Artez Kraliyet Akademisi, Royal Academy, Groningen, AKI, St Joost-Academy of Art and Design Breda, İngiltere' de New Castle, İtalya' da 7 Güzel Sanatlar Fakültesi var vs. Hepsini tek tek saymayacağım. Litvanya, Macaristan, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovakya. Finlandiya'da bulunan Güzel Sanatlar Akademileri. Hemen hemen uluslararası bir eğitim sürdürüyoruz diyebilirim. Okulda her gün bir yabancı hoca yada eğitimciler bulunuyor. Kurumdan devamlı olarak öğrencilerimiz eğitime gidiyor. Şu anda 5 öğrencimiz İspanya' ya gitmiş durumda. Dünyanın her yerindeler.

Size bilgi vermek içinde kimler nereye gitti 1.5 sene içerisinde anlatmak istiyorum; Toplam 56 öğrenci yurt dışında eğitim görmeye hak kazandı. Bunlardan 2'si 2007–2008 de yurt dışına git-

mek üzere hazırlıklarını sürdürdüler. 14'ü bahar sömestrinde öğrenimlerini tamamladı, geri döndü. Bir öğrenci eğitiminin geri kalanını yurt dışında sürdürmeye karar verdi. Bugüne kadar toplam 28 yabancı öğrenci kurumumuzda eğitim gördü. Bunlardan 5 i 2007-2008 Akademik yılında kurumumuzda öğrenci olmak üzere hazırlıklarını sürdürüyor. 4 yabancı öğrenci 2006-2007'de öğrenimlerini tamamladılar. Fakültemizde şimdiye kadar 19 yabancı öğrenci öğrenimini tamamladı. Bizden 3 öğretim üyesi yurt dışındaki okullarda tanıtım ve workshop yaptılar. 6 öğretim üyemizde 2007-2008'de workshop yapmak ve kurumumuzu tanıtmak üzere çeşitli okullara gideceklerdir.

Aynı şekilde Bauhaus kurumları ile gerçekleştirdiğimiz etkinliklerimizde ilk defa kurumumuz dışarıda fakültemizi temsil etme hakkını elde etmiştir. Aki Sanat Festivali'ne katılmış ve burada çok büyük bir etkinlik gerçekleştirmiştir. Ve hatta Hollanda hükümetinden de teklif almıştır. "Doğu Batı Giyim Sentezini hazırlayın" diye. Hollanda gazetesinde, İspanya dergisinde yaptıklarımız etkinliklerin basında yer aldığını büyük bir mutlulukla görüyoruz. Bütün bunlar kurumumuzu, üniversitemizi ve ülkemizi en iyi şekilde temsil etmemizi sağlamaktadır. Ayrıca, insanlar milyarlarca paralar harcayarak yabancı ülkelere gidip eğitim almaktadır. Bizim uygulamamızda uluslar arası eğitim öğrencilerimizin ayağına kadar gelmektedir. Dünyada nasıl bir eğitim uygulandığını hemen hemen her gün bu kurumda yeralan uluslar arası workshoplar, konferanslar, sergilerle öğrencimiz tanıma şansına sahip olmaktadır. Bu bir ayrıcalıktır.

Fakültemiz bunca Güzel Sanatlar Fakülteleri arasında Uluslararası Öğrenci Trienalini gerçekleştiren tek fakültedir. Bunu değerli hocamız Sayın Prof. Erol Eti başlatmıştır. Kendisine minnettarız. Ve Sayın Hüsamettin Koçan'ın döneminde de sınırları sonsuz genişlemiş,adını da bütün dünya' da duyurmuştur. Geçen yıl 41 kurum, 35 ülke, 350 yabancı öğrenci, 56 yabancı hoca katılmıştır. Bu çok büyük bir başarıdır. Fakülte birincileri "Dünya Diploma birinciliği" için yarışacaktır. Sürdürdüğümüz bu en üst düzeyde uluslar arası ilişkilerle gerçekten de biz bir Kültür Bakanlığı görevi yapıyoruz diyebilirim. Önümüzdeki sene çok büyük bir mutluluk ile söylüyorum. Bauhaus' un en önemli 19 okulu dekanları ile ve öğrencileri ile fakültemizde büyük bir sempozyum gerçekleştirilecektir. Ayrıca uluslar arası kurum öğrencileri ile Workshoplar düzenlenecektir.. Şimdi bütün gücümüzle bu oluşumlara hazırlanıyoruz.

Atölyelerimizi tekrar konuşuyoruz. Kredi saatlerinin dışında da açmayı düşünüyoruz. Yüksek Lisans Enstitüsü olan tek fakülte bizim fakültemizdir. Bu çok büyük bir ayrıcalıktır. Endüstri ile ilişkilerimiz

gün geçtikçe çoğalmaktadır. Tekstil Vakfı bize çok büyük bir yardımda bulunmuştur. Röleveleri onların verdiği destek sayesinde bitirdik. İTKİB, İTHİB, İçmimarlar Odası, Ticaret Odası ve diğer Endüstri alanları ile çok büyük bir işbirliği içindeyiz. Bütün amacımız endüstri ile ilgili olan bu ilişkilerimizi daha da yukarıya çekmektir. Mezunlarımızda çalıştıkları endüstride bize büyük destek vermişlerdir. Bu yıl bütün bu fakülte içerisindeki yenilenme, yapılanma bütün bu sektörlerin ve bütün bu sektörlerde yer alan mezunlarımızın sayesinde gerçekleşmiştir. Fakültenin yenilenmesinde eğitimdeki başarısında bütün bu kurumların bizim ardımızda olduğunu sizlere belirtmek isterim. Fakülteyi yenileme girişimleri eğitimdeki kaliteyi arttıracaktır. Bu amaçla da Valide-i Atik Külliyesi'nde yapılan bütün çalışmalarımız sona erdirilmiştir. 31 Aralıkta tüm Rölöveler ve raporlar teslim edilmiştir. Bu fakülte kendine ait olan görevi yapmıştır. Gerisi hükümetten bize gelecek olan cevapta yatmaktadır.

İki yeni bölüm açılmıştır. Birisi Müzik Bölümü, diğeri Animasyon Bölümü... Çünkü bizim amacımız baştan beri bir üniversite olmaktı. Bu bölümlerin açılması da üniversite olmak hedefi iledir. Müziğin bugün resim sanatındaki yeri son derece önemlidir. Animasyon Bölümü için, Grafik Bölümü için, Reklâm Filmleri için, Sinema Televizyon İçin mutlaka Müzik Bölümü açmak zorundayız. Müziksiz bir sanatokulu da düşünülemez. Programlarını yine bizim kurumumuza uygun hale getirmek için de tekrar sizinle tartışacağız. Ayrıca Müzik Bölümü' nün sosyal bir misyonu vardır. Amacımız köy enstitüleri gibi insanların ayağına giderek onlara müziği sevdirmek, onların içerisinden müzik alanında çalışmak isteyenlere yardımcı olmaktır.Bu amaçla kurulmuştur. Peru'daki örnek gözönüne alınarak, yalnız çocuklara odaklanarak, çocuklarla bir orkestra kurulması amacımızdır. Ve bu sayede biz onların yalnızlığını gidereceğiz. Onlara bir meslek sahibi olmalarının yolunu açacağız, onlara birer dost olacağız diye düşünüyorum. 2010 İstanbul Projesi ile öğrencileri ile Proje gerçekleştiren tek kurum fakültemizdir. 2010'da Uluslar arası Trienal' i yapmamız kabul edilmiştir. 50. yıl çok büyük bir dinamizm ile kutlanmaktadır. Ve hala devam etmektedir. Çok yoğun olarak devam etmektedir. Çünkü benim amacım, bütün mezunlarımı ardıma almak, onlarla yoğunlaşmak, kurumla bütünleşmektir. Bu yıl içerisinde fakültemize yapılan desteği göz önüne alırsanız, sınıflardaki yapılandırmaları gördüyseniz, bu birliğin ve beraberliğin her açıdan , kurum bazında son derece önemli olduğunu fark edebilirsiniz. Bu yıl ilk kez heykel sempozyumu gerçekleştirdik. İlk defa Uluslararası bir Yaz Akademisi yaptık. Uluslar arası sergiler devam ediyor, Japon tekstil sergisi, birkaç ay sonra açacağımız Sofya Devlet güzel Sanatlar Akademisi ve İtalyan Çağdaş Grafik Sanatı Sergisi bunlardan bazıları. İlk defa kurumumuzu, Öğretim Üyelerimizi ve öğrencilerimizi sergi yapmak üzere yurt dışına davet ettiler. Bu sergi Ourensee'de açılacak, Mart ayında yabancı öğretim üyeleri kadın sanatçılarla

sergimiz olacak . Ayrıca yabancı eğitim partnerlerimizle Erasmus-Socrates öğretim üyelerinden sergilerle devam edeceğiz. Gerek geçen yıl kabul edilmiş olduğumuz Bauhaus Bağımsız Sanat ve Tasarım Fakülteleri Birliği mensubu AB ülkeleri sanat ve tasarım kurumları ve Erasmus-Socrates partnerlerimizle gelişmekte olan ilişkilerimiz son derece başarılı bir ivmede yükselme göstermektedir. Kurumumuz bu yabancı eğitim partnerleri listesinde en ön sırada gelmektedir. Fakültemizde hemen hemen hergün bir yabancı öğretim üyesi tarafından workshop, seminer yada bir sergi gibi etkinlikler sürekli olarak yerini almaktadır. Kurum bir kültür elçisi olarak ülkesini ve fakültesini yurt dışında büyük bir başarı ile temsil etmektedir. Göstergelere baktığımızda ne Kadar çok öğrencimizin yurt dışına eğitime gittiğini ve bu kurumlardan da bize ne kadar çok öğrencinin eğitime geldiğini göreceksiniz. Ensad, Sofya Devlet Akademisi, Rietveld ve Dankook Üniversitesi gibi pek çok kurumla yaptığımız ikili anlaşmalarda ulualararası eğitim programımızın başarılı örnekleri. Bugün 53 yabancı uluslar arası eğitim partnerimizle sürdürdüğümüz başarılı ilişkilerin devamını diliyorum. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar çok teşekkür ediyorum.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Ben teşekkür ederim. Evet, ilk turumuzu tamamladık. İkinci turumuzdaki zamanımız biraz daha dar. Bu yüzden de daha kompakt, daha öneri geliştiren kısa konuşmalar yapabilirsek, ikinci aşamaya yine Prof. Günay Atalayer ile başlamak istiyorum. Bölümler üstü bir yaklaşımınız olursa daha çok memnun olacağım. Genel bir fakülte eğitimi ne olmalıdır? Biz bir kere kamu kuruluşuyuz. Kamu kuruluşu olmamız bize ekstra bir görev yüklüyor mu? Bauhaus'un en temel görevlerinden birisi Bauhaus'un yaşamla buluşmasını sağlamak. Mesela duvar resimleri, duvar resimleri odanın içerisine yapılmaz. Sokaklara yapılır. Biz sanatın daha kamusal alanları ile sanatın daha tasarımsal alanları ile ilgilenmek üzere kendimizi konumlandırabilir miyiz? Önümüzdeki yüzyılı, biz Trienal'den bahsediyoruz. Trienal bundan 15 sene önce küçük bir öğrenci grubu ile oluşturduğumuz fikirdi... Ve Erol hocamın dekanlığı sırasında bu hayata geçti. Yani onun bunu uygulaması bir vizyondu, öngörü idi. Ve biz bunu uyguladık. Bizim şimdi yeni öngörüler oluşturmamız ve bunların üzerine düşünmemiz lazım. Evet, önce biz kendi kurumumuzu yerden yere vurmalıyız ki, daha ileriye gidelim. Aslında kurum olarak, kapasite olarak hiç de kötümsenecek bir durumda değiliz. Kendimizi eleştirirken haksızlık etmeden eleştirelim. Benim sizden ricam bu kısa dönemde biraz daha Fakültenin genel vizyonuna ilişkin öneri getirirseniz sonuç olarak biraz daha somut verilere ulaşmış oluruz. Teşekkürler. Buyrun Günay hanım.

Prof. Günay Atalayer: Uyarılarınıza dikkat ederek konuşmaya çalışacağım. Ben bazı başlıklar çıkar-

dım. Tabii yine bölümü temel alarak söyleyeceğim. Haksızlık etmemek için diğer bölümlere... Ama bunlar ortak paydalarımız olan şeyler diye düşünüyorum.

Bir kere şu anda Tekstil Sanatları Bölümü'nün temel olarak kabul ettiği ve üzerinden yürüdüğü eğitimine ilişkin başlıklardan bir tanesi deneysel çalışmalarını sürdürmek... Bu hem geçmiş, hem geleceğe yönelik tasarımlarımızda bize yol gösterici. Bu konuda dal seçilmeli. Ve her dalda ve derslerde deneysel çalışmanın önemi devam etmektedir. Tekstil Tasarımında araştırma ve geliştirme çalışmaları, kısaca ARGE dediğimiz konuda, hem düşünsel boyutta, hem pratik düzeyde, sektörle ilişkiler düzeyinde bunlara önem verilmektedir. Ve tam da sektörün ihtiyacı olan alan burası olduğu için bizim de buna cevap verebilmeye çalıştığımızı söylemek mümkün. Yeni Tekniklere gelince, tabi tekstil sektörümüz ülkemizin en önemli endüstri alanlarından biri. Hem tarihi bağları olan, hem geleceğe yönelik ve şu an bulunduğu konum itibari ile de, dünyanın keşfettiği yeni teknolojilere ve bunlara ayak uydurarak katma değer ürün yaratma amacında. Marka oluşturma gibi bir hedef var önümüzde. Dolayısı ile Tekstil Sanatları Bölümü olarak yaratıcı eleman ihtiyacını buradan doldurmaya çalışmaktayız. Ve onların bu ihtiyacına cevap vermek gibi bir misyonumuz var. Bu anlamda da yeni teknikleri öğrenmeye, bunu hem sektörün içinde öğrenmeye hem de kendimiz burada bilgi olarak öğrenciye duyurmaya çalışmamız gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda adımlar devam ediyor. Bizim eğitimimizde temel olan malzemedir. Ve bu Bauhaus'dan da kaynaklanmaktadır. Tüm bölümlerin söylediği bir şey, malzeme konusunda en iyi malzemeleri her türden tanımak ve deneysel olarak uygulamak, yine tekstil bölümünün önemsediği bir unsur... Biraz önce serbest tekstillerden söz etmiştim. Eğitimde bu anlayış yine sürmekte ve gelecek için bunun önemli bir öngörü olduğunu da düşünüyorum. Ve bölümdeki çalışma arkadaşlarımın da birçoğunun görüşü bu doğrultuda. Ve serbest tekstiller konusunda yani, burada yapılan yaratıcılığın teknolojinin ihtiyaçlarına cevap verecek bir çıkış, bir buluş olacağı görüşünde eğitim sürüyor. Yeni malzemeler konusunda hem onların keşfi, hem bulunanların kullanılması konusunda da adımların devam ettiğini söyleyebilirim. Tekstil sektörünün ihtiyacı olan alana şu anda odaklandığını söylemek mümkün... Ama sektörün bunun ötesinde başka teknik ihtiyaçları var. Belki eksik olduğumuz alanlardan birisi bu. Çünkü burada da ekonomik bir destek söz konusu... Eğer sektörler bunu başarabilirse onların desteğinde her halde bizim buluş ve bilgi yanımız bu ekonomi ile birleşince sektöre katkı olarak döner diye düşünüyorum. Öte yandan sadece sektörde çalışan değil, ama serbest çalışan tekstil tasarımcılarının olduğunu da düşünürsek bir yandan o misyon hala devam ediyor.

Biraz önce konuşmacıların da işaret etmiş olduğu gibi, Lisansüstü eğitimi, bazı eksikliklerimizin olduğu bir alanımız. Bunun yeniden gözden geçirilmesi gerektiği ve eksikliklerinin tamamlanması, buna yönelik kararlar alınması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu alanda ilk başlangıçta yeni olmanın verdiği bir belki acemilik söz konusu idi. Ama bu gün birçok Güzel Sanatlar Fakültesinde de yüksek lisans eğitimi var. Belki onlarla da yardımlaşarak bu konudaki boşluklar doldurulabilir. Bu boşluklar, bazı teknik uyuşmazlıklardan tutun da, işte derslerin adları, içerikleri ya da eleman bulmak gibi konulara kadar gidebilir. Burada ayrıntısına giremeyeceğim birçok konu var. Bu sorunların aşılması ve bu programın gerçekten geleceğe yönelik bizi donatmak üzere yeniden örgütlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Ve birikimimizin bilgiye dönüşmesi konusundaki eksikliklerimizin de burada yattığını düşünüyorum. Çünkü en büyük eksikliklerimizden birisi çok fazla üretip, bu ürettiklerimizin yazılı, ya da başka biçimlerde, kalıtsal bir şeye yani bir belleğe dönüşmediğini düşünüyoruz. Bunu gidermek doğrultusunda da çalışmak gerekiyor. Biz eğitim içerisinde geleceğe dönük şunu ifade ettik. Stajlarla olan ilişkilerimizde, "Tekstil Tasarımcı" adı ile üç dalda mezun olan öğrencilerimizin tasarımcı olarak çalışmak yanı sıra, başka bazı bilim alanlarında, ya da bazı ekip çalışmalarında yer aldığını gördük. Dolayısı ile stajlarımızın bu üç dalın dışında başka dallara da kayabileceği gibi bazı izlenimler var. Örneğin, tasarım yönetimi gibi (tekstil tasarımını kastederek söylüyorum) bir elemana ihtiyaç duydukları, yani altında başka tasarımcıların olduğu bir tekstil tasarımcıya ihtiyaç duyulduğunu söyleyen sektör temsilcileri oldu. Dolayısıyla Yüksek lisansta bu doğrultuda donatılan elemanlar olması gerektiğini düşünüyoruz. Örneğin müşteri temsilciliği gibi, olanlarda tekstilde yine iş olanakları ortaya çıktı. Üretim asistanı, ya da tasarım asistanı gibi isimler var. Dolayısı ile bu isimlerin getirdiği belki bazı ihtiyaçlar bölüm içinde dile getirilip, donatılmalı diye düşünüyorum.

Kamu kurumu olarak ise, bölüm olarak örnek olmak öncü olmak gibi bir misyonu üzerimizde hep gördük. Başkaları bizde görür mü bilmiyorum ama bu sorumluluğu biz taşıyoruz. Dolayısı ile de bazı yanlışları düzeltmeye yönelik kendi eğitimimiz adına söyleyeyim, bir kere Türkçe literatür açısından yanlışlarımız var. Bize düşen görevler var. Çünkü bu sektör yabancı dillerle zenginleşmiş. Ya da geçmişten, ya da gelenekten gelen bazı örneklerle zenginleşmiş durumda, ancak bunların bilgiye dönüşmesi sürecinde Türkçe olarak kazandırılması gerekmektedir.Buda bir çalışma alanı ve bizim bu konuda örnek olmamız gerektiğini düşünüyorum. Bölümler, ana dallar da elemanların adlandırılmasından tutunda, piyasada çalışma koşullarına kadar geniş bir çalışma alanı. Ve yapılan yarışmalarda tasarımcıya verilen önem kadar bize yine roller düştüğünü düşünüyorum. Bu konuda da yaptığımız çalışmalarda örnek bazı uygulamalar yapmaya çalışıyoruz. Her halde bu konudaki görevimize devam

edeceğiz. Teşekkür ederim.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Teşekkürler Günay hanım. Barbaros bey buyrun. Biraz çabuk olalım, çünkü bu hızda gidersek diğer oturumun zamanından çalacağız. Buyrun.

Prof. Barbaros Gürsel: Ben kısaca özetlemeye çalışayım. Biz fotoğraf bölümü olarak, 1994'de Sayın dekanımız Prof. Erol Eti zamanında kurulmuştuk. Ve arka tarafta bağışlarla bir bina yaptık. Halen oradayız. İlk olarak Grafik Bölümünde yer alıyorduk. Grafik Bölümü'nden ayrılarak kurulduğumuz için. Zaten bunca yıldır, yani tatbiki zamanında başlayan, 1957'de rahmetli Vehbi Yazgan hocamızın başlattığı bir eğitim. Güler Ertan'ı yetiştirdi ve ardından beni yetiştirdi. Ve biz de çok iyi bir eğitim bölümü olarak yine hizmet vermeye devam ediyoruz. Sağlam bir ekip kurduk, gerçekten böyle bir şansımız oldu. Kâğıt üzerinde 94'te kurulduktan sonra, 95'ten itibaren öğrenci alışımız var. Bu güne kadar devam etmekte bundan sonra da devam edecektir.

Biz yukarıdaki anlayışa uygun, geniş bir yelpaze olarak gerçekten yaratıcı yönü olan, malzemeyi tanıyan, bununla ne şekilde neler yaratabilirimi düşünen bir yaklaşım içinde, öğrenci ile baş başa olmak istiyoruz. Doğrudan doğruya fotoğrafa gönül vermiş, yaklaşımı çok bilinçli bir öğrenci kitlemiz var. Giriş sınavlarında fotoğrafı isteyen 100–150 kişi kadardır. Maksimum bu rakamdır. Biz onların içinden 16 kişiyi alıyoruz ve eğitimimize devam ediyoruz. Bizim geçmişe baktığımız zaman eğitimimiz nereden geliyor? İşte Bauhaus kökeni, Almanya'daki okullarda yetişmiş Şinasi Barutçu'dan başlayarak, Vehbi Yazgan, Güler Ertan ve ben ve sonraki gelen arkadaşlarla eğitimi devam ettirmeye çalışıyoruz. Kökende bu anlayış zaten hep var. Biz bundan sonra ne yapmak istiyoruz? Teknolojiyi çok yakından takip etmek istiyoruz. Bu bizde biraz eksik, yeni malzemelerle çalışmak istiyoruz. Maalesef buna olanak yok. Piyasadan geri kalıyoruz. "Fotoğraf Araştırma Merkezi" kurmak istiyoruz. Bizim önümüzde hedeflediğimiz bir şey de budur. Bunu belki ilk defa duyuyorsunuz. Dışarıdan da talepler var. Belki Döner Sermaye çalıştırılarak bu hizmet verilebilir. Çünkü geçmiş günlerin fotoğrafları negatifleri aşınmış olarak geldi. Ve bize bilirkişi olarak başvurdular. Bununla Bülent Erutku ilgilendi. Yani böyle istekler de var. Bu hizmeti de vermemiz lazım. Biz önce, ben Güler hocamla, sonra da Bülent Erutku ile mümkün olduğu kadar, başlangıç olarak fotoğraf deyimlerini Türkçeleştirdik. Ve böyle bir sözlüğü piyasaya sunduk. Bu sözlük piyasada şu anda var. Bunu da bu arkadaşlarımızın büyük hizmeti olarak görüyorum ben. İleriye yönelik olarak... Geçmişte iki tane teknisyenimiz vardı bizim. Fotoğraf atölyesi olarak Grafik Bölümü içerisindeyken... Şu anda

"sıfır" bölüm olarak... Atölye içerisinde o zaman iki teknisyenimiz vardı. Maalesef bu da eksikliğimiz. İnşallah ilerisi daha iyi olacak diye düşünüyorum. Ve sözümü burada bitiriyorum. Teşekkürler.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Ben teşekkür ederim. Sayın Vardar kısa tutmanızı rica ediyorum.

Prof. Bülent Vardar: Ben burada yalnız önerilerden bahsedeceğim. Ben yalnız biraz önce Sayın Dekanımızın söylediklerini belirtmemiştim. Onların çok önemli olduğunu ben de düşünüyorum. Trienaller ve Uluslar arası ilişkiler çok büyüdü. Ve okulun geleceğinin burada olduğunu düşünüyorum. Bu bağlamda bir öneri belirtmek istiyorum. Bu okulun ana hedefi, ulusal düzeyde bir güç merkezi olmasının ötesinde, uluslararası ilişkileri büyüten ve bu işlere katkı sağlaması gereken bir kurum olmasının gerektiği yönünde düşünüyorum.

Kamu üniversitesi olmak da bize bazı avantajlar getiriyor. Ama bazı dezavantajları da var. Nedir onlar? Kaynak sıkıntısı. Örneğin Barbaros Bey'in de söylediği bizim de bölüm olarak, Sinema Televizyon Bölümü olarak bazı hedeflerimiz var. Uluslararası düzeyde olmasa bile, yetkin bir ulusal arşiv, görüntü ve sinema arşiv oluşturmak. Ve bundan araştırmacılarında faydalanmasını sağlamak... Diğer yandan teknik malzeme sıkıntısı çekiyoruz. Bu tabi kurumun çözebileceği bir mesele değil. Başka finansların, başka kaynakların sağlanması gerekiyor. Ayrıca şuna inanıyorum, bir dekan veya bir bölüm başkanı kurumun işletmecisi gibi çalışmak zorunda değil. Devamlı sağdan soldan şeylere bir dekan zamanını harcarsa, kuruma harcayacağı akademik yön vermelerden çalıyor demektir. Bu onu da yoran bir şeydir. Bu kaynaklar nasıl daha fazla gelir, bunun yollarına bakmak gerektiğine inanıyorum açıkçası. Bir de lisansüstü düzey açısından bir şey söylemek istiyorum. Enstitü altyapısını süratli bir şekilde geliştirmektedir. Bugün çağdaş otomasyona geçme sürecine uyum sağlayabilecek ve bu konudaki teçhizatını oldukça ilerletmiş durumdadır. Bu durumuyla da Türkiye' deki Güzel Sanatlar Enstitüsü olarak tek örnek olduğumuzu zannediyorum. Eğitimimizi daha geliştirmek ve sorgulamak adına 2009 yılının 2 ve 3 Mart günlerinde gerçekleştirilecek bir sempozyum yapacağız. "Sanat ve Tasarım Alanlarında Lisansüstü Eğitim Sempozyumu". Biraz önce Günay hocamın da söylediği pek çok sorunun cevaplanmasına katkı sağlayacak bir süreci oluşturacağız. Ama diğer yandan bazı geleneksel yöntem ile ilgili yasa ve önerileri vardı. Bu konu da YÖK'ün gündeminde çözülmediği için bizim tarafımızdan çözülmesi olanaklı değil. Teşekkür ederim.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Teşekkür ederim. Sayın Dekan buyurun.

Prof. Nazan Erkmen: Kurumumuzun amacı Türkiye'de çağdaş sanat'ın öncüsü olmaktır. Ve bunu da büyük bir başarı ile gerçekleştirmiştir. Fakülte yaptığı her etkinlikle sanatı yaşamla buluşturmaktadır. Açtığı sergilerle kültür merkezi görevini sürdürmektedir. Topluma açık kurslar ile ilgili aynı görevi başarmaktadır. Uluslararası Yaz Akademisi ve Trienal ile dünyadaki tüm sanat öğrencilerini birleştirmekte ve ülkenin sanat eğitim metotlarını dünya sanat öğrencilerine tanıtmaktadır. Ve onları bu alanda buluşturmaktadır. Gerçekleştirdiği her etkinlikte kurumun sanatçısını dünya sanatçıları ile buluşturmaktadır. Ve dünyaya açılmış bir kurumdur. Örneğin bu yıl, Grafik Bölüm Başkanı Sayın Sema Ilgaz Temel PAN müzesinde dünya sanatçıları ile bir uygulamalı çalıştayı gerçekleştirecektir. Ve dünyanın bu çok önemli müzesinde diğer sanatçılarla yer alacaktır. Bu etkinlikler sanatçılarımızın sanatlarını uluslar arası alanda yaşamla buluşturmanın en önemli öncü çalışmalarıdır. Bu çalışmalar devam edecektir. Kurum dile ağırlık vermek zorundadır. Bu nedenle öğretim üyelerimiz için bu kurumda dil kursu açılmıştır. Zayıflayan, kadro problemleri karşısında öğretim üyelerinin kendi kendileri ile hesaplaşması şarttır. Biz ne yaparsak yapalım, onların burada zorla ilerlemelerini sağlayamayız. Mutlaka yeni bir bina yapmak zorundayız. Ben elimden gelen her şeyi yapıyorum. Mutlaka teknolojiyi güncellemek zorundayız. Rektörlüğümüz gerçekten çok cömertçe davranıyor. Şimdiye kadar istediğimiz her materyali, pek çok bilgisayar verdi bize. Bulamadıklarımızı yine endüstriden istiyoruz. Bu vesile ile arızalı bilgisayarlar yaptırılıyor ve ileri teknoloji bilgisayarlar bağışta bulunuluyor. Öğrencilerimize daha çok vakit ayırmak zorundayız. Gerçekten onların problemlerine çözüm bulmak zorundayız. Onlara iş bulmak zorundayız. Her şeyden önce de Cumhuriyetimizin temelini korumak zorundayız. Bugün en büyük savaşımız bu yönde. Eğer Cumhuriyetimiz devam ederse, bizim sanatımız da yaşamaya devam edecek. Çok teşekkür ederim.

Prof. Tayfun Erdoğmuş: Dilerseniz şöyle bir şey yapalım, bir sonraki panelden sonra soru kısmına geçelim. Buradan başlayacak şekilde. Böylelikle diğer oturumun zamanını çalmamış oluruz. Aslın da 3 dakikamız daha var. Gerçekten saatimizi doldurduk.

Kısaca özet yapmak istiyorum. Bu oturumda diğer oturumlarda olduğu gibi başlangıçta geçmişe dayalı bilgilendirmeler yapıldı. Bu günümüzü daha iyi anlayalım diye. Ve kaygı duyduğumuz birkaç temel şey var. Bizim bir bireyselliğimiz var. Biliyorsunuz Bauhaus'un temeli de buydu. Uygulayarak, yaparak öğrenmek... Ve bu deneyi devam ettirmek eğilimi var gördüğüm kadarı ile. Bunun yanında uygulamaya başladığımız Çift dal, Yan dal meselemiz var. Bu başlangıçtan beri var olan, çok disiplinli ya da disiplinler arasında, renkler ve disiplinler açılımı burada çok yaşadığımız bir bulgu. Bunun

da eğitime yansıtılması belki gerekiyor. Buna bağlı olan akademik kadronun, Bauhaus'dan gelen her şeyden anlayan, her teknikten anlayan insandan daha çok, daha entelektüel, daha dalında uzmanlaşmış, kendi uzmanlık alanlarını oluşturmuş ve derinleştirmiş bir kadroyu oluşturmamız gerekiyor. Bunun öncesinde teknolojik alt yapı konusu, eğer günün teknolojisini algılayamazsak, kullanamazsak, yapacağımız eğitim, sanatçılarımız ve tasarımcılarımız kendi sektörlerinde iş bulmaları, alan bulmaları, fonksiyonel olmaları mümkün olmayacaktır. Dolayısı ile biz teknolojimizi geliştirmek durumundayız. Benim biraz önce sözünü ettiğim bu kamusal olma fikri, tabii ki Devlet Üniversitesi olmanın zorlukları ve sıkıntılarının ötesinde, onun getirdiği bir bağımsızlıktan bahsediyorum. Yani bir yanımızla bir yere bağlıyız ama yaptığımız eğitim ile aldığımız öğrenci ile çok emin bir yerde de durmaya çalışıyoruz. Bunu belki dışarıdan alacağımız, kendi alanımızdan, kendi sektörümüzden alacağımız destekle bu teknolojileri, bu açıkları, bu akademik kadronun gelişmesi ile ilgili oluşturacağımız projeleri bu alandan da finanse etme şansımız olabilir diye düşünüyorum. Teşekkür ederim herkese sabrınız için.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Panel

Bauhaus Ekolü Işığında Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulunun ve Marmara Üniversitesi'nin Dünü ve Bugünü

4. Oturum
Saat 16.30-18.00

Yeni Dönem, Yeni Bölümler, Değişimler

Katılımcılar:
Prof. Güngör Güner *(Moderatör)*
Prof. Şermin Alyanak
Prof. Şerife Atlıhan
Prof. Nilay Büyükişleyen
Prof. Nilüfer Ergin
Yrd. Doç. Hakan Ertem.

Prof. Güngör Güner: Yüksek Lisans'ın kurulum aşamaları. Ve bu oturumda, Yüksek Lisans Eğitiminin bize neler kazandırdığını konuşacağız. Prof. Şermin Alyanak buyurun.

Prof. Şermin Alyanak: Enstitü'ye bir miktar değineceğim. Aslında daha başka bir içerik içinde ama Enstitü'ye de muhakkak değineceğim. Değişimin eksenleri, yeni bölümler, değişimler. Evet, teraviye kaldık diyorum. İyi günler daha doğrusu iyi akşamlar. Yoruldunuz biliyorum. Kısa tutmaya çalışacağım. Nasıl kısa tutacağımı bilemiyorum. Asistanlık, öğretim üyeliği, öğrencilik derken oldukça uzun bir süredir buralardayım. Tam olarak 45. yılı sürdürüyorum. Bir kısmı piyasada da olsa değişim süreçlerini, sadece eğitim değil, ülkenin de değişim sürecinin içinde yaşıyorum. Değişim her zaman ileriye doğru olmadı. Bu yaşantının içerisinde, bazıları da bizim dışımızda etkenlerle veya karar mekanizmalarının baskıcılığı ile kötüye doğru biçim aldı.

Bauhaus Ekolü diye bir şey tutturmuşuz, önce düzelteyim; Bauhaus Ekolü etkileri ile Bauhaus okulunun kuruluş amacı, sanayiye uygun eleman yetiştirmek. Yaratıcılığı üretilebilirlikle birleştiren, teoriyi uygulamayla destekleyen ve yeni teoriler üreten bir eğitim modeli. Maalesef bir efsane olarak yaklaştığımız Bauhaus Okulu durduk yerde çıkmadı. Durduk yerde çıkmadığı gibi geçen yıllar içinde de yeni modeller doğurdu. Peki, bu yeni modeller içerisinde bizim kurumumuz en oldu? En büyük değişiklik ve de doğru bulmadığım değişiklik, Uygulamalı Sanatlar Eksenli Bilimlerin bir şekilde eksenlerinin değiştirilerek, sanatçı olma özlemi içerisinde yapılarını ve programlarını değiştirdiler. Bazı değişiklikler ise YÖK sisteminin üniforma gibi kalıpları içerisinde yaptırılmış bir şekilde kondu. Gece kondu gibi. Doğru bazı değişiklikler ise, değişen ekonominin gereksinimleri çok önceden fark edilerek, yurt dışına yeni dalların eğitimini almak üzere gönderilmesi idi. Bu kişilerin seçilmesi her zaman doğru olmadığı gibi, gidenlerinin bazıları da eğitim bilimlerinin daha açılmadığı, hazır olmadığı bahane edilerek kurumlarına dönmedi. Ve böylece girişimler yavaşladı. Bu yeni birimlerden biri de ülke ekonomisinin, dolayısı ile gelişen endüstrisinin gereksinmesi olan, Endüstri Tasarımcısı yetiştirecek olan, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü'nün kurulması idi. Erken fark edilmişti derken, 60'lı yılların ikinci yarısında,

ilk yurtdışına bu dalda eleman yetiştirilmesi için mezunlarımızı göndermeye başladık. Ve yut dışında seçilen eğitim kuruluşlarının da, Endüstri Tasarımı, Sistem Tasarımı vb. bilimsel araştırmalarla desteklenen yaratıcılık eğitim sistemini kurmuş olan okullardı. Yurt dışında bu yıllarda artık Bauhaus Eğitim Modeli tam anlamıyla demode olmuştu. Yerini "Ulm" Okulu çıkışlı ya da kökenli, tüm dünyada sosyoekonomik değişimin bilincinde olan ülkeler vardı. Daha doğrusu ülkelerde yeni okullar vardı. Biz o zamanki adımızla, Mobilya İçmimarlık Bölümü olarak, bu gereksinimlerin farkında olarak programlarımızı yenilemek değiştirmek girişimi içinde, 70'li yılların ortasında iki ayrı eksen oluşturduk. İdari mekanizmaları yavaştır. Yeni bilgileri hemen kabul etmemeye direnir. Bürokrasinin arkasına sığınır. Geçenlerde dosyalarımı toparlarken, artık bavulumu toplamaya başladım. 0 yıllarda yapmış olduğumuz program önerilerine, koymaya uğraştığımız yeni başlıklara baktım. Ve bir taraftan kendimizle övünürken, bir taraftan da ne kadar atıl ve tembel oluşumuzdan utandım. Son on yıldır Endüstri Ürünleri Tasarımı derslerini veren diğer kurumlar. En birinci, en en birinci, en erken, hatta önce biziz diye övünüyor. Biz ise birçok girişimi daha önce yaptık. Ama mütevazı olarak kendimizi saklıyoruz. Evet, 70'lerin sonunda, 80'lerin başında adı değişmemesine karşın, az bir öğrenci sayısıyla da olsa Endüstri Ürünleri Tasarımı Eğitimine geçiş yapmıştık. Ve bildiğiniz gibi YÖK, yani Yüksek Öğretim Kurulu o dönemin siyasi baskısı ile başımıza çöreklendi. Kavga dövüş bir kısmını hatırlamıyoruz. Bir süre, değil Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü, İçmimarlık Bölümü bile yoktu. Çok komik bir sahne idi. Sınav açıyorduk, mezun veriyorduk. Ama adımız yoktu. Çünkü üst katlardaki çok bilmişler, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü ile İçmimarlık Bölümünün ancak Mimarlık Fakültesi içerisinde olabileceğine karar vermişlerdi.

Fakülte olduk, artık bizde kendimize beş numara büyük bir ayakkabı giymek zorunda bırakılarak, üniversite içerisinde bir fakülte olduk. İlk büyük hatayı orada yaptık. Adımız sanatçı olmak hayalleri içerisinde Güzel Sanatlar Fakültesi'ne, niye tasarımcı gücünü ekleyemedik hala anlamış değilim. Üstelik üniversite demek araştırma demektir. Araştırmayı bilmiyorduk. Üstelikte yeni bir kavga başladı. İntibaklar ve öğretim üyeliğine yükseltmeler, git gide koptuk. Bakıyorum konuşmacılara hala sanat diyorlar başka bir şey demiyorlar. Tasarımla uğraşmayı da unuttular galiba. Tek iyi tarafı eğrisi ve doğrusu ile yeni bölümlerin kurulabilmesi idi. Belki bize bırakılsaydı, yeni bölümler hala açılmamıştı. Fakülte olunca yeni bölümler kuruldu. Üstelik yeni bölüm demek yeni kadrolar demekti. Yeni bina, yeni yapılaşma ve ardından ikinci büyük hata, atölyeler, işlikler, hani Bauhaus'lıydık. Ve eğitim iş ağırlıklı idi; yapmak üretmek ağırlıklı idi. Ve işlikler bölümlere aitti. Demir ve Ahşap Atölyeleri ustaları ile birlikte Dekanlığa bağlandı. Sadece biz değil, matbaa ya ne oldu? Dişiniz çürümüş

diye çekip atın. Çok kolay bir çözüm. Tüm Dünya artık yan yana raf dizmiyor. Masa üstü yayıncılık yapıyor. Kendi kitaplarını kendisi basıyor.

Evet, eski günler dediğimde tasarımlarımızın örneklerinin yapıldığı, öğrencilerin bu deneyi bir fiil gerçekleştirebildiği güzel günlerdi. Bir oturma mobilyası, ancak üzerine oturulabiliniyorsa bir oturma mobilyasıdır. Çizgide kalırsa hiçbir şey değildir.

Üniversite, Fakülte araştırma demektir. Bilgiye ulaşmak demektir. Her sanat dalının bilimsel yönü vardır. Tasarım dalları ise, bu bilgilerle beslenir. Her nedense bunu da kabul edelim. Daha doğrusu büyütmemizi istemedim. Bu kurum hep bu bilim yönünden eksik kaldı. Kurullarda hala benzer noktaları seçiyorum. Yaratıcılık bu şekilde gitmez, saksıyı sulamazsanız, böcekleri temizlemezseniz verim alamazsınız. Albert Einstain'in hayal gücünün önemini vurgulamasını çok beğendik. İşimize geldi. Ama bence asıl bilgisini ve araştırmasını bir elimizle atıverdik. Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü'nün ana sanat dalları altında bilim dalı olabileceğini ve ilgili programları YÖK alt kurullarından geçirmeme rağmen, her nedense dönemin Fakülte Kurulu'nda vatan hainliği ile suçlandım. Tek çare fakülte olmanın bir gerekliliği olan Lisansüstü eğitimine geçmekti. Böylece araştırma yapabilecektik. Bilgi toplama ve onu yönetmekte ustalık kazanacaktık. Fakülte olduktan sonra en doğru yaptığımız işlerden biride ve belki Türkiye' de başka örneği de yok. Güzel Sanatlar Enstitüsü'nü kurmak. Ve giderek bağımsız bir hale getirmekti. İki dönem kurucu üyeliğini yaptığım bu yenici birim ile 15 seneyi geride bıraktık. Hala bazılarımızın yönettiği tezlere baktığımda bazen kuşkuya kapılıyorum. Tez yapmayı bilgisayardaki kes yapıştır komutlarıyla yapıyoruz. Lise de öğretilen, tez, anti tez, sentez genel kültürüne bile sahip değiliz. Bir başka şey daha, iyi bir şey yaptık kredili sisteme geçtik. Ama kredili sisteme geçmek bazı rakamların karşılığını hesaplayıp doğru koymak değil. Sistemin felsefesini anlamak ve de tüm sistemin çok ta zor olmayan bir donanım ile desteklenmesi.

Evet, tam gün çıkan kısmın özetini ve geleceğe yönelik değişimleri ve yenilikleri toparlarken, elime saygı duyduğum bir hocanın kitabı geçti. Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. İbrahim Kavrakoğlu'nun, "İnovasyon" adlı, son yıllarda çok popüler bir kelime, Yönetim devriminin hedefleri olarak sunduğu bu kitapta şöyle diyor, "Üniversitede paradigma değişimi ile, Üniversitelerimizin bilim dünyasında gerçekten farklı ve ön saflarda yer alması için şu dört konuya önem vermesini teklif ediyorum." Ben buraya sanat ve tasarım dallarını da ekliyorum. Sorunlarımız aynı. 1. Eğitim Modelini değiştirme, burada artık bilinen gerçeğin en kalıcı ve etkin yöntemi, yaparak öğrenmek olduğunu hatırlatıyorum. Sık sık sözünü ettiğimiz Bauhaus eğitim ilkeleri bu değil miydi? Yaparak öğrenmenin eğitim

süresinin arttırılmasını savunurken, yaratıcılık ve bilgiyi kullanma becerisini ön plana çıkartıyor. İkinci başlık, Araştırma-Geliştirmede odaklanmak. Disiplin yaklaşımının yerine konu yaklaşımını benimsemek, Bu yaklaşımın temel özelliği, farklı disiplinlerdeki insanları bir araya getirerek ortak doğruyu tartışmaları. Her bir bilgi tutulmakta ve bir bütünü meydana getirmektedir. Hatta kitapta büyük resmin oluşmasından bahsediliyor. Ama yine konuşmacılara bakıyorum. Her kes hala kendi bölümünü anlamaya çalışıyor. Diğer bölümlere ister çift ana dal, ister 5 ana dal yapın, anlayan ve anlamaya uğraşan programları inceleyen yine yok. 3. madde Toplumla Bütünleşmek, yani araştırma, geliştirme uygulama alanlarında üniversitelerimizin toplum kesitleriyle işbirliğine girmesi. Döner Sermaye uygulamalı projeler, ortak ARGE projeleri. Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü bu sistemi ilk başlatan bölümlerden biriyken, bizde bürokrasi tarafından yıldırıldık. Bu konu sadece bizim fakültenin değil, üniversitemizin ve birçok üniversitenin fazla becerikli olmadığını gösteriyor. 4. bir madde hepimizin anladığı, Kaynak, yani kaynak yaratmak. Dikkatinizi şuraya çekiyorum. Bazılarımız, bazı hocalarımız biraz post modern bulurlar ama önce kaynak sonra iş yerine, önce iş arkasından bu işin sağlayacağı kaynak modeline dönüştürmek. Buradaki kaynak yaratmak, sergi için sponsor aramak değil, bir işin değerli ve yararlı üretimi karşılığında kaynak bulma. Galiba iyi ve kötü taraflarımızla, eskisi ile yenisi ile bir özet yaptım. Tabiî ki bende diğer herkes gibi fikir kendi açımdan söylüyorum. Ve anlatıyorum. Bundan sonraki tüm dileklerim daha iyi, daha güzel ve daha doğru bir gelecek diliyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Güngör Güner: Biz teşekkür ederiz. Şimdi konuşma sırası Prof. Nilay Kan Büyükişleyen'de.

Prof. Nilay Kan Büyükişleyen: Heykel Bölümümüz bu yıl, 25. kuruluş yılını sürdüren heykel bölümümüz, Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu'nun Marmara Üniversitesi'ne bağlanması ile birlikte, 83-84 ders yılında kurulmuş. Fakültenin o zaman için, şimdi kurulan iki bölüme göre yeni kurulmuş bölümlerinden biriydi. Heykel Bölümü kuruluşu için en çok çalışanlar tabii ki Tankut Öktem idi. Nur içinde yatsın. Saygıyla anıyoruz. Haluk Tezonar'dı. Ve aynı şekilde Hakkı Karayiğitoğlu idi. Bu üç hocamız zaten heykel konusunda çalıştıkları için, seramik eğitimi aldıkları ve seramik bölümünde hocalık yaptıkları halde heykel üzerinde yoğunlaştıkları için fakülteye dönüşmesi ile birlikte heykel bölümü kurmak için girişimde bulundular ve heykel bölümü kuruldu. Kuruluşunun 25. yılında Tatbiki Güzel Sanatlarda gelişen bu bölüm, çok ama çok ilkel koşullarda eğitimine başladığını şimdi düşündüğüm zaman çok daha iyi gözlemliyorum.

İlkönce Seramik Bölümü atölyelerinde başladı eğitim. Ben bu dönemde okula girdim. Ve 25 yıldır

da bu kurumda çalışıyorum. Tabi o zaman Tasarım diye bir şey söz konusu değildi. Onun için fakültenin adı Güzel Sanatlar Fakültesi oldu. Tasarım son 15 yılın ortaya çıkardığı bir konu, bir tek Güzel Sanatlar Akademisi varken, ikinci olarak ortaya çıkan Tatbiki Güzel Sanatlar doğal olarak, orası Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi adını alınca burası da Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi adını aldı doğal olarak. Tasarım konusu o zamanlar için söz konusu değildi. Tabi şimdi bir sürü kavram, bir sürü anlayış değişti. Çok farklı 25 yıl öncesine göre sosyal yaşam. Sosyal anlayış çok farklı, o yüzden bu isim altında bize heykel bölümü olarak çalışmalarımıza başladık. Ancak, çok zavallı bir durumdaydık gerçekten. Çünkü ilk önce Seramik Bölümü atölyeleri içinde çalışmalara başladık. Sonra Haydarpaşa kampusu içerisinde mor binasının üstünde çalışmalara başladık. Orada bir de kar yağdığı zaman atölyenin içine karlar doluyordu. Yağmur yağdığı zaman bir kayık yüzdürecek kadar su birikiyordu. Ben bölümün tek asistanı idim. Soba yakıyordum. İşte ne bileyim duvarları siliyordum, boyuyordum, çöpleri döküyordum. Bu tip işler yapıyordum. Bir tek yardımcımız yoktu ilk sene, sonra geldi yardımcı. Daha sonra hemşirelik yüksekokulunun olduğu yere en çatıya gittik. Orada da öğrenciler çok üşüyordu. O ana binanın üzerindeki taşı çıkartmışlardı. Onarmak için. Oradan çok keskin bir kuzey rüzgârı alıyorduk. Her kes yün eldivenlerle çalışıyordu. Daha sonra yine Haydarpaşa Kampüsü' nde Sinema Televizyon Bölümü' nün paraleline yerleştik. Gerçekten, yok bir bölümü var etmek için bütün gücümüzle çalıştık. Bölümü oradan oraya taşıyorduk. İskemleleri kapıp oradan oraya taşınıyorduk. Çok zorluk çekti öğrencilerde öğretim üyeleri de... Fakat bütün bu ağır koşulları biz gerçekten bölüm olarak yenerek, bir tek malzeme yok, bir tek araç gereç yok, çamur yok, hiçbir şey yok. İşte Tankut hocanın getirdiği çamurları kullan, işte Tankut hocanın artan malzemelerini kullan şeklinde biz bir eğitime başladık. Ancak bu gün Heykel Bölümümüz gerçekten çok üst düzey bir eğitime ulaştı. Tabiî ki çağdaş bir anlayışla eğitim veriyoruz. Ama Geleneksel Heykel Eğitimini de mutlaka çocuklara alt yapı olarak veriyoruz ki onun üstüne inşa etmesi ve oradan daha yaratıcılığa geçmesi kolay bir hale geliyor. Bu gün bulunduğumuz yer olarak heykel bölümü tabi bize yetmiyor alan olarak. Ancak Valide,i Atik'te yapılacak olan heykel bölümüne ayrılacak olan yere de çok da açıkçası sıcak bak-

mıyoruz. Çünkü o civar o merkez heykel bölümüne uygun bir yer değil. Bir kere ortam uygun bir yer değil, ama tabi mekân muhteşem güzel. Ama daha geniş bir yere ihtiyacımız olduğu kesin. Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlilik Programları çok düzgün gidiyor. Aşağıda şimdiki öğrencilerimizle işler sergiledik. Çok güzel yapıtlar oluşturdular. Yurt dışından birçok çocuk, özellikle Newcastle'dan bize geliyorlar. Ders alıyorlar. Bir sürü İtalyan hocamız bunlar birazcıkda kişisel ilişkilerle gelişiyor. Bize worshop'a geliyorlar. Bizim öğrencilerimiz Newcastle'a gidiyor. Tabi burada dil bilen ve girişimci bir Dekan'a sahip olmanın önemli bir rolü var. Bu bir gerçek... Yurt dışı ilişkilerimiz geliştikçe oradan gelen misafir çocuklarla ve öğretim üyeleri ile bizim öğrencilerimizin de bakış açısı son derece gelişiyor. Bundan dolayı çok mutluyuz. Heykel Bölümü'ndeki sorunların devamını da veya konuları arkadaşım Nilüfer hanıma bırakıyorum daha sonraki dönemde, teşekkür ediyorum.

Prof. Güngör Güner: Ben Teşekkür Ediyorum. Şimdi sözü Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü Öğretim Üyelerinden Sayın Prof. Şerife Atlıhan'a bırakıyorum.

Prof. Şerife Atlıhan: Sabahtan beri konuşulanlardan birçoğuna katılıyorum. Hemen hemen hepsine diyebilirim. Hocalarımız bize hem kurumun tarihini detaylı olarak verdiler. Hem de bu geçiş dönemini yaşayan hocalarımız, bu sancıları, geçme dönemlerini, gelişmeleri, fakülte olduktan sonra nerelere geldiğimizi anlattılar. Ben de bunların dışında, aynı şeyleri söylemek istemiyorum. Onlara katıldığımı söyledim. Öğrenci ve öğretim elemanı birlikteliğinin, eğitim ve öğretime olan etkileri üzerinde durmak istiyorum. Benim açımdan baktığımda bu önemli bir sorun olduğunu düşünüyorum.

50 yılda kurumumuzda yapılan eğitim-öğretim sisteminde farklılaşma olduğunu görüyoruz. Doğal olarak eğitimde yeni modeller denemek belki de çağın gerekliliği, zorunlu olmalıdır. Fakat bu değişimler yapılırken, yolun sonunun nereye varacağı bazen tam olarak bilinemiyor. Çünkü birçok şey hızla değişiyor. Ve bu değişime ayak uydurmak çok zor oluyor. Bazen de uyduramıyoruz. Ama yine de bu yolla atılan adımlar daha hesaplı olmalı. Çünkü ipin ucu elden kaçınca bir daha yakalamak çok zor oluyor. Biz başka ülkelerin deneyimlerini uygulamaya çalışırken kendi ülke gerçeklerimizden bazen uzaklaşıyoruz. Ben bu kurumun Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu

olduğu zamanlardan birinde 70'li yıllarda öğrenciydim. Biz sınıfta 13 kişiydik. Ve zamanımızın çoğu okulda geçerdi. Hatta o yıllarda haftalık ders programı Cumartesi öğleye kadardı. Biz okulda olmayı severdik. Çünkü hocalarımızda hep oradaydılar. İstediğimiz zaman tasarımlarımızı onlara gösterir, görüş alır ve tartışırdık. Kendimizi önemsenmiş hissederdik. "A" derslerinde ders saati şimdi olduğundan daha fazla idi. Ve projelerimizi gerçekleştirmek için şimdikinden daha yeterliydi en azından. O zamanlar hocalarımızla birlikte daha çok müze, okul, fabrika gezerdik. Kendimizi sanki bir okulda değil de aile ortamında hissederdik. Tasarım uygulama derslerinde kullandığımız malzemeler okulundu. Cebimizden para verip dışarıdan almazdık. Atölyelerin donanımları da yeterli idi. Şimdi ben sizi bu fırsatta bir kere daha buradan hocalarıma teşekkür etmek için sizlerden izin istiyorum. Ve saygılar sunuyorum.

Ben 1975'te mezun olduktan, 9 yıl sonra tekrar bu kuruma döndüğümde, birçok şeyin öğrencilik yıllarımdakine göre 10 kat daha kötüleştiğini gördüm. Tabi o dönemler yeni fakülte olmamıza rastlayan dönemlerdi. Yani çok acımasız olmak istemiyorum. Bir geçiş dönemi yaşanıyordu. Bu değişimlerde ilk gözüme çarpan, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin derslere çok geç gelmeleri idi. Bu da zamanı iyi kullanmamak demekti. İkinci olarak derslerde yapılacak uygulamalar için gerekli olan malzemelerin öğrenciler tarafından satın alınıyor olması. Atölyelerde donanım eksik, kırık ve dökük olduğunu gördüm. Üçüncüsü de öğretim üyeleri ve öğrenciler arasında iletişim eksikliği, benim gözlemlediğim kadarı ile.

Şimdi son duruma baktığımızda Yüksekokul döneminde olmayan birçok yeni gelişmeler, atılımlar ve uluslararası ilişkiler görüyoruz. Öğrenci ve öğretim elemanı sayısı arttı. Fakat bu sayı artışına karşılık öğrenci ve öğretim elemanları fazla birlikte olamıyorlar. Çünkü her iki tarafta çoğunluğu fakültede geçirecekleri zamanı aza indirmiş bulunmaktalar. Öğretim elemanlarının birçoğu başka üniversitelerde derste, ya da dışarıdaki işlerine koşturuyorlar. Haftada sadece bir iki gün okula uğrayan öğretim elemanları var. Bazıları derse geç geliyor veya dersleri tamamlamadan sınıftan ayrılıyor. Bu durumda öğrenci ve öğretim elemanı arasında iletişim eksikliği doğuyor. Diğer taraftan eğitim ile ilgili bir karar alacaksınız veya bir etkinlik yapacaksınız, ortada kimse yok. Burada olduğu gibi... Öğrenciler ise kredili sistemde ders seçerken kendisine mümkün olduğu kadar fakülteye az gelmek üzere ayarlıyor. Seçmek istediği ders, programda bir günün başında veya sonunda ise o dersi seçmekten vazgeçiyor. Çünkü öğrenciler sabah erken gelmek, akşamda geç gitmek istemiyorlar. Hatta ders gün ortasında olsa bile sadece o derse

gelecekse o gün, tekrar vazgeçiyor. Yani kredilerini seçmek için aldığı derslerin bir veya iki gün içerisinde toplanmış olmasını tercih ediyorlar. Bilindiği üzere kredili derslerde "A" dersleri miktarı epey azaldı. Bir de fakültede geçirilecek gün sayısı en aza inince öğrenci kendisini ne kadar sanat ortamında hissedebilir. Çalışabilir. Ve geliştirebilir. Öğrenci kendisi için olumlu veya olumsuz tarafları göremez. Çünkü kendisini bir disiplin içerisinde buluyor. Daha önce yaşadığı bir öğrencilik deneyimi olmadığı içinde kendi kendisine bir kıyaslama yapamıyor. Fakültedeki zamanını en aza indiren bir öğrenci, işe giriyor. Dersleri iyice bir kenara atıyor. Bazı öğrenciler "nasılsa benim yedi sene hakkım var" deyip ağırdan alıyor.

Günümüzde kredili sistem uygulaması, küreselleşmenin doğurduğu ilişkiler nedeni ile uluslar arası eğitim kurumlarından karşılıklı yararlanmak için gerekli olabilir. Ama bizim eğitimimizdeki asıl hedef nedir? Önemli olan sadece öğrencinin dışarıda bir iki yıl eğitim alması mı? Yoksa gerçekten seçmiş olduğu sanat alanı ile kendini yetiştirmek için yeterli ders saati alması mıdır? Kanımca doğru olan her iki uygulamanın da sağlıklı yürütülebilmesidir. Ayrıca öğrenci ve öğretim üyeleri belirli sanat sergileri ve müzeleri geziyorlar mı? Bu tür etkinliklerin de isteğe göre daha az yapıldığı bir gerçek. Kurumumuza verilen sanat ve tasarım eğitiminin daha iyi yapılabilmesi için neler yapılabilir? Sorusunun cevabını bulmamız gerekiyor. Bu cevap birçoğumuz tarafından farklı verilecektir. Ama bu farklı cevapların tümü aslında sorunun cevabı sayılır. Her öğretim elemanı ve öğrenci kendi deneyimlerini ve beklentilerini ortaya koyarsa bu yolda önümüzü daha kolay görürüz. Benim önerim birinci derece de öğrenci ve öğretim elemanlarının beraber daha uzun zaman geçirmeleri, ancak öyle olursa aralarında görüş alış verişi yapılacak öğrenciler ve öğretim elemanları bundan yararlanacaktır. Doğrular yanlışlar ortaya konacak. Yapılması gerekenler görülecektir. Kurumda daha uzun kalındığında, öğrenciler arasında sosyal ilişkiler de gelişecektir. Öğrencilerimizin şimdi yaptıkları gibi kendi aralarında kaynaşmak için başvurdukları çözüm, belki de içki partisi veya verilen küçük partiler olmayacaktır. Fakat bu günün genç kuşağı bulundukları şartlar nedeni ile yalnızlığa itiliyorlar. En başında bilgisayar başında oturmak onun başka arkadaşlarla olma ihtiyacını hissettirmiyor. Ve gençler anti sosyal olmaya itiliyor. Öğrenci ve öğretim elemanlarının eğitim-öğretim kurumunda zaman geçirmeleri hem sosyalleşmelerine, hem de deneyimlerini arttırmaları tecrübelenmeleri bakımından yararlı olacaktır. Diye görüşlerimi bildirdim. Teşekkür ederim.

Prof. Güngör Güner: Biz de çok teşekkür ederiz. Sözü Yardımcı Doçent Hakan Ertem'e veriyorum.

Yrd. Doç. Hakan Ertem: Her halde, bu konuşmacılar arasında, bu okula girenlerden tek ben Marmara Üniversiteli olarak geldim. Sınava girdim. Ve kazanıp okudum. Ben Marmara Üniversitesi olarak girdim. Beşiktaş'taki binada bir yıl okudum. 1984 yılında girdim. Ve Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü'ne resmi olarak ilk giren öğrencilerden birisiyim. Ben okula girdiğimde o kantinde seramikten yapılmış bir amblem vardı. Uzun zaman ne anlama geldiğini bilmiyordum onun. Okulun daha önce Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu olduğunu da bilmiyordum. Ben Tatbiki diye kaydımı yaptırmadım. Ben Marmara Üniversitesi'ne geldim okumaya. Benim bildiğim iki tane okul vardı İstanbul'da eğitim yapan... Birisi Mimar Sinan Üniversitesi idi ki, onun Akademi olduğunu az buçuk tahmin ediyordum. Ve bunu da size çok büyük bir samimiyet ile söylüyorum. Fakat Beşiktaş'taki binanın Marmara Üniversitesi'nin geçmişi olduğunu, işte 1957 yılında kurulduğunu, malum ekol tartışmasının çoğunun yapıldığı, bir ekole sahip olduğu hiç birini bilmiyordum. Ben Marmara Üniversitesi diye girdim. Zaten dönem sonu idi. Okulun taşınacağına dair bir söylenti yayıldı. Ciddiye almadık. Taşınmaz diyorduk. Fakat taşınacağı kesinleşti. İleriki yıllarda Resim Bölümü gitti. O tarihte anladım ki okulda bir de resim bölümü varmış. Çünkü Resim Bölümü o tarihte bu binaya girmiş. Biz oradayken yoktu. Sonradan öğrendik, bir de Sinema Bölümü varmış. Biz bunları da bilmiyorduk. Bunu şunun için söylüyorum. Okulun ilk 25 yılında bir takım olaylar yaşanmış, bir takım ilkeler üzerinde çalışmış o olmuş, bu olmuş. Fakat ikinci 25 yılına bakarsanız, 1984 yılındaki hadiseyi anlatıyorum size. Bu koşullarda biz eğitime başladık. Ve biz bu binaya geldiğimizde şu an içinde bulunduğumuz bina yoktu. Şu yandaki bina vardı. İçerisinde kaloriferi yoktu. Kaloriferleri yanmıyordu. Kaloriferleri yoktu, çünkü petek yoktu, dersler boş geçti. Bütün olanaksızlıkları da yaşadık. Burada kimseyi suçlamıyorum. Çünkü ben o tarihlerde sıradan bir üniversite öğrencisiydim. Ve neyin ne olduğunu şu anda tam biliyorum. İlgilenmiyorum açıkçası. Fakat zaman geçti, şimdi bakın benim girdiğim yıllarda Türkiye'deki en iyi yerli otomobil Ford Tunus'tu şimdi kimse binmek istemez o arabaya. Şimdi Türkiye'de sadece Renault ve Toyota 500.000'i aşkın otomobil üretiyor. Endüstri Tasarımcısı olarak ben bunları size anlatmaya çalışıyorum. Ben bu okula girdiğimde yani o Beşiktaş'ta geçmişini bilmediğim okula girdiğimde, siyah beyaz televizyon yayını

vardı. Şu anda konuşmaya bile gerek yok. Ben okula girdiğim yıllarda yine ki bu binaya geçmiştik o yıllarda bir söylenti çıktı. Bilgisayarla çizim yapılıyor diye. O zaman bir söylenti idi. Ve birçok kişi, "yok" dedi. "Öyle bir şey olamaz nasıl yapacak." dedi. Şu anda hayatımızın tamamı bilgisayarda... Şimdi ikinci 25 yıl biz bunları yaşadık. İkinci 25 yıl bunları yaşarken, birinci 25 yıl aslında çok daha sancılı yaşadık. Çünkü birinci 25 yılbaşı romantik bir dönem gibi gözükürken, ikinci 25 yılbaşında hiç de romantik bir dönem yaşamadık biz. Ve ikinci 25 yıl yaşadığımız dönem Türkiye'nin daha materyalistleştiği aslında, ekonominin daha keskinleştiği, insan ilişkilerinin değiştiği, kendindeki yaşamın ve yaşam pratiklerinin başkalaştığı, aile kavramının tekrar ele alındığı falan bir dönem. Ve çok ciddi olarak söylüyorum ben bunu, hiçte romantik bir dönem yaşamadık. Yani, o kadar romantik bir dönem yaşamadık ki erkek öğrencilerimizden bazıları ve içlerinde benimde sınıf arkadaşlarım var. Yani erkek öğrenciler askerlik problemini bu anlamda yaşamaya başladılar. Bu derece romantik olmayan bir dönem yaşadık. Ve dikkat edin, bunu yine ben ikinci 25 yıla hitap ederek söylemiyorum. Ama ikinci 25 yıla ait insanlar bu etkinliklere pek katılmıyor. Ben görmüyorum. Sınıf arkadaşımı görmüyorum. Düşünebiliyor musunuz? Ben şu anda öyle ya da böyle bölüm başkanıyım. Ve benim sınıf arkadaşım beni arayıp ta, "ya Hakan tebrik ederiz." bile demediler. O kadar kopmuşlar ki, o kadar uzaklaşmışlar, çünkü hiç hoş anımız yok, kusura bakmayın. Biz bir kere kendi sınıf arkadaşlarım ve bir üst sınıflarla birlikte Şişli'ye gittik. Çizme aldık. Efendim Sümer Bank'a gittik o zaman Sümer Bank vardı. Uzun yün falan aldık. Bunları yaşadık, tamam bunlar fiziksel şeyler, onun dışında başka şeyler de yaşadık. Yani buraya bir takım örnekler, notlar aldım. Ama hepsini tek tek okumak istemiyorum.

Endüstri Tasarımcısı olarak bu bölüme girdiğimizde, sıradan insanlar hangi bölümü okuduğumu sorduğunda, "Endüstri Mühendisliği" diyorum. Çünkü Endüstri Tasarımcılığını anlatamıyorum, çünkü bilenen bir dal değil. Bu gün Endüstri Tasarımı bilinen bir dal. Ve öyle bir dal da eğitim görüyoruz ki biz. Güzel Sanatlar Fakültesi içerisinde, şu anda Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi gibi, Türkiye'nin teknik dalda eğitim veren iki büyük devi. En iyi en iyi iki tanesini, en yüksek puanla bölüme öğrenci alan haldeyiz biz. Bölüm olarak, bu gün İstanbul Teknik Üniversitesi'ne aldıkları öğrenci ki ders veriyorum orada ayrıca. Aldıkları öğrenci Makine Fakültesinden de daha yüksek puan alıyor. Ya bırakınız hepsini, içinde bulunduğu Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'ne neredeyse 15- 16 puan fazlayla öğrenci alıyor. En yüksek puanla öğrenci alıyor. Birinci sınıflara giriyorum. 35 öğrencinin 12 tanesi Fen Lisesi mezunu. Bakın bizim bölümümüzdeki arkadaşlar, Şermin hanım jenerasyon olarak geliyorsak, ben 84'te giren bir insan olarak size bir şeyler anlatmaya

çalışıyorum. Şimdi girenleri anlatıyorum. Bunların 6 sene sonra çalışacakları, piyasada iş görüşmesinde karşı karşıya geleceği insanlar Fen Lisesi mezunu. Ve bunlar eğitim alıyorlar. Kendilerini de eğitiyorlar. Nasıl eğitim alınacağını da çok iyi biliyorlar. Çünkü çok çalışmışlar. Bizim her şeyden önce ne yapıp yapıp kalitemizi yükseltmemiz lazım. Bunun açılımı, bence artık bu saatte, saat 17.39 ben saydım. 36 izleyici 5 konuşmacı var. Bu burada tartışılacak bir konu değil. Ama bizim bence bu anlamda kendimizi yükseltmemiz lazım. Teşekkür ederim.

Prof. Güngör Güner: Teşekkür ederim. Şimdi sözü sayın Prof. Nilüfer Ergin'e veriyorum. Buyurun.

Prof. Nilüfer Ergin: Teşekkür ederim hocam. Şimdi biraz dağınık bir konuşma olacak benimki belki ama, önce Tayfun hocanın bir önceki oturumundaki sorusunu da içereceğini düşünüyorum. Şermin hocamın son 4 maddesinden yola çıkarak. Çok kısaltarak not aldım. Yaparak öğrenme, araştırma-geliştirme, farklı disiplinlerle ilişki kurma, toplumla bütünleşmek, bunu da üretim alanı ile bütünleşmek diye tercüme edebiliriz. Üretime dayalı kaynak sağlama, önce üretmek oradan kaynak kazanmak. Galiba öyle dediniz değimli hocam? Şimdi bunları da bu sorunları da biraz daha kendi bölümümüzün durumundan hareketle, ama fakültenin son yıllarda yaptıklarından da hareketle örnekler vererek aktarmak istiyorum. Yani çok şey yaptık, ama bundan sonra neler yapmamızı da geriye dönük çıkarımlarından yola çıkarak söyleyeceğiz. Bizim bir tecrübemiz var, bu tecrübeyi yeni döneme nasıl aktaracağız?

Bauhaus'ı Şermin hoca çok güzel anlattı. Biz döneme ait bu gün artık tasarım alanında sözünü yitirmiş, demode olmuş diye söyledi ama galiba, bizim bu gün bu fakültenin de özellikle, tatbiki geçmişine paralel kullandığı en önemli şeylerden bir tanesi de evet, ben bunu anlamakta biraz güçlük çekiyorum, "Uygulayarak Öğrenme" ya da öğretmeyi. Çünkü biz zaten öyleyiz. Zaten heykel yapıyoruz. Bir ara şey yapmıyoruz. Mesleğimizin eğitimini alırken... Zaten bire bir taştan, metalden, ya da neyse herhangi bir metalden, ya da neyse herhangi bir malzemeden bizzat üretilen neyse, onu sergileme veya açık alana koyma imkânımız var. Ama esas olarak bu Bauhaus mantığının en önemli noktasında Sanat ve Tasarım aracılığı ile yaşamın dönüştürülmesinin yattığını düşünüyorum. Ve bu da, belli uygulama, belli etkinlik alanları ile yani bizim bu fakültenin başardığı, yapmaya çalıştığı bir alan.

Örnekler vereceğim. Bu bir anlamda Tayfun hocanın sorduğu, Marmara Üniversitesi'nin sorduğu, kamu üniversitesinin sorumluluğu... Yani kamusal alanla, mekânsal anlamda kullanmıyorum bu kelimeyi, kamusal alanla ilişkimizde de bu kamu üniversitesi olmanın yarattığı bir takım sorumluluklar var. Şimdi bu fakülte de, Trienali ve Trienal'den öncesini biliyorum ama hepiniz hatırlıyorsunuz. İşte Erol hoca burada, işte fakültenin eski hocaları buradalar, diğer yerlerdeki etkinlikleri, kuramsal anlamda yani sokakta, içinde değil. Sokakta yaptığı, sokak derken dışında yani kendi duvarlarının dışında hayatla buluştuğu etkinlikleri oldu. Tartışma zemini yarattı bu fakülte, bunları biliyorum. Ama daha sonra bu binaya yerleştikten sonra çok önemli şeyler yapıldı. Bu galeri meselesini ben çok önemli buluyorum. Yani, hem buradaki bu sergi salonunu organize edebilmemiz, hem de her bölümün kendi alanlarında sergileme yapabilmesini işte bu yaşamı dönüştürebilir miyiz? Kamusal alanla ilişki kurabilir miyiz? Meselesinde dışarıyı içeriye taşıyan bir unsur olduğunu düşünüyorum. Biraz önce, bizden önceki oturumdan önce koridor çocuklarla doluydu. İlkokul öğrencileri gelmişti. Ve Grafik Bölümü'nden, biz asistan arkadaşımızda onlara fotoğrafı ve ışığı anlatıyordu. Şimdi bu, bu fakültenin kazanımlarından biri, diğer fakültelerde çokça görmediğimiz bir şey bu. Buranın kapılarını sokağa açmak... İçeriyi dışarıya taşıyan etkinlikler yaptık. Diğer yönetimlerle ilişkiler kurduk. Dışarıda etkinlikler yaptık. Ve bu danışma kurulları aracılığı ile de, biz onlardan para isteyelim diye kurmadık danışma kurullarını. O bölümü nasıl geliştiririz? Bir diyalog zemini yaratmak için de kurduk. Kendi alanımızın bizim dışımızda, bizim duvarlarımızın dışındaki kimlikleri ile ya da kurumları ile öyle söyleyelim. "Üreterek kaynak yaratmak". Dedi Şermin hoca. Bu çok önemli bir konu gerçekten... Üreterek kaynak yarattığımız üç etkinliği ben biliyorum. Üç hatta dört... Hocam adını lütfen hatırlatır mısınız bana? Tasarım Sempozyumundaki neydi adı? Tasarım tartışılıyor. Burada yine çok önemli tasarımcılar geldiler. Ve çok ciddi bir sergi yaptılar. Üstünde oturduğumuz masalar bile o dönemde yapılmış. O kapsamda, o etkinliğimizin kapsamında yapılmış işlerden bir tanesi. "İstanbul Asyakası" etkinlikleri kapsamında komisyon başkanı bendim. Hakan Bülent beraber üç arkadaşımız daha yoğun bir çalışma yaptık. İstanbul Asyakası'ndaki yerel yönetimleri ile ve seçtiğimiz muhtarları ile ilişkiler kurduk. Burada tartışmalar yaptık. Bilgimizi tecrübemizi onlara taşımaya çalıştık. Örneğin Kadıköy Belediyesi ile "Halit Ağa Caddesi" diye bir araştırma projesi yaptık. O caddelerde geçenler Heykel Bölümü aracılığı ile düzenlenmiş Heykel yarışmasının iki heykeli ile ve Hakan Ertem'in tasarladığı oturma ve aydınlatma elemanları ile karşılaşacaklar. O sokaktan geçenler. Biz bunu Belediye ye ve Kamusal alana taşıdığımız, kentsel alana taşıdığımız anda, onlar bizim o dönemde yapacağımız Trienal'in bütün sponsorluğunu üstlendiler. Ve ciddi bir ödenek aktardılar Trienal için. Bir başka şey

hemen aklıma geliyor. Yine Kadıköy Belediyesi ile bu İstanbul Asyakası etkinliklerinin de yansıması olarak işaret heykelleri yaptık, biz heykel bölümü olarak. Kadıköy Belediyesi'nin sınırlarını işaret etmek üzere o heykel, o kapsamda, heykel bölümü taş atölyesi, bizim alma imkânımızın olamayacağı çok gelişmiş kompresörlerden birine kavuştu. Bunlar arttırılabilir tabi. Benim bilmediklerim var. Bir tane daha en son, Şu anda Kadıköy Belediyesi'nin logosunu, bizim Grafik Bölümümüz aracılığı ile yapılan bir öğrenci yarışması sonucu, bir mezunumuz muydu? Pek hatırlayamıyorum. Öğrencimizdi. Ve onlara destek oldu Kadıköy Belediyesi. Bilgisayarlar verdiler. Şu anda ki logo bizim fakültemizin açtığı bir yarışma nedeni ile öğrencimizin kazandığı bir proje yapılmıştır. Hatırlarsanız "Sanat Tır" önemli bir etkinliktir. Doğuya "Sanat tır" bir idealdir. Ben hala romantik düşünüyor olabilirim ama oraya bizim götürdüğümüz sanat yapıtları ile karşılaşan çocukların dağa çıkma ihtimalini azaltmaya çalıştık. Öyle diyebilirim. Bunu arttırtabilir miydik? Sürdürebilir miydik? İkincisini planladık. Anadolu'nun başka yollarından geçerek dönecekti o tır. Ama sponsorumuz devre dışı kaldı ne yazık ki o dönemde. Deprem bölgesindeki etkinlikleri bu fakültenin çok önemlidir. Yani unutuyoruz ama orada yaptığımız Sosyal Dayanışma Projesi kadar önemli bir şey olamaz. Biz çünkü onlara yaşamı taşımaya çalıştık. Hayata tutunmalarını sağlamaya çalıştık. Buradan giden otobüsleri ömrümün sonuna kadar unutamayacağım. Yani oraya giden arkadaşlarımıza yeniden teşekkür etmek lazım.

Heykel Bölümü'ne baktığımızda biz bu bağlam içerisinde şunu yapmaya çalıştık, Hoca geziler dedi. Yaptık ve yapmaya devam ediyoruz. Bu yaptığımız geziler, sanatçı atölyeleri oldu, sergiler oldu, sergi açan sanatçıyla öğrencilerimizi tanıştırmak oldu. Sadece kendi mezunlarımız değil. Bu heykel alanının önemli isimleri ile tanışmasını sağlamaya çalıştık. Fakültemizde bu olağan bir şey ama Heykel Bölümü bunu özenle yaptı. Heykeltıraş olarak dışarıda kendisini kanıtlamış çokça insan, Hüseyin Gezer, Ayşe Erkmen, Semih Topuz gibi daha pek çok insan var, onlar heykeltıraş olmadığı için söylemedim. Geldiler ve bizim önümüzde ders verdiler. Gelmeye de devam ediyorlar. Dolayısı ile sanatı dışarıda üreten, yani biz kadro eğiticilerinin koyduğu çerçevenin dışında, başka bakış açılarını bölümümüze taşımaya çalıştık. Bu, hocanın Şermin hocanın, Araştırma Geliştirme, Farklı Disiplinlerle İlişki Kurma maddesine dayalı olarak bizim heykel bölümü öğrencimiz, heykel bölümünden mezun olabilmek için mutlaka fakültenin bir başka bölümünden ders almak zorunda. Kredili Sistem almak zorunda... Bunu zorunlu olarak koyduk. Yani bu isteğine bağlı değil mutlaka mezuniyet kredisini tamamlamak için.

Tayfun hocanın söylediği o kamusal alanla ilişki bağlamında, hayatın artık sokakta, kentsel alanda,

heykel sanatının birebir ilişkisi var. Elbette ki dünya da 1960'lardan beri çokça tartışılan bir konu, kamusal alanın kullanılması, kentsel alanın kullanılması... Bu kredili sistem dönüşümlerinden istifade ederek o sırada, Heykel Bölümü 4. sınıfının dersine Kentsel ve Doğal Çevreye Müdahale isimli bir ders olarak koyduk. Hem geçici hem kalıcı uygulamaları, yani sokakla tanışsın. Bir galeri heykelinin dışında kamusal alanla, biz bazı dersler kapsamında elbette ki tanışıyor ama oraya üretim yapsın. Zaten bizim birçok projelerimizde açık alana üretilmiş şeylerdir. Yani bu, zannediyorum bu kadar aldığım notlar. Bu 4 başlığı çok önemsiyorum. Hocamın sözünü ettiği bu dönüşümü sağlayacak olan, kabaca, çok kabaca ben kısaltarak aldım ama... Bunları arka arkaya yapmanın ve bunları bölümler bazında, fakülte bazı ile yapmanın, yaparak kaynak talep etmenin, sokakla üretimi, sokak derken bunu hangi anlamda kullandığımı biliyorsunuz. Yani yerel yönetimlerle ki şu anda Üniversitemizin Rektörü bu konuda çok tecrübeli ve bu konuda çok proje üretmiş bir kişi kendisi. O'nun da bir avantajı var bizim için, bu tip projeler üretmek istediğimizde. Eğitimin kendisi konuşuldu. Eğitimin ta kendisine ilişkin bir şey söylemek istemiyorum. Üniversite elbette bir araştırma ve bilgi üretme yeridir. Ama bu paylaşımın yollarını ben söylemeğe çalıştım. Esas ekseni elbette, etkinlik yapmak değildir, belediye ile iş birliği yapmak değildir. Esas meselesi kendi duvarı içerisinde, temiz, yalın, geleceğe dönük ipuçlarını üzerinde taşıyan bir eğitim modeli araştırmak. Ve bunu hayata geçirmektir elbette. Ama bu bilginin toplumla paylaşılması da Bauhaus'un bize öğrettiği şeylerden biridir. Oraya baktığımız zaman, sergi, şenlik ve yayın üçlemesini bir arada görüyoruz. Eğer Bauhaus'u telaffuz ediyorsanız aslında, bu eksenleri kullanmakta ve derinleştirmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Prof. Güngör Güner: Çok teşekkür ederiz Nilüfer hanım. Bütün konuşmacılar gibi kötü yanlarımızı ortaya koymak yerine iyi yanlarımızı ortaya koydunuz. Bu da bize moral verdi. Bende bizim bir iki kötü yönümüze değinmek istiyorum. Bizim en kötü taraflarımızdan birisi arşivcilik. Konuşmacılarımızda yarısı kötü ama yarısında iyi taraflarımıza değiniliyor. Bu da bizim övünülecek bir yanımızdır. Eskiden tezi burada kaç kişi hazırlıyordu. Sadece buradaki araştırma görevlileri hazırlıyordu. Yüksek Lisans ta bu çok kişinin hakkı oldu. Ve bazen gerçekte çok ciddi aklımıza gelmeyen tarihe dökülmüş konular gün içine çıkıyor. Bu da bizim artılarımız diye düşünüyorum. O da sizin katkılarınızla oldu sanırım. Sorulara geçebilir miyiz? Yoksa söylemek istediğiniz başka şeyler var mı? Şermin hanım sizden başlayalım o zaman.

Prof. Şermin Alyanak: Şöyle bir şey, hala bakıyorum da evet bakmayın ah vah diyorum ama yine

de iyimserim hala. Tüm değişen zamana göre ve Hakan bey'in değindiği gibi 25 öncesi ve 25 sonrası var. 25 öncemiz çok güzeldi. Ve bir kısmını yaşadım. Bölüm Başkanlığını o zamanda yaptım. Nitekim ikinci 25 yılda da Bölüm Başkanlığı yaptım. Enstitü Müdürlüğü yaptım. Ben sürekli olarak parlamento dışı muhalefet gurubundaydım. Yönetimde bulunmuş olmama rağmen, ama yine de daha iyi yapılabileceğine inandığım içinde zorlarım bu kişileri. Şöyle bir şey, unutuyoruz artık okul değiliz. Artık üniversiteyiz. Eğer öğrenci ile ilişki kuramıyorsanız, öğrencinizin ilgisini toplayamıyorsanız kabahati kendimizde aramalıyız. Çünkü nesil değişti. Ben bunu 64 yaşımda söylüyorum. Onlara doğru yaklaşmaya çalışıyorum. Çoğumuzun da çoluk çocuğu var. Onlarla zamanı daha da yakından takip edebilmişsinizdir.

Galeri çok güzel bir şey harika bir şeydir. Ama hafta sonu kapalı... Dışarıdan iki tane sergi açamayız dediler. Mekânımız muhteşem ama halka açık değil. Zamanı geriye döndüremeyiz. Biz sadece anılarımızı tazeleriz. Belki çok iyi becerirsek o zaman anlamışsak, oradan ders alıp ileriye götürebiliriz. Eğer anlamamışsak zaten nafile. Hakan bey bana bir kere, "Ya siz bu Tatbiki de hiç iş yapmadınız mı? Hep eğlendiniz mi? hep ha ha hi hi yi anlatıyorsunuz." Dedi. Canım onlarda haklı, ben her iki dönemde de ha ha hi hi yaptım. Ben her iki dönemde de içki içtim. Öğrencilerle beraber karşılıklı vb. Yani, öğrencilerle ilişkilerinizi kendiniz kurun, o öğretilmez. Ya içinizde vardır, ya da yoktur. Bir de hayranım size kendinizi ne kadar beğeniyorsunuz. Gıpta ediyorum. Çok seviniyorum. Ben dışarıdan öyle görmüyorum. Daha iyi olmak için uğraşıyorum. Belki paylaşmaya uğraşıyorum daha, gençlerle, sizlerle ama bazı şeyleri unutuyoruz. Ha! Bilgisayarda şey yapabiliyoruz. Yanlış bir tarih koyabiliyoruz, sonra onu değiştirebiliyoruz. Hakan beye tekrar katılıyorum. Artık öğrencilerimiz Tatbiki lafını duymak istemiyorlar. Nasrettin hoca fıkrası gibi oldu. Bu kadar soyut bir şey olamaz. Biz Marmara Üniversitesiyiz, Güzel Sanatlar Fakültesiyiz. Hodri meydan buyurun, bunu da eleştirin ama okul olamayız artık. Üniversiteyiz. Okul Aile Birliği de kuramayız. Biz artık gerçekten de günümüzü anlayarak, yani dünya gerçeklerinin bilincinde olmamız lazım. Valla bazen de bakıyorum. Yine eleştiriden bahsediyorum ama Tekstil Tasarım Yöntemleri dersi diyorlar. Yahu biz bu dersi daha Tatbiki deyken, daha üniversite olmadan Tasarım Yöntemleri diye bir ders koyduk. Ve Tasarım Yöntemleri, tekstilcisi, seramikçisi, heykelcisi yoktu. Tasarım yöntemleri bir bilimdi. Siz onu nasıl kullanacaksınız. Yani bu seramiğin matematiğiydi, heykelin matematiğiydi. Yani tamam bu şey demek mi? birkaç yıl olsa da bize doğru geliyorsunuz. Seviniyorum. Ben de hep, benden önce bir takım şeylere inanmış kişilere ulaşmayı anlamıştım. Gerçektende inanmayacaksınız tek övündüğüm şey, asistan temsilciliğinden buraya, her şeye maydanoz oluşum, her bölümün ders programını içeriğini bilmek gibi bir lüzumsuz

bilgiye sahip olmama neden oldu. Onun için bazen böyle çok genel konuşabiliyorum. Özür dilerim. Teşekkür ederim.

Prof. Güngör Güner: Biz teşekkür ederiz. Başka söyleyecek bir şeyi olan var mı? O zaman seyircilerimize dönüyoruz. Sorusu olan var mı? Buyurun Erol Bey.

Prof. Erol Eti: Şimdi nereden başlayacağımı bilemiyorum. Önce şunu söyleyeyim. Ben Tatbiki'den bahsetmeye devam edeceğim. Bazı konular var. Geçmişi ile övünüyor ama çok iyi şeyler de yapıyor. Ve geçmişini de hiç unutmuyor. Ben buradaki arkadaşlarımın artık 25 ve 25 ayrımına da katılmıyorum. Çünkü şeye benzettim kendilerini, ikinci cumhuriyetçilere benzemeye başladılar. Cumhuriyetin bütün kazanımlarını neredeyse yok sayarak bu günü yaşamaya bakan bir şey oldu. Ben bu olaya katılmıyorum bir kere. Şimdi Hakan Bey bilgilenmemiş. Tatbikiyle şey olmamış falan, yani hiçbir şey yapılmamış gibi düşünebilir. Ama bu gün biz buraya, oradaki yaptığımız etkinliklerle geldik. Uluslar arası ilk ilişkiyi, Sanat, İnsan, Çevre Uluslar arası Sempozyumu Tatbiki de yaparak biz buralara geldik.

Prof. Güngör Güner: Onu Marmara Üniversitesi olduktan sonra yaptık.

Prof. Erol Eti: Her neyse, onu bir ilk hareket olduğu için söylüyorum. O birikimle buraya geldik. Şimdi daha bir sürü seçki de verebilirim. Ama çok fazla vaktinizi almak istemiyorum. Yani bunları unutarak, tarihi yok sayarak, yani bilgisayardaki silme işlemi gibi yaparak bunlara kara çalınmasın. Böyle bir hakkınızda yok. Benim de yok, kimsenin de olmaması lazım. Şimdi bakın bazı notlar aldım. Ben sabırla dinledim, sizde dinlemek durumundasınız. Eğer bir şeyler iyiyse ondan bahsederiz. Kötüyse de bahsederiz. Ve tarihi iyi okumak lazım ki yanlışlar yapmayalım diye hatırlatmak istedim. Neler mi yapıldı? Ne yapıldı Tatbiki'de? Ve yahut üniversitemizin bu güne kadar gelişinde neler yapıldı? Bu konuda söylenecek çok şeyler var. Ama bunlar verimli mi? Değil mi? esas bunları tartışmak lazım... Bunlar bizi nereye götürdü? Ve bunların üzerine neler koyabiliriz? Bunları tartışmak lazım... Şimdi bizim, ben yöneticiliğimden sorumlu olduğumu biliyorum. Ve benim kafamda ilk iş, eğitim öğretimi nasıl yola sokarız diye bir mastır plan çalışması yapmaya başladım. Nerede o mastır planı çalışmalarının birikimleri ve benden sonra yapılan bu çalışmalarda bir tek kişi olsun bana tek bir şey sormadı. Bu evraklar nerede, bu evrakları sordum, yok ortada. Olmaz böyle bir şey tarihi böyle silemezsiniz. O kadar birikimi yok edemezsiniz. Kusura bakmayın. Birikimlerin üstüne bir şeyler koyarak daha ileriye gidilebilir.

Benim ikinci kafama koyduğum şey uluslar arası ilişkiler kurmaktı. Ve Trienali getirdik. Çok güzel de yürüyor. Dünya da tek eşi olmayan bir hareket... Ve tavsiye ederim. Animasyon alanında, Kısa Film alanında, Endüstri Tasarım alanında, lütfen ben uluslararası ilişkiler kuracağım deyin. Etkinlikler yapın, programlayın, yarışmalar düzenleyin, sanayi sektörünü de içine alarak yapılacak yarışmaların son derece ses getireceği düşüncesindeyim. Ve bu kurumu yıpratan, 11 ayda 11 sergi den mutlaka vazgeçin. Bu kurum yıprandı. Görüyorum, herkese soruyorum, bütün arkadaşlar "yetti" falan diyorlar. Daha az, daha çok ses getiren sergilerle yola çıkalım. Lütfen gerçekten görüyorum ben, kimse gelmemeye başladı. Biz bize sergi açmaya başladık. Ve artık çöp eşelenerek iş asılmaya başlandı. Lütfen bu eleştirileri bir kenara not edin.

Mastır planda o aşamada yola çıkan bu ekip aslında devamlı ekip olmalıdır. Bu kurumun saptamalar yapacak, eğitimdeki dünya çapında içerideki çaplara göre yorum yapacak bir beyin takımı olmalıdır. Bu mastır planı budur. Devamlı bunun üzerinde çalışılması lazımdı. Belli periyotlarda, hadi bırakın sıkıştıkça olmaz bu iş. Organizasyon budur. Bu ekibi kurmamız lazım.

Prof. Şermin Alyanak: Pardon hocam özür dilerim ama bir şeyi daha size hatırlatacağım. Mastır planından önce bizim, mademki tatbiki, daha Beşiktaş'tayken bir Araştırma-Geliştirme Kurulumuz vardı. Onları da ortaya koymak lazım...

Prof. Erol Eti: Ve bu aşamada pardon Şermin hanım, bir araştırma merkezimiz vardı bizim. Ne oldu? Ya kuzum gerçekten de hakikaten zordu. Ve kurduk. Ne yaptık bu merkezi? Yani lütfen tarihi iyi okuyun. Biz Anayasayı bilmiyordum diyemeyiz. Biz tarihimize de iyi bakmak zorundayız. Hakan Bey'in söylediklerinin içinde doğrular var. Ama orada bir şey benim dikkatimi çekti. Biz, siz buraya geldiğiniz zaman, bu binaya yani, biz resim bölümü olarak buradaydık. Sizden daha çok zorluklarla karşılaştık. Ve o öğrenciler bizi hala arıyorlar. Yani niye onlar arıyor da sizinkiler aramıyor diye bir soru belirdi benim kafamda. Gerçekten hatırladım, öğrencileri hatırlıyorum. O günleri hatırlamamak mümkün değil, çok zorluk çektik. Ben buraya taşınmanın aleyhinde birisi olarak, burada yaptığım derslerin ne kadar zor olduğunu hatırlıyorum. Şimdi bunları yaşarken, birde birden üniversal bir kurum olmanın unvan kavgalarını yaşadık. Yani büyük bir tokat yedik oradan. Bir birimize düştük. Ve şimdi görüyorum. Bu kurumda yararlı işler yapanlarda var, zararlı işler yapanlarda var. Bu kurumun bazı arkadaşlarımızı peşine takıp onları da mağdur düşüren arkadaşlarımız var. Mekânlara isim verirken öncelikler kazanacak isimler var. Bu kurumda Herald Shmıth diye bir adam vardı burada.

Ben çok şey öğrendim ondan. Ama hala bir yere ismini veremedik. Sonra Atilla Ergün için bir salon ismi veriyoruz. Olmaz böyle şey beyler, dikkat edelim. Yani şimdi başka öncelikler var. Lütfen bu konularda çok hassas davranmak lazım... Kurumlaşmayı yıpratmadan zedelemeden yapmak lazım... Teşekkür ederim.

Yrd. Doç. Hakan Ertem: Hocam ben cevap verebilir miyim?

Prof. Erol Eti: Ben cevap almak için söylemedim.

Yrd. Doç. Hakan Ertem: Yok hayır hocam, size karşı saygım sonsuz...

Prof. Erol Eti: Bu tartışmalar bizim saygı ve sevgimizi arttırır Hakan Bey.

Yrd. Doç. Hakan Ertem: Benim söylemek istediğim şuydu: Ben 18 yaşında Lise'yi bitirmiş yeni bir öğrenci olarak, Beşiktaş'taki binayı o günkü halimi anlatmak için söyledim. Oradan konuya girdim. Çünkü o günkü anım benim, aslında o günün öğrenci profilinin bir nevi göstergesidir. Dolayısı ile ikinci cumhuriyet yakıştırmasını pek uygun görmüyorum. Ama şu yakıştırmayı da uygun görüyorum. Ben kimlik kartımı Marmara Üniversitesi olarak aldım. Bahsettiğiniz problemler, biz bölümde de oturup konuşup sohbet ediyoruz. Geçmişteki bir takım problemler anlatılırken, bu unvanlar örneğin diyorum. Ben o tarihte öğrenciyim haberim yok hiçbir şeyden. Bakın ben salona bakıyorum. Benim yakın dönem arkadaşlarımdan bir Metin'i görüyorum ileride. Erkan hoca buradaydı. O da çıkmış. Benim yakın dönemlerde, yani öğretim üyeleri içerisinde Marmara Üniversitesi olarak girenlerden kaç kişi var burada bilemiyorum. Şu anda yoklar burada.

Prof. Erol Eti: Ama ben bir komisyon çalışması olarak görüyorum.

Yrd. Doç. Hakan Ertem: Yani benim anlatmak istediğim bu. Bunu, ben tarihi ortadan bir milat gibi ortadan bölmek taraftarı değilim. Katiyetle böyle bir şey söylemek istemiyorum. Fakat şunu anlatmaya çalışıyorum, Bu tarihi yazarken bir de bu boyutu da var. Bu boyutu da söylememiz gerekiyor. Bu boyutunda da önemli hadiseler var. Değerlendirmemiz gerekiyor. Ve bir küçük iddia da bulunuyorum. Diyorum ki, ikinci dönem diyelim peki, ya da Marmara Üniversitesi'ndeki değişim, Türkiye'deki değişim, Fakültemizdeki değişim, insanlardaki değişim çok yüksek olduğundan, çok daha 80'lerdeki profil ile 90'lardaki profil değişik hocam. Aslında çok daha karmaşık, çok daha önemle ele alınması gereken dönemin bu dönem olduğunu düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

Prof. Erol Eti: Bir şey ekleyeceğim. Çok önemli bir şey, Şermin hanım gocundu, Tasarımdan kimse bahsetmedi diye. Ben tasarımla sanat arasında çok fark görmediğim için ben kendi adıma söylüyorum. Eğer böyle bir ayrım koyuyorlarsa tasarımın içinde yüzde kaç sanat vardır? Ben merak etmeye başladım. Ortak yanları nedir? Ayrı yanları nedir? Az çok bunları biliyoruz. Ama Güzel Sanatlar Fakültesi içerisinde eğer biz ortak bir sanat formasyonunu tüm öğrencilere verdikten sonra hadi yola çıkın diyemiyorsak, bence o meslekleri başarılı yapamayacaklardır. Teşekkür ederim.

Prof. Günay Atalayer: Ben çok kısa bir düzeltme yapacağım. Atilla Ergün'ün adı Herald Shmıth hayattayken, kendi kurmuş olduğu atölyeye Bölüm Kurulu'nun vermiş olduğu karar ile ismi verilmiştir. Sayın Herald Shmıth'ede yukarıda açtığımız dersliklerde bağışta bulunan, onun bağışı ile ve bu odaya adının verilmesi teklifi var. Biz dekanlık ile görüşüyoruz. Yani, bu konu da düşünülmemiş değildir. Onu demek istedim. Benim asıl söz alma gerekçem başka bir şeydi. Kendi konuşmam sırasında zamanı hızlı kullanmak adına cümleyi eksik kullanmış olabilirim. Çünkü Şermin hoca bana yönelik bir şey söyledi. Tasarım Yönetimi'nden ben bölümdeki derslerden söz etmek istememiştim. Orada benim söz etmek istediğim, sektörün bu taleple yani, artık bizim yaptıklarımıza cevap verecek ve ona yer verecek bir yere geldiğini söylemek adınaydı. Yani bizden talep ediyorlar Tasarım Yönetimi'nde çalışacak ya da bu alanda çalışacak eleman diye. Bu bakımdan bizim eğitimimizde buna cevap bulduğumuzu söylemek adınaydı. Belki yanlış ifade etmişimdir. Onu düzeltmek istedim.

Prof. Güngör Güner: Teşekkür ederiz. Bu konu da bende bir şey söylemek isterim. Ve oturumu kapatmak istiyorum. Fakültemizin adının, Tasarım ve Güzel Sanatlar Tasarım Fakültesi olarak değiştirilmesi zamanı gelmiştir diye düşünüyorum. Artık Sanat ve Tasarım Fakültesi olmanın zamanı gelmiştir. İki ekseni de barındırıyoruz. Diye düşünüyorum. Ve oturumu kapatıyorum. Teşekkür ediyorum.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ 1883

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

GSF

Marmara Üniversitesi
Güzel Sanatlar Fakültesi

50 YIL
1957 - 2007

978-975-400-320-8 ISBN
MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI No:764